

(ناول)

يو گام د سولې پر خوا

ليکوال:

پوهنيار داکتر عبدالعزيز موج

Ketabton.com

بسم الله الرحمن الرحيم

د کتاب ځانگړنې:

د کتاب نوم: یو گام د سولې پر خوا

لیکوال: پوهنپار داکتر عبدالعزيز موج

۰۷۸۹۶۹۱۴۰۵

خپرنډوی: مومند خپرنډویه ټولنه - جلال اباد

برېښنالیک: Momand.books@gmail.com

ډیزاین چارې: ایملیار ساجد

چاپ کال: ۱۳۹۵ لمريز - ۲۰۱۶ میلادي

چاپ وار: لومړی

د چاپ شمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چاپځای: د مومند خپرنډویې ټولنې تخنیکي خانګه

د چاپ ټول حقوق له خپرنډویې ټولنې سره خوندي دي.

پتې

ننګرهار: عبدالمجید مومند کتاب پلورنځی - مخابراتو څلورلاری

اړیکې: ۰۷۰۰۶۳۶۱۶۱ - ۰۷۷۷۶۳۶۱۶۱ - ۰۷۸۱۶۳۶۱۶۱

کابل: اصلاح افکار کتابپلورنځی / خیبر کتابپلورنځی / دارالسلام کتابپلورنځی / مستقبل

کتابپلورنځی / پکتوس کتابپلورنځی / پکتیکا: مجاهد کتابپلورنځی / کندهار: امیر کروړ

کتابپلورنځی / افغان کتابپلورنځی / خوست: غرغښت کتابپلورنځی / رحيمي کتابپلورنځی /

لمر کتابپلورنځی / سباوون کتابپلورنځی / هلمند: سيدجمالدين کتابپلورنځی / عرفان

کتابپلورنځی / تاج منور کتابپلورنځی / پکتیا: علمي کتابپلورنځی / غزني: قیومي

کتابپلورنځی

دليکوال خپلې خبرې

دا چې په سوله کې هم ژوند شته هم خوند نوڅکه دنړۍ سوله غوښتوکی هیوادونه او انسانان دسولې په خوا لیوال دي . هر انسان پوهیږي چې جنگ دتوپک له خولې وځي او توپک دپیسو دځاوندانو په لاس کې ده چې دخپلو گټونه پرې دفاع کوي ، محکومه طبقه پرې ځپلي . بیا نو هغه هیوا چې له ډیرو کالو دجنگ څپو ځپلې وي خلک یې له ولېرې ، بیکارۍ ، فقر سره مخامخ وي سوله ورته دجنت نه غوره ښکاري. ددې ناول [یوکام دسولې په خوا] په پاڼو کې دسولې په اهمیت ، قوت او ضرورت خبرې شوي دي . په اولو پاڼو کې دسولې دضرورت په باب معلومات ورکړل شوي دي دا چې خلک څومره له جنگه په تنگ دي او سولې ته لیواله دي ښکاره ده په دې پاڼو کې به یې ولولئ چې په هیواد کې دسولې دروستو لپاره یوه کمیټه جوړه شوه او تکل یې وکړ چې دسولې یو کاروان جوړ کړل شي. دکمیټې دهر غړي فعالیت بیل بیل تر شترگو کولی شئ . خصوصاً دفاتوکی [مور] چې ورته ویل شوی ده دهغې هلې ، ځلې دقدر وړ دي او تاسوبه هم دهغې هڅو ته په درنه سترگو وکړئ دا چې مور څنگه دسولې پیغام په کلیو ، ښارو او ښوونځیو کې دښځو او انجنو ته رسول او بیا دیاغیانو له خوا نیوله کیږي ، وهله کیږي ، په ونه ځړوله کیږي دا حالت به ستاسو تر سترگو شي. همدا رنگه دروف کلیوال او مخور فعالیت چې دښگرانو په منځ کې پیل کړ کلیوال یې دسولې له کاروان سره یوځای کړل او هم دوهاب ښونکي فعالیت په ښوونځۍ کې دهغه بیان زده کونکو ته لکه فیلسوف چې چاته دژوند لار ښیي، دواحد هلې، ځلې به هم مطالعه کړئ چې

دی دیاغیانو له مشر سره خبرې کوي او یاغیان سولې ته را بولې په خُخرده به یې له سترگو تیر کړی بیا چې دکمیټې غړي خپل مشر [عزیز] ته راپور ورکوي هم دستار کارگر تصمیم نیول دسولې په خاطر دکارگرانو په منځ کې به په پوره اطمینان ولولئ. په اخر کې چې دکارگر په ورځ کې دسولې کاروان مارش کوي او په ټول هیوادوالو غږ کوي چې د سولې له کاروان سره یوځای شی هغه یاغیان چې دسولې سره خپل پیوستون اعلانوي توپک په ځکه اړدي او دسولې بیرغ رپوي په دې پانو کې یې لوستی شی خو هغه صحنه به تر ټولوتاسو ته خوندور وي چې عزیز بیان ورکوي او مور یې په خوا کې ولاړه ده دخپل دزوی په مبارزې فخر کوي خوله یې له خندا ډکه او دسولې بیرغ رپوي ستاسو بدن به هم وپاره وي . او بیا به هم ولولئ چې خلکو دعزیز اودهغه مور [فاتوکي] ،او دسولې دکمیټې غړو په ټټر دغازي امان الله خان دسولې مډال تمبي .او مور ته دگلو غنچه په لاس ورکوي دا مواداد به په وا صحیح توکه مطالعه کړی تا سو ته به دیوې اینې پشان ټولې برخې روښانه کړل شي .

په مینه

پوهنیار دداکتر عبدالعزیز موج

یو گام د سولې پر خوا

سر مې دجانان شو خو تنه مې له وطنه جار
څوک وايې د مينې په رقم زه نه پوهیږم؟

(۱)

انسان سوله غواړي ، نړۍ سوله غواړي همدا دوه کلمي به تل د عزیز په خوله کې و عزیز چې دنړۍ له جنگ جگړې نه خبر شوپه دې هم پوه شو چې په جنگ ، جگړه کې انسان وژل کیږي عزیز ته فکر راغی .[سوله څه ده او دچا په گټه ده؟جنگ څه ده او دچا په گټه ده؟سوله څه غواړي ؟ او جنگ څه غواړي ؟] نوځکه عزیز تصمیم ونيوچې دنړۍ انسانان خبر کړي له ځانه سره یې یوځای کړي په هغه لار یې وخوړه وي چې دسولې نړۍ ته یې سر وتلی ده.جنگ ددوه متضادو قطبو څخه منځ ته راځي یو یې دیپسو خاوندان دي دا بل یې روحانیت اودیر مذهبو نه دي.دا دواړه دجنگ عامل دي.دتولنې اکثر شته دیپسو خاوندانو په لاس کې دي او مذهب دهغه ساتونکی دی .بې وزله خلک وهل کیږي ،رتل کیږي ،وړي کیږي .لوڅیږي غریبان دخپلو دگټو لپاره مبارزه کوي خو قمچینې او چرې دیپسو خاوندانو په لاس کې دي او مذهب دتوپک پشان استعمالوي.عزیز چې دیر کتابونه لوستي و په دې ښه پوهیده چې هیواد او ټولنه دجنگ له کبله ښه ناه کیږي دخلکو وینې بهول کیږي ، انسان وژل کیږي او په سوله کې انسان ارام وي،عدات وي، ورورولۍ وي ،نو ځکه عزیز کامونه پورته کړل او دسولې لپاره یې مبارزه پیل کړ.عزیز داول ځل لپاره یوې فابریکې ته لاړ تر څو له کارگرانو سره یې وکوري.عزیز په دې پوهیده چې کارگران تر ټولو زیات استثماريږي .او تر ټولو ژر پوهیږي،بیدارېږي .دظلم په مقا بل کې پاڅون کوي .فابریکه په پراخه ځمکه کې جوړه وه.دماشینو غره‌ار پورته کیده.تور او خر لوگي به لکه چتر دفابریکې له پاڅه لیدل کیده.هرڅوک پوهیده چې کارگرانو ماشین په حرکت راوستی دی .دشنه اسمان لاندې

یو گام د سولې پر خوا

دخړو وریځو پشان گرد او غبار دکارگرانو دمټ، دخوزښت نتیجه وه عزیز په دقت لیده چې دکارگرانو څیرې انقلابي دي هغه پوهیده چې انقلاب نظم منح ته راوړي. زاړه مناسبات خوري او نوې زیره وي. دهر کارگر په سر کې شور موجود و. عزیز دهر کار گر له مټو الهام اخستو په تن کې به یې قوت پیدا شو. کارگران په خپلو کارو مشغول وو. خو عزیز قدم، قدم تلو دکارگرانو ننداره یې کوله. لمر تودې وړانګې خپره ولې کرمي دځمکې تندې په قمچینو واهه. خړه خاوره به دباد ظالمو څپو په هوا پورته کړه. دفابریکې فضا یې خړه گرځولې وه. څابښت تیر شو غرمه شوه. کارگران ږوډۍ خوړو ته وزکار شول څه ښه ښکاریدل دیو ستر لاندې خړه او قوي کارگران. قطار، قطار ناست وو. په اتفاق کې له نورو انسانانو ښه و. دمیز دواړه خوا ته کارگران لکه دملک مشر چې تصمیم نسي همدا سې ښکاریدل. عزیز دهغې چوکۍ له پاسه ځای ونيو چې ټول میزونه یې مخکې ایښودل شوي وو. او دکار کرانو دواړه قطارونه یې په موازې توګه سترګو ته برابریده. عزیز چې دکارگرانو څیرې له سترګو تیرې کړې وپوهیده چې کارگرانو سوله غوښتونکي دي کارگران هیڅکله دجنگ لار نه غوره کوي. هغوی پوهیږي چې ګټه په سوله کې ده، کار په سوله کې ده، خوند په سوله کې ده، تعلیم په سوله کې ده. نو ځکه کارگران سوله غواړي. لا ږوډۍ نه وه خوړله شوې چې دکارگرانو خپل منځي خبرې روانې وې. نعیم کار گر له خپل ژوند نه شکایت وکړ. [عجب وخت او عجب ملک دی کار مور کوو ګټه دبل چا په جیب کې ولیږي] سرور پرې غږ کړ: په شکایت څه نه کیږي مبارزه په کار ده. په ټولنه کې فساد شته، په حاکمانو کې فساد شته، که نړۍ دمطالعه لاندې ونيول شي په ټوله نړۍ کې جنگ ده. دهیوادو تر منځ جنگونه، دکارگر و او فابریکو داوندانو تر منځ جنگونه شتون لري دبزرګر او ځمکو داوندانو تر منځ جنگ دوام لري سرور زیاته کړه: دا چې زموږ په ملک کې جنگ دي پوهیږي؟ دزوره ورو هیوادو دسیالۍ په نتیجه کې جنگ زموږ په هیواد کې پیل شوی دی. زموږ هیواد یې دجنگ میدان گرځولی دی. دسرور خبرې لا خلاصې نه وې ږوډۍ راوړله شوه. ټولو

يو گام د سولې پر خوا

کارگرانو په چپه خوله ډوډۍ وخوړه. خو یو، یو خبرې به له یو خوا اوریدل کیدې عزیز هر څه اوریدل او لیده یې په دقت یې څارل. چې ډوډۍ خوړل پای ته ورسید عزیز خپلې خبرې پیل کړي: دکارگرانو قوت ځمکه خوزه وي، غرونه ړنکوي، فاسد رژيمونه چپه کوي، که چیرې دنړۍ کارگران سره یو ځای شي فساد له نړۍ ورکولی شي. په ټوله نړۍ کې به سوله حکم چلوي. زموږ هیواد خو تر ټولو سولې ته ضرورت لري ځکه چې ډیر کالونه وشول [۳۰-۴۰ کالو] چې نړیوالو بیا همسایه هیوادو [پاکستان، ایران سعودی عرب] پر موږ جنگ تپلی دی. زموږ په هیواد کې سوله مړه ده، تمدن مړ دی، نهضت خفه کړل شوی دی، تورې ارتجاع، سرمایدارې رژیم له موږ نه هر څه اخستي دي هره ورځ دافغان اولادونه مړه کیږي. زموږ هیواد لکه بټۍ داسې ده ددې بټۍ دسوخت مواد افغانان دي. بیګانه هیوادو نه دخپلو گټو لپاره افغانان په دې بټۍ کې سوزه وي. ښځې، ماشومان، بوډاکان، ځوانان دا هریو داور دلمبو مړۍ گرځول شوی دی عزیز په نیغو سترگو کارگرا ته وکتل. تالار چیتیا نیولی و خو عزیز دا چیتیا په دې خبرو ماته کړه: څه باید وشي چې انسان مړ نشي؟ څه باید وشي چې هیواد مو زرغون شي؟ څه باید وشي چې دوینو بهول ودرول شي؟ [چیتیا] عزیز بیا دوام ورکړ: باید سوله وشي، باید دټولو افغانانو تر منځ خبرې پیل شي، باید دتوپک په عوض قلم او کتاب په لاسو کې واخلو. دټولو خولې باید وازې کړو. ژبه په حرکت راولو، په یو غږ ووايو [موږ سوله غواړو] په نړیوالو غږ وکړو چې موږ ته دتوپک په ځای قلم او کتاب را ولیږئ. زموږ اولادونه توپک ته ضرورت نه لري بلکه قلم او کتاب ته ضرورت لري. عزیز موتی پورته کړ: دا سوله به څوک راولي؟ په داسې حال کې چې دعزیز انګې احساساتو پوښلی و په لوړ اواز یې وویل: دا سوله به کارگران او بزگران راولي. دا سوله به پرکنې او ولسونه راولي. [جیجک او شعارونه] ژوندي دوي دخلکو تر منځ یوالی، موږ سوله غواړو، له جنگ نفرت کوو، نابود دوي جنگ، جنگ وینې بهوي، سوله نړۍ اباده وي. دعزیز اواز لکه اسماني تندر دکارگران په غوږو ولکید. عزیز وویل: زه ځکه

يو گام د سولې پر خوا

داول ځل لپاره دکارگرانو دکار ځای ته راغلم چې دسولې کاروان له همدې ځايه په حرکت راولو. دسولې بيرغ چې دکارگرانو په لاسو پورته شي هغه بيا څوک نشي تیتولی پر مخ به ځي. دسولې بيرغ دهيواد په غرو، دښتو کليو باندو، ښارو کې به په رڼا وي عزيز په کار گرانو غږ وکړ: تاسو دا کاروان پر مخ بيولی شئ؟ دا کاروان خپل هدف ته رسولی شئ؟ خلیل کارگر په بریتو کوتې ووهلې په داسې حال کې چې کارگري درېشي يې په تن و اوچکش يې په موتي کې نيولی و وويل. موږ په کامل ايمان او قوت سره دا دسولې کاروان پر مخ بيا يوو. دښمن ته به اجازه ور نه کړو چې يو کا م مخکې راشي. او زموږ په هیواد کې دجنگ اور بل کړي. موږ به افغانان په دې وپوهه وو چې بیکانه هیوادونه په چل او فريب غواړي موږ افغانان په خپلو کې په جنگ واچوي او نه غواړي چې موږ دا دسولې کاروان پر مخ يوځوو. خلیل کارگر وروځې پورته واچولې زياته يې کړه: کارگران چې سیندونه مهارولی شي، غروه ړنکولی شي، سوله هم راوستلی شي.

سليم کار گر پورته شو په داسې حال کې چې دسولې سپين بيرغ يې رڼاو وې ويل. دا سپين بيرغ چې دسولې بيرغ ده دا دوه سپينې کوترې چې په خوا کې وینئ دا به دهيواد په کوډ، کوډ کې وړپاوو. هو! دا به دکارگرانو په متو وړل کېږي. خلک به دځان پسې دسولې لپاره په حرکت راولي. جبار کارگر موتی پورته کړ غږ يې ټولواکار گرانو اوریده. دښمنان دپه دې پوه شي چې افغانان به هیچا ته سر تیت نه کړي موږ له ټولو انسانانو سره په سوله کې ژوند غواړو. موږ له ټولې نړۍ سره په سوله کې رابطه غواړو. او که بيا څوک زموږ هیواد ته جنگ راولي داسې غاښ ماتونکی ځواب به وکوري چې بچيان يې په ځانکو کې په چيغو شي. دجنگ اوربلونکي د وپوهیږي څوک چې چیرې اور بلوي دده لمن هم پکې سوزي. مخ يې په لوگي تورېږي ډيرو کار کرانو خپلې خبرې وکړي هريو دسولې لپاره خولې واړې کړې وې دخبرو اخره وه چې عزيز دسولې شعار وغوړاوپه منځ کې دسولې سمبول چې دوه کوترې په خلاصو وزرو دپرواز په حال کې و په خوا

يو گام د سولې پر خوا

کې دقلم او کتاب تصویر انځور شوی و. دفابريکې په لويه دروازه يې وځړاو تصميم ونيول شو چې دپنجشنبه ورځ به دسولې کاروان دمارش په شکل ښار ته روانيږي. ترڅو چې خلک دسولې لپاره په حرکت راشي. دا ورځ ډيره کرمه ورځ وه له فضا نه دتودونسي غونډاري ويشتل کيده دځمکې مخ تودو څپو پوښلی وله بلې خوا نه دخلکو زړونه داسې په چوش راغلي و چې دچا خبره ترې اورونه بادیده. هر چا له جنگ نه نفرت کاواو زړونه يې دسولې په وزرو پروازونه کول په ښار کې گټه کونه ډيره وه دښار دسرکو غاړو، پلي لارو، پارکو کې دسولې بيرغونه په رڼا وهمغه دوه سپينې کوترې دخلاصو وزرو سره هرچاليدې لکه چې دسولې زيری يې دښار خلکو ته غوړه ولی و. لکه چې دهيواد خلک يې دسولې له کاروان سره يو ځای کول ښار په شعارو ښايسته و. ددوکانو ددرواز له پاسه دسولې کوترې دالتو په شکل انځور شوي وو. دا دجلال اباد ښارو چې دهميشه بهار په نوم يې شهرت درلود شين او ښايسته ښار او په دې ښار کې کارگري نهضت او انقلابي سرونه چې دسولې لپاره يې خوزول. په دې ښکلي ښار کې خلکو دسولې پيغامونه يو بل ته ورکول دلمر وړانگو چې دغرو په منارو وزرونه خلاص کړل او په وروورو لمر داسمان په شين تندي لار وهله بيا نو دهر چا په زړه کې همدا هيله په تړپاوه چې دسولې دکاروان سره دسرک په مخ کامونه پورته کړي اته بجې به وې چې دښار شکل بل ډول شو په چيپو، چيپو کارگران دسولې له بيرغو سره دمارش لپاره دښار په لور دحرکت په حال کې و ددرونې کارگران اوله څپه وه چې دښار څنډه يې لاندې کړه دکارگرانو سره کليوالي خلک هم ملا تړوومارش يې بدرکه کاو. دوهمه څپه چې دښار لمن يې ونيوه دادې کارگران و دريمه څپه دثمر خيلو کارگرانو چې دتوپانې څپو پشان په سمندر و رکډ شي. او سمندر په گيا راولي. ښار دنددار چيان دتماشو ځای گرځيدلی وټول ښاريان دمارش کوونکو سره يوځای شول تا به ويل چې اوس به غرونه ولرزېږي، تا به ويل چې اسمان به دځمکې خلکو ته دسولې پيغامونه ووره وي. تا به ويل چې دښار خلکو وزرونه پيدا کړي اوس به والوزي چيرې چې جگړه

يو گام د سولې پر خوا

کونکې دى ، چيرې چې دسولې دښمن دى ، چيرې چې ېم اچونکى دى ، لاسونه به يې پرې وتړي دهر چا خولې به دسولې لپاره خلاصې شي. غبرک ، غبرک اوازونه اوريدل کيد [موږ سوله غواړو ، موږ په خپل هيواد کې سوله غواړو، زموږ هيواد دسولې هيواد دى نه دجکړې ، ټولې نړۍ ته موږ دسولې کوتر استوو، نړۍ نه موږ سوله غواړو. ژوند په سوله کې دى ، خوند په سوله کې دى] له داسې شعارو سره خلک په چوس او خروش روان وو. دمارش کوونکو له منځه يو کس را پورته شو دهغه چې رسۍ تر ملا تړلې ولاسونه يې په هوا کې خوزول ناري يې وهلې [سوله ، سوله ، سوله] بيا په جک ځاى کې ودرید ټولو لیده چې کنجى سر يې وپه ټاپو، ټاپو ځاى کې يې لنکړي وپښان شنه و. مخ يې په خاورو سپيره خو مټې او پنډۍ يې قوي وي هغه په ډاکه وويل: په سوله کې دهر چا ژوند ښه وي، کارگرانو ، مزدورانو ته وخت وي چې کار وکړي هغه ورځ چې په ښار راکتونه ددښمن له خوا ونه اورېږي موږ مزدوران ډير کارکوو خو چې په پيسو خرڅ شوي کسان، دپردو مزدوران، په ښار راکتونه ووره وي او يا ځان وژونکې ځان والوزه وي څوک کار نشي

کولى کنجى سړي په ډاکه وويل: دروغ نه ده، رښتياده، تيره هفته چې په ښار راکتونه راغلل او يو کس ځان وژنه وکړه بيا په ښاروالۍ حمله وشوه. په ښار کې څوک نه لیده کيده زه دجنگ په ميدان کې بند پاتې وم. دپله لاندې پروت وم دوه سپيان هم زما خوا ته پراته وويوه هفته مې کار ونه کړوماشوم مې وړي ويده کيدل دپيسو خاودانو مرسته نه کوله کنجى سړي لاسونه مټې کړ وويل: راځي چې داسې سره يو ځاى شو لکه زما دا دواړه پنچې چې سره يوځاى دي. دسولې لپاره منډې ووهو کنجى هلک دوه سپينې کوترې هوا ته والوزولې غږې کړې: لاړې شئ ټولې نړۍ ته زموږ پيغام ورسوئ. ورته ووايې چې دا ځلې خلک نور جنگ نه غواړي. دتوپک په ځاى موږ ته قلمونه واستوئ. دا وخت دنارنجوگلانو دجلال اپاد ښار ښايسته کړى، دهر گل دشونډونه دسولې پيغام پورته کيده په هر ه پانه کې خوشبوي په گډاو دانگورو لښتې سندرې

يو گام د سولې پر خوا

ويل.توتيانو او بلبلو دمستی ترانې غږولې فضا، هوا ، ځمکه دسولې بيرغو ښايسته کړې و، دچا په ماغزو کې دتوپک اواز نه بړنگيده.دغرو له څوکو دراکت دفير لوگي چا نه ليدو.خلک داسې په مستی و چې کني جنگ خپله خوله بنده کړې ده.اوسوله په نڅا، نڅا دهر چا کور ته ، دهر چا حجري ، ديرې ته او دهر چا غير ته راځي.مارش کوونکو بې له دينه چې دېم له انفجار نه وويريږي اوږه ، په اوږه له هيځانه ډک روان وو.لکه چا ته چې څوک دخوشالۍ زيری را وړي .هغه ځای ته ورسيدل چې دبيان لپاره ستيج جوړ شوی و.دا دجلال اباد دښار منځ و دپښتونستان دڅلور لاري په نامه ياديد مارش کونکي چې دی ځای ته ورسيدل دهر چا په زړه کې دپښتونستان نوم ژوندی شو.هغه سيمه ، هغه دغرووراو د بدبوخاوره چې دښمن ته يې سر ټيټ نه کړو.دهغو پښتنو يادونه تازه شول چې مغل، انگریز بيا دپنجابې حکومت سره يې دخپل دمټ قوت ازمويل.هغه پښتانه چې شمله ور پښتانه وچې دخپلو وينو په قيمت يې دازادی ، خپلواکی ، او دسولې لپاره دانساني ژوند لپاره ، دحقيقت لټون لپاره، مبارزه کولو. همدا څلور لارې دهمغو ميړنو په ياد نومولول شوی و. نه يوازې دا مارش کوونکي په همدې تاريخې څلو رلاري چاپير ولاړ دي دتاريخ خاطرې تازه کوي بلکه دټولو ملي ورځو لمانځل دهمدې څلور لاري په لمن کې ادا کيدل دسولې کوټرو او بيرغو فضا روښانه کړې وه هلته چې دافغانستان درې رنگ بيرغ وزر رپاودسولې بيرغ په خلاو وزرزوچې کوټرې پرې له پاسه انځور شوې وې هم په رپا و.دچيچکو په منځ کې يو انسان چې دسولې سمبول يې په ښي اوږه ټمبلی و دستيج له پاسه وليده شو.نری ځوان هلک لا يې دسر سپين زلفان په نقد په ځوانۍ نه وه بدل کړي دمستې ځوانۍ په څوپو کې وهغه لکه دپسرلي گل چې تازه هوا ته غاړه وحوزه وي او دده حرکت نه انسان دنوي ژوند په لور حرکت وکړي دده له خوښبوی نه انسان مستي واخلي.همداسې دځوان هلک دحرکت نه به خلک په حرکت راغلل.لکه چې مرغه هوا ته پرواز کوي او داوږده منزل لپاره وزرونه خلاص کړي دا ځوان هلک [عزيز] نومیده عزيز هغه انسان و چې په

يو گام د سولې پر خوا

حقيقت پوه و. هغه ډير هغه کتابونه لوستي وو چې انسان ته پکې احترام پروت و. دانسان عزت ، کرامت ته په درنده سترگه کتل کيده. عزيز ټولنه نړۍ د علمي جهان بيني له کبله ښه مطالعه کړی و. د عزيز په وینه کې دانسان محبت نقش ونو ځکه يې هغه کاروان رهبري کاو چې سولې ته يې سر وتلی و. عزيز پوهيده چې سوله دانسان لپاره خوببختي راولي. ژوند يې سمبالوي. عزيز چې دستيچ له پاسه ودرید دواړه لاسو پنجې يې موی کړل په هوا يې ښوراو. يو هيچانې حالت په ښار کې خورو. نارې اوریدل کيدې [موږ سوله غواړو، موږ دسولې کار وان پسې روان يوو، سوله انسان ته عزت ده سوله ، سوله ۰۰۰] له هرې خوا دسولې کوترې هواته پورته شوې ازادې شوې. ملاقي شوې. کوټرو دسولې او ازادۍ غمېر وهلواو خلکو تماشا کولو. دټولو خلکو په خوله کې خدا په نڅا وه. عزيز چې غږ پورته کړ فضا چیتيا ونيوه. دهر چا سترگې دعزيز په خوا وې دهر چا غوږو نه دعزيز په خوا څرک و. عزيز چې يوه سپينه کوټره په موتي کې نيوه هواته يې پورته کړه او دسولې اوازونه له هر خوا اوریدل کيده. عزيز چې موی پورته کړ دخلکو خولې بندې شوې _ وطنوالو! ښاريانو! دکليو او بانډو خلکو! زموږ حرکت ، زموږ مارش دسولې په خوا ده زموږ خلک جنگ نه غواړي ، بلکه سوله غواړي ، موږ جنگ کونکو ته دا پيغام استوو چې ژوند په سوله کې ده خوند په سوله کې ده. په جنگ کې دانسان وينې بهيري هغه انسان چې له ټولو ژونديو موجوداتو نه نجيب مخلوق دی د عقل خاوند دی ، د حرکت او برکت خاوند دی ، دوی حق لري چې ژوند وکړي دوی حق لري چې ژوندي ووسي. جنگ ټولنه دنابدی په خوا کشوي. په کې اواز وويل شو: [نابود دوي جنگ، ای دپسسو ، زرو او زور خاوندانو!، ای چې د مذهب په حلقو کې مو انسانان را چاپير کړي دي! پري! ږدی چې دهيواد ماشومان وخاندي، په سوله کې ژوند وکړي ، ژوندی دوي سوله] چیچکو او نارو فضا په سر اخستې وه دنارواو غالمغال په منځ کې دعزيز غږ پورته شو هغه وويل _ ای دسرمایې خاوندانو! ای پردو مزدورانو! ای دجنت په تمه دروغجنو مذهبي کسانو! راشی له موږه سره په سوله کې ژوند

يو گام د سولې پر خوا

وکړئ. انساني کرامت ته غاړه کېږدئ حقيقت ومنئ او حق ته تسليم شئ. چيچکې [حق دهر انسا برخه ده] عزيز هوا واخست اوږد نفس يې وويست په تيزو او زېر رنگو سترگو يې نيغ، نيغ دمنځگ برځوالو ته وکتل دعزیز په سترگو کې چې دمهربانۍ احساس پروت و په شونډو کې يې پسته او نرمه لحجه خوزيده خو چې کله به په هيچان راغی دخلکو دردونه او وينه بهيدل به يې په زړه را چپه شوغغه مهربانه سترگې به يې په قهري او توپاني سترگو بدلې شوې هغه نرمه ژبه به يې دفولا پشان کلکه او انقلابي شوه هغه خيره چې به دخلکو په ذهن کې ښه برينبيده اوس لکه مست ځوان چې دځوانۍ په نيشه کې مست شوی وي داسې به يې دځوانۍ په چوش خبرې کولې. هر خبره به يې لکه اور لېمه داسې توده وه. دخلکو زړو ته به ټکر ورکاو. عزيز دوام ورکړ: چا موږ ته جنگ راوړی ؟ چا له موږ سوله واخسته؟ ايا دانسان لپاره کار کول گناه ده؟، دهيواد اباده ول جرم ده؟ تعليم ته تکامل ورکول جرم ده؟ عزيز زياته کړه: موږ خو تاسو ته ډيوې بلې کړې وې موږ خو ستاسو په لاي کې څراغونه بل کړي ووموږ خو دکارگرانو ، بزگرانو او خواریکښانو په قوي متو تاسو لپاره ديموکراتيک نظام را وستی واو ديموکراتيکه ټولنه مو جوړه کړې وه موږ په همسايه هيوادو کې هم دا ډيوې بلې ساتلې. تر څو خلک هغه لار ومومي چې چې انساني نړۍ ته يې سر وتلی ده، تر څو خلک په نس ماړه شي، دا خو نه جرم دی نه گناه. نو ولې ياغيان ، ولې کاونډ هيوادونه زموږ کورته جنگ را بلې. زموږ کلي ، کورونه ، ښوونځۍ ، روغتونونه ، لارې او پلونه وړانوي زموږ دتنگيو ماشومانو په ستوني تيغ اړدي، زموږ دسپيڅلو ښځو تيونه پريکوي. بوډاکانو ، ماشومان ، ښځې او ځوانان مو په بمو وژني ؟. عزيز چې دجذبې په حال کې و په انگو کې يې احساساتي خپې چورلکې وهلې. خپلې خبرې يې داسې اوږدې کړې : ياد يې ولری ! څوک چې دچا کور ته اور اچوي دهغه کس کور ، ږيره او لمن هم په اور کې سوزي. اور دچا مخه نه کوي اور خپل او پردی نه پيژني لکه توپک چې دچا په لاس کې وي دهغه ده. توپک چې دبل لاس ته راشي بيا خپل اول څښتن ته خوله

يو گام د سولې پر خوا

واړه وي . اور هم داسې ده. زمان به راشي زموږ په هيواد کې به سوله وغوړيږي . موږ دسولې کاروان روان کړی دی دا کاروان په کلیو، بانډو، ښارو، دښتو ، غرونو گرځي خلک ويښه وي. په حرکت يې راوړي. له کاروان سره يې شريکه وي. دغوښې خلکو هلته دلته په خپلو منځو کې خبرې کولې . بي بي گل چې پخه ښځه وه خوی يې دېم په انفجار کې شهيد شوی وپه خوا کې ولاړې ښځې ته يې په نرمه لهجه وويل_ داهلک هوښيار ده ټولې خبرې رښتيا کوي . د بي بي گل زړه غوټه ، غوټه شو مړه اوښکه يې له غمجنې سترگې وښويده. دمخ په کنځو يې لار وهله لکه بې کوره مسافر چې دکلي لار ورکه کړي وي په پټو کې کور ور روان وي او نابلد کلي ته دښې تيرولو لپاره روان وي خانم گل د بي بي گل په سينه دلاس سپيره کښوده هغې

چې وچه ژبه په خاورو ککړو شونډو وگرځوله وې ويل: _ لکه ته چې غمجنه يې زه هم دجنگ په اور سوزيدلې يم. خانم گل زياته کړه: _ يوازې زه او ته نه يوو دهيواد خلک يو هم بې داغه نه دي پاتې . دچا پلار دجنگ مړی شو، دچاځوي ، دچا ماندينه، دچا پلار دچا مور ، وروراو خور . له هر کوره يو يادو کسان دپردو په تپل شوي جنگ کې مړه شوي دي . داسې هم شوي چې يوه کورنۍ ټوله دجنگ داور په بټۍ کې دلرگو پشان سوزيدلي دي . هډونه يې ايرې شوې يا خو يې دخپل دمړي اندامونه هم نه دي ليدلي. خانم گل ادامه ورکړ: دوه مياشتې به کيږي لا کم ، زيات. ورورمې ښار ته تللی و خپلو بچو ته يې داختر لپاره جامې اخستې ددوکان مخکې ولاړ و چې يو چا دجومات په دروازه کې ځان وژنه وکړه دوکان مخامخ دسرک بل اړخ ته جوړ و ورورمې هلته ولاړ وپه ځان وژنه کې ډير مسلمانان چې دعبادت لپاره راغلي و مړه شول مړه څه چې اندامونه يې په هوا کې پارچه ، پارچه شول يوچا د بل چا لاس يا پښه نه پيژندلو. زما ورور هم ددې انفجار قرباني شو تر هغو يې چې روغتون ته انتقالوسا يې ورکړه دهغوو دواړو ښځو خبرې دوام درلودې چې صابرو په ځنگل ټيله کړه: غلي شئ ! موږ ستاسو خبرو ته غوږ شو يا دهغه ځوان هلک خبرو ته ؟ نه کوري څه ښې خبرې کوي. صابرو

يو گام د سولې پر خوا

خپل ويښتان کيدۍ کړه زياته يې کړه: هغه هلک رښتيا وايې ولې زموږ په هيواد کې جنگ ده؟ ولې افغانان مړه کيږي؟ عزيز چې په تورو غټو بريټو کوټې ووهلې دوام يې ورکړ: په ډاکه او برېښه توګه يې واييم: زموږ هيواد [افغانستان] ته جنگ زموږ کاوند هيوادو راوستی. [پاکستان، او ايران] دوی نه غواړي چې افغانان په کيدۍ ماږه شي په پښوکې يې دمنډو توان پيدا شي، په مټو کې يې دناروا او تپل شوې کرښې [ډيورن] د ماتولو توان پيدا شي. ځکه: چې په قوي پښو ځغلي او په قوي مټو دا تور ه کرښه ماتولی شي. هغه افغانان چې دې تورې کرښې سره جدا کړي دوباره يې يوځای کوي. قوي او فولادي لاسونه ځينې جوړه وي. خپله خاوره به خپله کړي د پردو له يوغ نه به ازاد وي. همدا علت دی چې ناولې، تيت همته کسان په پيسو اخلي خپل ځان پرې ژوندی ساتي زموږ هيواد ورانه وي، زموږ خلک پرې وژني. هغه ډيوه چې موږ دديموکراتيک ټولنې لپاره روښانه کړې وه خفه کوي يې او وژني يې. دوی غواړي چې موږ په تيارو کې وساتي دتيارو زهن خاوندان روښانه لار او روښانه نړۍ نشي ليدای نو ځکه ځان په پردو خرڅ کړي دبل غلام شي. بيا خپل هيواد ورانه وي او خپل خلک وژني. خو په دې نه پوهيږي چې دا داور لمبې ددوی کور هم سوزوي. دا جنگ ددوی دکور دروازې هم ټکوي. که اواز پورته شو [موږ هيچا ته اجازه نه ورکوو چې زموږ په خاوره کې يو کام کيږ دي. هيچا ته اجازه ور نه کړو چې دجنگ اور زموږ دکور په نغري کې بل کړي] عزيز لاس پورته کړ [چپتيا] هغه زياته کړه: ددې جنگ، ددې اور په بلولو کې دنړۍ سرمايداري هيوادونه لاس وهنه کوي دنړۍ توره ارتجاع، او د مذهبي کسانو ناوړو کړيو پښې غزیدليدي ځکه چې د سرمايدارې رژيم دنړيدو امکان دديموکراتيک نهضت په فعال کيد او تکامل کې شته. دارتجاع دا تورې څيرې همدا ديموکراتيک نهضت خلکو ته ښکاره کوي او د مذهبي اخوندانو، شيخانو ږيرې سوزوي. دوی به ونشې کولی چې خلک په خپلو دروغجنو حلقو کې را چاپير کړي. عزيز ټولو کډونکو ته سترګې وغږه ولې - ټولو مذهبو دخلکو زهنو، فکرو اوعقل ته ځنځيرونه

يو گام د سولې پر خوا

اچولې دي اجازه نه ورکوي چې دورکو او ذهني شيانو په هکله عقلي فکر وکړي ، اجازه نه ورکوي چې عقل خپلواک وي . کله چې فکر ، ذهن ، ماغزه، دورکو او مېهو شيانو دېرېږي او يا نه موجوديت په هکله کار کوي وايي چې ستا د فکر توان تردې حده ده نور پورته نشي فکر کولی. يا وايي ستا د فکر د قوت وړ نشي کولی چې والوزي پټې خبرې روښانه کړي چې دا رښتياده او يا د ذهن په چوکات کې د دروغو په پردو کې پيچلی شوی دی ددې لپاره چې سرمايدار خپله سرمايه وساتي دروغجن کسان چې خپله کيده مړه کړي اوتوره ارتجاع په همغه تيارو کې دخلکوو له گټونه څا ته ژوند جوړکړي دا درې واړه پديدې [مذهب، سرمايه، او ارتجاع] په کډه کارکوي ديموکراتيک نهضت، کارگري جنبش، ازادي بښونکې جنبش چې په هر هيواد کې سر پورته کړي او وړانگې يې لارې روښانه کړي دخلکو زهڼونه نوی کړي خفه کوي يې. دا خفه کيدل دجنگ له لار کيږي عزيز غاښونه سر يوځای کړل خلکو ته يې کتل همدا وخت کې د مير حسين کار گر غور او ډډ اواز پورته شو. نه يې منم ، نه يې منم ، نه يې منم نه يې سرمايداي منم نه يې دروغجن ملاوا نه توره ارتجاع. زموږ کار گرانو مټو ته څوک نشي دريدای . دکارگرانو نهضت لکه دتوپا ن پشان به دستمگرو زور مات کړي خليل کارگر ورسره خبره غبرکه کړه: :موږ يوازې نه يو دنړۍ کارگران [دلندن، اطريش، دامريکا، داشيا ، اروپا] دا ټول کارگران زموږ ملگري دي خليل کارگر وويل: دجنگ اور بلونکو ته موږ په ډاکه وايوو[دا دسولې کاروان ، دا ديموکراتيک نهضت، کاروان چې موږ روان کړی دا به ځي دا کاروان سرحد نه پيژني . ځکه چې سوله دټولې نړۍ دزحمتکښانو غوښتنه ده. په سوله کې ژوند خوندي ده، له جنگ نه نفرت موږ سوله غواړو. دا خبره په کډ اواز ټولو کډونکوونکو وويل. دمټنک په څنډه يو ډنډو غونډې سپړې ولاړ ودهغه جامې کارگري جامې نه وې او نه يې کارگري خصلت درلودلکه چې داشرافو نه و. دخواسپړي سره دښونډو په منځ کې غږيده. همدا تاسو ځوانانو انقلاب وکړوپه وطن کې مو داور شغلې وشندلې ملامت څوک شو؟ جک قدی ځوان چې غنم رنگه څيره يې وه دکونگرو پشان

يو گام د سولې پر خوا

دسر ويښتان يې غوټه ، غوټه ښکارېده هغه چې همدا نن بریت او ږیره خړيلي وه اشراقي سړي مخې ته نيغ ودرېدپه داسې غږ چې دعزيزخبرې اخلال نشي وويل _لکه چې داشرافيانو له ډکلي يې که څنگه؟هغه زياته کړه : ټولواشرافيان او باداران له انقلاب نه څنگ کوي .ډارلري ځکه ډارلري چې انقلاب عدالت منځ ته راوړي.نظم په ټولنه کې برابروي.دانقلاب مانا همدا ده چې نظم راوړي.ځوان هلک چې په کوټو خپل ويښتان ږمنځ کړ دوام يې ورکړ:اشرافيان او باداران هسې له انقلاب نه ډار لري.انقلاب داشرافيانو او بادارانو غاړې نه پريکوي.دهغوو لپاره هم انساني ژوند برابروي.اوس چې ياغيان دنهضت په ضد جنگيږي دټولو لپاره مضر دی دتوپک کوگی اشراف او غريب نه پيژني .دهر چا په سينه چې برابر شو اشراقي سړی خجالت غوندې شوخو ځان يې ملامت نه ښوده په وجدان کې يې تغير راغلی و.په دې ښه پوه و چې دعزيز خبرې دسولې لپاره دي خو اشراف او بادار کله ځان چا ته ټيټ ښکاره کوي .دلاس سپک يې په وتلي کيده کش کړ :نه يې منم هر څه له بيخ نه خراب شو.په خوا کې سړی چې کارگري جامې يې په تن وې پيکداره خوله يې په تندي کسه کړه _ اشرافيان او باداران کله ښه خبره مني؟که ورته ووايي چې غريبان له تيغ نه تير کړل شي دستي يې درسره مني.پښې به ور پسې درېوي وايي به :دا غريبان چټل خلک دي له بدن نه يې دخولو بوی پورته کيږي بايد نابود شي.اشرافيان او باداران غولان دي په دې نه دي خبر يا خو ښه خبر دي ځانونه ناگاره اچوي که همدا غريبان کار ونه کړي ، بزگران غلې دانې ونه کرري اشرافيان او باداران به څه وخوري؟کارگر پسې .زياته کړه:که زه ماشين په حرکت رانه ولم ستا بدن به لوڅ وي هغه جدي شو وويل : ستا دميرمنې په سينه چې دسرو زرو لونگين ټالوونه وهي دا دکارگر دلاس حا صل دی هغه خولې تويه وي خو ستا ميرمن دعطرو په چينو کې لامبي ،کارگر په کوټه اشاره وکړه:دا ځوان چې همدا اوس خبرې کوي دا يو ديموکراتک ځوان دی ديموکراتان ، کارگران ، بزگران په يو لار روان دي .هغوی غواړي دټولو خلکو لپاره اجتماعي حقوق په تول برابر ورکړل شي

يو گام د سولې پر خوا

باداران دهم کار وکړي ، کارگران او بزگران دهم کار وکړي. بيا به نو په هيواد کې نه جنگ وي نه جگړه. دا وخت کې دعزيز جزبه ناکه اواز پورته شو: موږ دچا په مری تیغ نه اړدو. انسان وژنه گناه ده ، جرم ده. موږ په کاونډ او لري هيوادو غږ کوو چې دسولې نړۍ جوړه کړئ په سوله کې ژوند وکړئ، له جنگ نه نفرت وکړئ، پرېږدئ چې په نړۍ کې دماشومانو خولې وازې وي، زده کړه وکړي ، تعليم وکړي تعليم او زده کړه په سوله کې کيږي .ددې تنکیو ماشومانو غاړې مه پریکړئ! دموږ کانو ستوني مه خفه کوئ! پرېږدئ چې مورکانې په خپله سینه کې نازولي لوی کړئ ، پرېږدئ چې پیغلې په خپلو اوږو دچينې يخې اوبه خپلو مورکانو او پلارو ته راوړئ!، پرېږدئ چې کودر په پیغلو ښایسته ښکاره شي! پرېږدئ چې نازنینې پیغلې دپسرلي په ورځو کې له دښتو ، دغرو له لمنو دغاټول گلونه غنچه کړي! په ورل یې وټمبي . پرېږدئ چې پیغلې په خپلو سرو منکولو دکورکورو او مامانو دانې را ټولې کړي !دعزيز له بریتو دوطن پالنې احساس پورته کیده د وینو سره رکونه یې دغمږو په سر هر چا لیده هر چا لیده چې څومره دسولې امیدونه دده ارمان دی . هر چا به ویل : نارینه ځوان همداسې وي...عزيز چې له سړمو نه هوا وویسته وویل: ای دنړۍ خلکو! مه وژنۍ دا ښایسته گلان مه وژنۍ! دا دیغلو ښایسته صورت په وینو مه لړۍ! دا دځوانانو دھوس مرغه دسپیرو خاورو لاندې مه کوئ! دا دکوه قاً دښاپیرو وزرونه مه لنډوئ! پرېږدئ چې ازاد پروازونه وکړي ! عزیز موتی پورته کړ: ولې زموږ بوداگان وژل کیږي ؟ ولې زموږ جوماتونه په بمو وړانیږي ؟ ولې زموږ په ښونځیو داسپنو باران اوریږي ؟هغه ټول ته نیغ وکتل وې ویل: دا څوک کوي ؟دا ولې کوئ؟هغه زیاته کړه : _اخره خبره مې تاسو ته داده: موږ به ټول دسولې له کاروان سره ملگري کیږو. دجنگ په اور به خاورې اړه وو. سوله به په هیوادکې راولودادۍ زموږ اول او اخر هدف. دغونډې برخه وال او ښاریان به په کډه دسولې لپار مارش کوو. مارش دښار په سرکو لار پرانیسته خلک په هیجان روان وو. دتخته روان په دواړوخوا سپینې کوترې دالتو په حال کې انځور شوې وې . عزیز دخو تنو کارگرانو

يو گام د سولې پر خوا

سره دتخت روان له پاسه ولاړو. عزيز دخپلو بریتو سره ښه کاریده. دهغه نری جک قد او روښانه څیره دخلکو خوښیده. ځوانان دځوانۍ له هیلو سره دتخت روان شاو مخې ته تلل په لوړ اواز به یې نارې وهلې. [سوله، سوله، ژوند په سوله کې ده، خوند په سوله کې دی] بودی ښځه دتخت روان مخې ته ووته دمخ له کنځو یې معلومیده چې داویا [۷۰] کالو به وه دهغې سپین او اوډل شوي وینښتان دزمان بدې ورځې انځوره ولې. بودی چې دواړه پنچې سره یوځای کړې دزور توب په زور یې وویل: .

ای دانسانانو ربه! جنگ زموږ له هیواد نه لرې کړې. زموږ هیواد زرغون کړه! دسولې دښمنان په سیند لاهو کړه! [په خلکو یې غږ وکړ. راشی دسولې په لور کامونه پورته کړی! پریږدی چې انسانان په سوله کې ژوند وکړي! ډیرو ښځو او نارینه وو چې په لاسو کې یې دسولې کوتري نیولې وې هواته پورته کړې. کارگرانو په قوت سره نارې وهلې [کار په سوله کې ده، روغتیا په سوله کې ده، سوله دټولو خلک لپاره شتمنۍ ده]. عزیزخو له خلاصه کړه. که عدالت غواړی دسولې لمن لاندې را غونډ شی. که برابري او ورورولۍ غواړی له سولې نه یې وغواړئ یانې هر څه په سوله کې شته یو عینکي سړي عزیز ته په کوته اشاره وکړه. نارینه او باتور هلک دی. په یو غږ یې ټول ښار په حرکت راوستی دی. لکه چې ددیموکراتانو نه وي. هغه سړی چې لنگړۍ ږیره یې په زیر مخ شنه وه دتاید سر یې وښور او وویل. ښه غږ پسې هر څوک روانیږي. دا چې خلک سولې ته را بولي دا غږ انساني غږ دی. نو خود به خلک را ولي هغه د عینکي سړي مټ چکوندي کړ زیاته یې کړه: دټولو دیموکراتانو غږ په خلکو ښه لکیري خودا غږ په دشمن بد لکي. ددیموکراتانو په غږ کې عدالت پروت وي ددوی اواز له مینې نه ډک وي. دوی سر بښنده کوي. ږندو ته لار ښیې. او بې لارو کسان لارې ته سموي. پسې یې دوام ورکړ: همدغوی دي چې دظلم په مقابل کې پورته شويدي دا هیوا به دهمدغو په لاسو اباد او زرغون شي. دجنگ لمن به ددوی په نارو ټول کړل شي. دسولې لمر به دغرو له څوکو را پورته شي. جنگ کوونکي به خلک وپیژني سر تیتې به ژوند کوي خلک

يو گام د سولې پر خوا

به يې سلام هم نه اخلي. لنکرې ږيره سړی په فابريکه کې سوهان کار و. هغه ښه پوهيده چې زموږ هيواد ته جنگ چا راوستی دی. جنگ دچا په گټه دهی، دچا په تاوان، لنکرې ږيري سړي خپل خبرې اوږدې کړې: لکه چې دکوم سياسي کوند غړی به وي. ! زموږ دهيواد د شتمنی او دخلکو شتمنی دڅو کسانو له خواچور او تلا شول چې سوله وي ددې کسان محاکمه حتمي ده. ځکه چې ددوی گټې او پردو هيوادو [پاکستاناو ايران] گټې سره شریک دي. همدا سبب ده چې دوی په جنگ کې دخپل دژوند اوږد والی غواړي. عينکي سړي ورسره ومنله. _ رښتيا د وويل. په اصل وطلب دخبرې وکړې. زما په ذهن کې همدا خبره وه خوتا اول نوبت واخست. هغه چاچې دهيواد د شتمنی چورکړی دهغه سرمايه اوس په پردو بانگو کې پراته دي اولادونه يې هلته تعليم کوي دا چې په خپله دلته ناست دی دجنگ اور ته پکی وهي. چې شغلې يې دغريانو بچي وسوزوي. ددوی خبرې دوام درلودې يو کار گر چې ږيري يې ټول مخ ور پوښلی و دتخت روان له پاسه ودرید هغه لاسونه پورته کړ تور مټ يې ښکاره شوپه جرئت يې وويل_ زموږ خلک نور دجنگ تحمل نه لري. ډير کالو نه شول چې دښمن موږ ته جنگ راوستی ده موږ که دهر قوم . هرې ژبې او دهر ميلت يوو که تور يوو او سپين ، که خر يوو او زير ، که هندويوو او که مسلمان ديو ملک يوو. يو مو لار ده يومو هيواد په کډه به دا دجنگ اور تر خاورو لاندې کوو. [چيچکې] _ موږ جنگ نه غواړو، نفرت له جنگ نه، موږ دسولې پسې کامونه پورته کوو. مارش دتالاشي له څلور لاري تاوشوهغه تور مخه سرک چې دتور خم په لور تللی ومارش کوونکو په همغه سرک کامونه پورته کول تلل. او نارې يې وهلې [پاکستان دنور زموږ هيوادته جنگ کونکي نه را ليږي. موږ به هغه خاوره هم خپله کړو او دسولې ديوې به پرې بلې کړوچې ستمگرو په زور او غير قانوني توکه له موږ نه بيله کړې ده.]، يو هيواد يوه خاوره ، يو افغان يو پښتون] همدا غږونه پورته کيدل مارش په خپلو درنو پښو روان و. دصحت عامې دخلور لار ې چې راتاو شول دا وخت دمازيگر سړې وړانگې دغرو په مناروغوريدلې وې لکه دپيغلې په

يو گام د سولې پر خوا

هسکه غاړه چې د سرو زرو اميل لیده شي. مارش هم خپله لار لنډه کړه هر یو په خپله لار لار، عزیز هغه وخت خپل کور ته ورسید چې دلمر اخره خریکه دغره تیري ځلولې

(۲)

عزیز دستومانی په حال کې خپل کور ته ورسد د عزیز بریتونه په خاورو سپره او دلمر دتودو څپو له کبله لکه د ژمي په وخت چې د ونې پانې ځوړندې شي. هسې یې د شونډو له پاسه ځوړندې وي. دا خو اسانه هم نه ده چې دسهار نه تر لړمل پورې دسوزان وړانگو لاندې ولاړې یې او دعدالت نارې وهې، خو چې دکور په انگر نوت دهغه کټ له پاسه ښک بنگ پریوت چې د شیشم ونې لاندې ایښودل شوی و. کټ د عزیز راحت لپاره څلور واړه پښې کلکې کړې وې لایې میرمن [ناجیه] نه وه خبره چې عزیز لکه دا وبو مړې په کټ پروت دی هغه د بریتو له منځه هوا ویسته د کټ په بازوکانو یې دواړه لاسونه اړتې، برتې وې. د نفس سره یې کیده ه ښکته پورته کیده. سړی پوهیدی شو چې ژوندی دی سا یې په حرکت کې ده ه نور خود عزیز او مړي فرق نه کیده سره له دې چې عزیز جسما ستوکانه و خو روح یې خوشاله و. ذهن یې دکایناتو منځ کې پټې لتولې دهغه خدای په فکر کې د و ب و چې نړۍ یې پیدا کړی و د عزیز روح دهغه دروغجن ملا سره په جکړه کې و چې ستمگران یې په دوروغو دخلکو خدایان کړي واو ټول غریبان یې دهغو شتمنو خدایانو تابع گرځولي و. عزیز دا نه منله چې د ده فکر چا په ځنځیرو تړلی ده. هغه خپل فکر ا زاد او خپلواک کبله عزیز به له ځانه سره ویل: همدا کارگران دي چې ځنځیرونه جوړه وي. په همدې ځنځیرو دکارگرانو لاسونه تړل کیږي. په فکر به لاړ [ځنگه ولولی شو چې دا ځنځیرونه مات کړل شي؟ دا پري وشلیږي؟] بیا به یې ویل [هغه څوک چې دا پري او ځنځیرونه جوړه ولی شي ماتولی یې هم شي] هغه لاسونه چې د پیسو خاوندانو ته ماڼۍ جوړه وي وړانولی یې هم شي خو چې اراده قوي وي او عظم فولادي [عزیز له روحانیو ډیره کرکه کوله هغه به تل همدا

یو گام د سولې پر خوا

خبره کوله [روحانيو لوې مخلوق ددسرما يې دشاهانو په خدمت کې غلامان کړي دي هغوی په دروغو پرکنې دپيسو دځاوندانو لپاره کماري بيا وايې [دهر چا نصيب]] عزيز په هييت او هييجان سترگې وبنورولې - ملا دروغ وايې همداسې دې چې بل يې د پيسو ځاوندانو ته غلامان کړي دي خو ددې ظلم دमतولو لپاره دخلکو يوالی او پاڅون ضروري ده. اول بايد سوله راشي بيا عدالت تامين شي. عزيز دشونډو په منځ کې همدا خبره تکراروي [خلک به ځانو ته دسولې دنيا جوړه کړي دا جنگ به دسولې په نړۍ بدل کړل شي. خلک به هوسا ژوند ولري ماشومان به بيا ښوونځۍ ته لاړ شي. دټولو خلکو زهنونه به خوشاله وي ، انجنې اوهلکان به په يو ټولگي کې زده کړه وکړي . کروندې به وغوړيږي ، دسپند مستې څپې به ددښتو ترې زړونه تازه کړي ، باغونه به له گلو ډک وي. زه به دخپلې ميرمن [ناجيه] سره دگلو په منځ کې قدم وهم. دهغې زلفې به زما په اوږو ټالو نه وهي . کله چې دگلاب دگل په تماشا کې ولاړيو يوه خوږه مچه به ځينې واخلم هغه به وځاندي زموږ مينه به نوره هم تازه شي.] عزيز په همدې خيالو کې وچې ناجيه دپخلنځۍ نه را ووته. دهغې چې شندلې زلفې په اوږو پرتې وې دحويلۍ منځ ته شوه خو چې په عزيز يې تورې ، غټې ، مينه ناکې سترگې وښتې په مسکا شوه. دعزيز په خوا راغله خو چې دعزيز په سينه يې ورغوی کيښودعزيز سترگې خلاصې کړې خنجري بارځوکان يې چې دسترگو له پاسه پورته کړه ناجيه يې سترگې ولکيدې مسکې شو. - ستړی شوې؟ [ناجيه وويل] دستريا پسې راحت شته خوچې راحت دهغه چا په برخه شي چې ستريايې وباسي. مزه داره وي. او که دستريا راحت دبل چا شي ستريا نور هم زيات شي. دروحي شگنجې لاندې راځي عزيز دکارگرانو او بزگرانو دستريا په فکر شو. وکوړئ ! کارکران ځانو نه ستري کړي توليد وکړي خو دتوليد ميوه دبل چا کام تازه کړي . بزگر هم داسې ووبوله. له يوې خوا ستريا له بلې خوا روحي شکنجه دمزدورانو دژوند موده لنډه کړي . ناجيه خبره واخسته: مارش مو خونده ورو؟ - ماته يې خو ډير خوند راکړو [عزيز وويل] ټول ښاريان له خوشالۍ نه په هييجان راغلي وودا چې جنگو

یو گام د سولې پر خوا

ډیر کورونه یې خراب کړي واو کورنۍ غړي یې له لاسه ورکړي و دسولې غږ پرې ښه لکیده. دهر چا په زړه ه دا خبره وه چې [دتوپک خوله د بند کړل شي] او زموږ د ماشومانو له خولې دسولې ترانې پورته شي. لکه چې وايې

[چې نه جنگ او نه جکره وای زمو ملک کې - یو دسولې دنیا کی وای ښونځی وایې]

ماشومان تر ټولو سولې ته ضرورت لري. عزیز چپه خوله و یوازې سترگې یې رپولې دشنه اسما مخ به یې په ستومانوسترگو لیده. په زړه به یې نوي، نوي هیلې وبرکیدې. ویل به یې: شین په شي، زرغون به شي، دسولې وطن به شي، شین چای په ترموز کې لرې؟! [عزیز سوال وکړ] - خود یې لرم کله چې یې غواړې لرم یې. ماغوندې میرمن لري. [ناجیه وویل]

ناجیه خپل صفت ډیر وکړهغې وویل: که د میرمنو لښکرې له تاسو نارینه وو سره یوځای نشي دادسولې لښکر به تاسو نارینه یوازې هدف ته ونشي رسولی. ځکه چې ښځه د ټولنې نیمایې برخه ده. باید له نظره ونه غوزیږي. عزیز دناجیه خبرې دسر په اشاره تایدې کړې. بیایې شونډې دوجې او تږې خولې په منځ کې وکړخوله. - نیما برخه دښځو له مارش کوونکو سره یوځای و. هغو چې به شعارونه ویل نارینه وو به ه ورسره یوځای ویل لکه دموسقي الې چې سره یوځای شي او خوندور اواز ځینې پورته شي. همدارنگه له خوند نه ډک: اواز به دښاریانو غوږو ته رسیده. ښاریان به په هیجان شول عزیز دوام ورکړ: ښځې چې په جکره کې دنارینه وو سره یوځای شي نارینه په چوش راشي بې له ډار په مرغل پورته شي. خو چې په شونډو شپیلۍ سپره کړي دنگ سندرې پکې پف کړي کوم زلمی به وي چې په دښمن ونه دانگي؟ عزیز په گټ نیغ کیناست لکه چې له بدن نه یې ستړیا په وتو وهغه دپلار دخولې کیسه راواخسته] پلار مې داردو منصبدارو زه کوچنی وم چې دهغه په اوږو دمنصب سره نښانونه ټمبل شوي و کله چې به له دندې کور ته راغی زه به یې غیږ کې ونیوم ما به دهغه داوونښانونه کښول پلار به مې ویل [مه کوه چې دا نښانونه دوطن دازادی او ابادۍ نښانون دي

يو گام د سولې پر خوا

[پلار مې زياته کړ: يوه ورځ مو د پاکستان له پوځ سره جکړه وکړه هغوی زموږ په خاورې تيری کړی وخو چې زموږ پوځ سرحد ته ورسيد او دکارتوسو باران مو پرې پيل کړدهغې سيمې يوه پيغله چې [نانکه] نوميده د پوځ له سر بازانو سره يوځای شوه شپيلۍ يې په شونډو کيښوده دغيرت او ننگ سندرې يې پکې پف کړه سربازان په نڅا شول له توپکوسره کډيدل. په چوش راغلل په دښمن يې يرغل وکړهغوی وتبنتيدل بری زموږ په برخه شونو ځکه مې وويل چې دښځو له شعار او نارو سره په مارش کونکوکې چوش پيدا شوپه کله اواز به يې دسولې نارې وهلې. ته د فکر سم کړه زه چای راوړم [ناجيه وويل] عزيز بالښت ته څنگل تکیه کړ د هغه چرکانو بچو ته يې پام شو چې دشنو کبلو له پاسه يې واړه ، واړه کامونه يې پورته کول چرکې دخپلو بچو ته دلار تک ښوده. خو چې په مښوکې دځمکې مخ وټکوي بچې يې په سرو او نازکو پنچو دمور خواته منډه کړي دمور شا وخو را تاوشي مور خپلو بچو ته ددانو پيدا کولو چل ښيې. څنگه يې په کار اچوي او دکار لار ور ښيې. ؟مور پوهيده چې بچې يې اخر ځان ته ژوند غواړي او خپل نس په خپله مړه وي. بيا به چرکې خپلې پنجالي په ځمکې بندې کړې لکه څوک چې ورک شى لتوي دا بله لار وه چې مور خپلو بچو ته ښوده يانې دځمکې سينه ولټوی ستاسو روزي پکې شته. لکه بزگر چې دځمکې سينه څيرې کړې غلې دانې ځينې را وباسي. عزيزدچرک ژوند ته په جرتو تللی و. بيا چې چرکه يوځای کې ټسته کيناسته او بچې يې دسينې لادې کړل وزرونه يې پرې وغوړول لکه مور چې په خپلو اولادو پرستن اواره کړي چرک همداسې خپل بچيان دوزرو لاندې کړل بچې به يې له پاسه پورته شول له مور سره به يې مينه کولو عزيز دمور او بچو تر منځ دمينې او محبت اړيکې ښه ليدل ويل به يې : هره مور مهربانه وي . هر چا ته خپله مور گرانه وي. او دمور دلمن لاندې خپل ژوند په مينه تيره وي . کوچنی وي ځوان شي، دمنډو شي، دکار شي ، دوطن دابادولو لپاره مټې پورته کړي همدا ښه ژوند دی چې په مينه او کار سره وي. خو چې کوم ظالم دمور او بچو داسې خوږ ژوند ديوه کولۍ سره تباه کړي دا نو بيا دبښلو نه

يو گام د سولې پر خوا

ده. ټول انسانان بايد په گډه لاسونه پورته کړي دظالم لاسونه لنډ کړي . او دوطن اولادونه دسولې په غيږ کې لوی کړي .ويې روزي .عزيز سر ته حرکت ورکړ: زموږ لار مقدسه ده. هغه څوک چې غواړي دسولې نړۍ جوړه کړي داحترام وړ دی عزيز لا دسولې له سمندر نه نه ووتلی چې ناجیه ښکاره شوه پطنوس يې په دواړو لاسو نيولی ودعزيز تر خوا کيناسته. _ ستړيا به د وباسي. دا دقندو څو پارچې په خوله کړه دچای غږ پرې پاسه کوه انرژي به دپه بدن کې پيدا شي. _ ژوند داوړد غواړو [عزيز وويل] _ له تاسره [ناجيه وويل] ناجيه زياته کړه: ژوند بې له نارينه خوندور نه وي. دښځې نيم اړخ نارينه ده. همداسې دنارينه اړخ وبوله. ناجې پر مخ وليدلې ويښتان پورته کړه عزيز ته نژدې شوه دعزيز دپنډۍ په مښلو يې پيل وکړ: اوس به دستړيا ورکه شي هو! دښځې پاسته منکولې چې په نارينه ولکيري په ستړيا نه پوهيږي . ناجيه نور هم عزيز ته نژدې شوه: رښتيا مارش خوندورو؟ تا به ځان ښه خولې کړی و. ناجيه نوره هم مخکې لاړه: خلکو څه ويل؟ دمارش په مانا پوهيدل که هسې روان وو؟ عزيز يو پياله چای په يوه سا وڅښل وويل: ټولنه لکه ځنگل داسې ده. ښه بوټي ، بيکاره بوټي ، ميوه لرونکې ونې او بې ميوې ونې او اغزر لرونکې دا ټول پکې شتون لري. ځناور هم غټ واړه ، قوي ، صعيث هم لري قوي ځناور په وړو ځناورو خولې لکوي دهغو غوښې او وينې خوري ټولنه همدا سې ده دپيسو خاوندان دغريانو ستونی خفه کوي باداران مزدوران دخپل خدمت لپاره ځغلوي. دمارش په باب دهر چا نظر ځان ته وي . دسترگو لاندې مې خلک څارل چا به دزړه له کومي په مارش کې برخه اخسته دسولې لپاره به يې غږ پورته کړڅو ځينو به دمارش په هکله بد نيت درلودغږ به مې غوږو ته راغی [دا هلکان مست شوي دي دوی له خدايه غير دي دوی ديموکراتان دي په خبرو يې څوک نه غوليري] خو ځينې چې پوهيدل ويل به يې [دا جنگ پاکستان زموږ په ملک پيل کړی دی هغوی دډيورن له کرښې ويړه لرې پاکستان دافغانانو بيا دپښتنو په نيت ښه پوهيږي چې دډيورن کرښه نه مني نو ځکه جنگ دهمدې هدف لپاره دی] ديو

يو گام د سولې پر خوا

سړي غږ ډيرو کسانو واوريدنهغه په زړه ورتيا وويل: [چې يو افغان هم ژوندی وي دډيورن کرښه به ونه مني] .اوکه نن د ورسره ومنله چې دا دا خاوره ستا شوه جنگ ختم ده. عزيز دناجيه په اوږه لاس کيښود ځان ته يې نژدې کړه ښکله يې کړه. اوس پوه شوې گراني! خپله خاوره لکه دچا ميرمن چې چاته گرانه وي که پردی دچا ميرمن ته کوټې وړاندې کړي مير به يې څه وکړي؟ ناجيه دواړه شونډې يودبل سره مښلې سړيې دروند ، دروند وښوراو- رښتيا چې سخته ده.ميره تحمل نشي کولی .عزيز بله پيال له چای په سرواړاو- همداسې دهيواد مير ونه خپل په هيواد سر ورکوي دا چې زموږ هيوادوال هره ورځ لس ، شل تنه خپله وينه ورکوي دا دهيواد ددفاع په خاطر دی. خو چې زموږ دسولې کاروان خپل هدف ته ورسيري جنگ به خپله خوله بنده کړي دټولو لپاره به ښه ژوند وي ياغيان به دپردو له دام نه ازاد شي.ددروغجن ملا خبره به څوک نه ني .مزهبي ، روحاني کسان به نور د پردو په پيسو خپلې کلې نه مړه وي. هغوی چی زموږ دسولې له کاروان سره يوځای شي دهغوو ژوند به هم ښه شي.عزيز خپلې سترگې شاوخوا تاوې کړې- زموږ دټولو انسانانو لپاره دی حتا چې دنړۍ انسانان هم دسولې په خوا را بولو. ناجيه په خبرو کې ولويده:ايا ته په دې ايمان لري چې مذهبي کسان به ستاسو دسولې له کاروان سره يوځای شي؟ناجيه چې په شونډو کوټې ووهلې په خپله يې ځواب ورکړ- کمان نه کوم. ځکه کمان نه کوم چې دهغو زهن تور دی .دتور زهن سپينيدل دا هم اسانه کار نه دی دپيسو خاوندان ، باداران دهغو زهن په پيسو تور کړي دي دمزهبي کسانو سترگې روښانه دنيا نه کوري دهغوو زهن په تيارو کې بندي ساتل شوي دي هغوی دخپل تور زهن نه روښانه جهان نه کوري.عزيز ورسره ومنله- ستا خبره فلسفې ته لاړې.خو پوه شه چې دماډي په وجود کې متضاد قطبونه شتون لري ماده په خپل حال نه پريږدي .په حرکت يې راولي او دحرکت نتيجه تکامل ده.همداسې چې په ټولنه کې متضاد فکرونه ، زهنونه شتون لري دا فکرونه او زهنونه هم په ټکر کې دي دټکر په نتيجه کې زوږفکر له منځه ځي خپل ځای نوي فکر ته

يو گام د سولې پر خوا

پرېږدي . چې نوی بيا مترقي وي زموږ کاروان چې په حرکت کې دی دده کاروان مخه څوک نشي نيولی خنډونه به يې مخکې پيدا شي مشکل به وکوري ددې کاروان ډير کسان به دتورې ارتجاع قرباني شي خو بری به زموږ په برخه شي . او دارتجاع مخ به تور وي . خلک به دگلونو ميله کوي ځکه چې زموږ لار دحق لار ده ناجيه مسکه شوه لکه همدا اوس چې لاس په لاس دعزيز سره دگلو په بازار کې ده ناجيه سترگه ووهله دعزيز مټ يې ونيو: چې داسې ده نو په تشاب کې په د ولمبوم چې ښايسته شې . او دبازار خپرې دله بدن نه وځنډم . عزيز دچای اخر غږ وکړو په داسې حال کې چې په تندي يې دخوشالي ښي ليدل کيدې دناجيه پنجه يې په ورغوي کې نيولې وه روان شو. ناجيه په دوه کوتو دتشاب دروازه ټپله کړه هر څه دعزيز دلما لپاره تيارو. عزيز ځان لوڅ لپړ کړناجيه سترگې بلې خوا ته واړه ولې. عزيز تحريک شو ناجيه يې په غيږ کې ونيوه ښکل يې کړه. بيا نو ناجيه ته نور دشرم ځای نه و پاتې په سپين او پراخ ورغوي يې دعزيز ملا سلوله. دا دی تا چې دغريانو لپاره چينې وهلې اوس يو غريبه دهغو چينغو عوص درکوي. عزيز شين خندل په پنجه يې دناجې پوست ورون نيولی و. : ته څه غريبه يې؟ ما غوندې تکیه ميره لري. عزيز خپله خبره اوږده کړه: څوک چې په خپله خوښه ميره لري هغه ښځه غريبه نه ده. دهغې ميرمن ژوند لکه شهزادکۍ چې دبل چا په اوږو تيرېږي همدې ته دسولې ژوند وايي . عزيز زياته کړه: په کور کې دخاوند او ميرمن ژوند خوږ وي مينه ددواړو په زړوکې په نڅا وي دا ده سوله او چې سوله وي داده خوږ او له مينې ډک ژوندعزيز وځندل : داسې ژوند به دپاچاهانو هم نه وي. ناجيه خپلې پستې شونډې دعزيز پر مخ کښودې چې تر ډيره دناجيه دشونډو داغ دعزيز په مخ ښکارېده. وويل: زه هم ستا په مخ دملکې دمهر پشان ښه اړدم. شيبې لا ډيرې نه وې تيرې چې دعزيز سپين بدن دصابون په سپين ځک کې وېرېښيده. عزيز چې په ديوال څړيدلې اينې ته مخامخ ودرېد ځان ورته ښکلې ښکاره شو. په ناجيه يې غږ وکړ: دا دی ښکلا. ناجيه مسکه شوه: زما دلاس برکت ده ناجيه له خندا سره دا خبره وکړه.:

یو گام د سولې پر خوا

زما لاس چې چیرې ولکیري هغه خای په ښکلا بدل شي. عزیز او ناجیه په تشاب کې ټوکې ټکالې ډیرې وکړې. وخت یې ښه تیر شو. په ژوند کې چې ښې خبرې وي هغه ژوند خوندوروي. او روح تازه وي. عزیز په خړپ او ترپ له تشاب نه ووت. دهغه دماغ تازه و هغه هیڅکله چا ته نه په غوسه کیده څیره یې دخوښۍ دسمبول پشان و. چې له چا سره به په خبرو کې و هغه کس به دعزیز له خبرو لرت ورو. اوس چې تازه دمه له تشاب نه وتلی و خوښې یې په څیره کې په گډا وعزیز وویل: دغرمې څه پروکران لرې او څه به پخوې؟ [عزیز وویل] ناجیه خبره واخسته: چې څه غواړې پرې به واوړې. چرک کباب، بادنجان بولاني چې ستاډیر خوښ ده ناجیه زیات کړه: څوک چې ټولنې ته سوله راپي او خپلو خلکو ته دسولې ژوند په برخه کوي قدر یې په کار ده. په لیمو به یې خلک قدر کوي په شونډو به یې ورته دنيشي شربت وڅخوي. عزیز هغه وخت په کوتو دسر وېښتان رمنځاوچې جمیل او نازو دکور په دروازه نوتلل. څومره ښکلي ښکاریدل لکه جوړه کوترې په هوا کې په ملاقو وي. بیا دپام له پاسه جوړه کیني. جمیل او نازو دعزیز اولادونه ووهغوی دواړه له ښونځۍ نه کور ته راغلل. عزیز ورته په دوه پښو کیناست غیږ کې خلاص کړدواړه یې په غیږ کې جوړه ونيول پورته یې کړل اول یې نازو ښکل کړه بیا یې جمیل. دواړه یې په غیږ کې نیولي وو برنډې ته پورته شو. عزیز داسې ښکاریده لکه سیمرغ چې دوه بچیان دوزرو لاندې نیولي وي له ځانه سره یې انتقالوي کله چې عزیز په برنډه کې دکوچ له پاسه کیناست جمیل او نازو یې په خوا کې وونن مو کوم سبق وویل؟ [عزیز پوښتنه وکړه] جمیل وویل. پلار جان! له ښار نه دسولې غږونه پورته کیده موږ ته ښوونکي دسولې ترانه وویل.

[سوله کې ژوندون ښه ده. زمور منځ کې تړون ښه ده]

[موږ سبق، سبق وایوو. دسولې مضمون ښه ده]

همدا ترانه وه. نازو غږ کړ: پلار جان! موږ هم ترانه وویل

[سوله کې مو کورده. خپل وطن مو مور ده]

يو گام د سولې پر خوا

[خپل وطن به ساتو _ دا مو وروراوخور ده]

عزیز یوه مچ په له جمیل او یوه یې له نازونه واخسته یو یو قلم یې ورته انعام ورکړ.

۵۵۵۵

نازو په خیال تللې وه هغې چې غټې ، تورې ، کردې سترگې تاوې را تاوې کړې پلار ته یې وکتل غوښته یې څه ووايې خو دخبرو په ځای یې خوله له خندانه ډکه شوه. له خدا وروسته یې بارخوکان په سترگو واړه ولې خوچې بل ځل یې بانه پورته واچول خبره یې په خوله راغله. _ پلار جان! ولې خلکو په ښار کې نارې وهلې؟ دڅه لپاره یې ویل سوله غواړو؟، سوله څه ته وایې؟ عزیز لاخبره نه وه پورته کړي چې جمیل نوبت واخست. نه پوهیږي؟ سوله یانې جنگ نه وي. نازو دجمیل شونډانو ته کوټې واچولې لکه په کوڅه کې چې ماشومانو بندار جوړ کړی وي چې په اخر کې سره خپه شي یوبل ته شونډې اچوي. دماشومانو عجب له خونده ډک ژوند وي یوه شیبه په جنگ شي بیا ژر په مینه خبرې کوي. عزیز غلی وچې جمیل او نازو خپرې ولکولې. جمیل وویل _ پلاره ! زه درواغ وایم؟ سوله همدې ته نه وایې؟ چې جنگ نه وي. نازو پرې خیز کړ. ما له پلار جانه پوښتنه کړې وه پر تا یې څه ! عزیز نازو په اوږو سپره کړه په حویلی کې یې کنج ، په کنج وگرځوله. په نس یې وتخنوله. په خدا یې کړه. له اوږو یې کوزه کړه

_ جمیل وروردرښتیا وایې. چې جنگ نه وي هلته سوله وي. او س خو زموږ په هیواد کې جنگ دی. او دا جنگ زموږ کاوند هیوادو لکه [پاکستان ، اوایران] موږ ملک ته راوړی دی. تاسو چې لوړ ټولگیو ته پورته شوی دتاریخ په کتاب کې به یې ولولۍ چې څنگه پرعلگرو زموږ په خاوره یرغل وکړو؟، مغلو څه وکړل ، او انگریزانو څه وکړل؟ او دا اوس دپاکستان حکومت څه کوي؟ او دایران حکومت څه کوي؟ عزیز جدي غوندې شوه _ نیمه خاوره زموږ پاکستان لاندې کړی او دهلمند په اوبو ایران دعوه لري. عزیز دنازو دغوږ نرمه ونيوه _ په جغرافیه کې به یې ولولۍ چې زموږ هیواد ترکومه ځایه و؟ اوس تر کوم ځایه ده؟ پس جنگ همدغو موږ ته راوړی دی. په ښار کې چې خلکو دسولې

يو گام د سولې پر خوا

نارې وهلې او تاسوپه ښوونځۍ کې دسولې ترانې غږولې دا په دې مانا و چې مور جنگ نه غواړو. له ټولې نړۍ نه زموږ دا غوښتنه وه چې مور ته سوله راولئ ځکه: چې ماشومان په جنگ کې سبق نشي ويلي. خلک په جنگ کې کار نشي کولي، په جنگ کې خلک وژل کيږي، ماشومان بې پلاره کيږي، جميل پرې ټوپ کړ-رښتيا وايي که پلار څوک مړکړي مور ته به څوک ډوډۍ راکوي؟ جامې به مو څوک منځي؟ نازو کوټه په شونډو کيښوده په حيرت يې کتل لکه چې په رښتيا دچا پلار، مور دېم په انفجار کې مړه شوي وي. او دپلار، مور دجنازې بازو ته ولاړ وي. اوبښکې يې وچې وې دحيرت په دنيا کې ولاړ وي. خو چې کوته يې له شونډ پورته کړه-که مور، پلار نه وي مور به غله وتښتوي. په چا به مو خرڅ کړي. دنازو په شونډو کې دسولې په خاطر مسکا وځليده. په هيچتان يې وويل- مور سوله غواړو. نه جنگ اې دنړۍ خلکو! مور ته سوله راوړئ چې خپل سبقونه ووايو. عزيز اوږه وښوره وله- دا دی اوس پوه شوې. دخلکو نارې دهمدې لپاره وې. ناجيه په داسې حال کې چې لاسونه يې په غوږو و له پخلنزي ووته. غږ يې پورته شو- دلاس منځلو اوبه تيارې کړئ. جميل دپخوا پشان کوزه، چلمچي راوړو اول يې پلار ته کيښود هغه دواړه لاسونه په صابون او اوبو ومنځه نازو همداسې وکړ پلار وويل- هر کله چې ډوډۍ خورئ مخکې ډوډۍ خوږونه لاسونه په صابون او اوبو ومنځئ. عزيز زياته کړه- په ناپاکو لاسو ډوډۍ خوړل انسان ناروغه کيږي. ناجيه پطنوس په لاس ولاړه وه غږ يې پورته کړ- دسترخوان اوار کړئ. هغې چې پطنوس په ځمکه کيښودو- دا دی کباب، دا دی بولاني. وبه يې خورۍ په چالاکی. دناجيه دگريوان ټټۍ چې په پخلنزي کې خلاصې پاتې وې همغسې وې. دټيو پنډې غوښې يې دگريوا له ترازو ښکاريډې. عزيز چې سترگې په دسترخوان ولکيدې غږ يې وکړ- دکوترو په ځال کې دواړه کوترې دالوتو په حال کې دي ناجيه ژر ځانانه متوجه شوه دگريوانه ټټۍ يې وتړلې. ناجيه وپوهيد چې عزيز څه وايي؟- دنارينه وو خو همدا

يو گام د سولې پر خوا

حساس ځای ته سترگې وې ږودۍ په توکو ، توکو وخوړه شوه لا لاسونه نه ومنځل شوې چې دانفچار غږ تر غوږ، شو دهندوانو په کوڅه کې بم انفجار کړی و .

.. عزیز په حیرانونکي څیره ناجیه ته وکتل او له غوسې نه یې وروځې الوتل دمخ په سپین پوستکې کې یې سره خطونه پیدا شول چې داحساساتو نښې وې . په هیجان اوتحریک کې دهرچا په څیره کې تغیر راځي.انگي یې سره شي دزړه حرکت یې له نورمال حال نه ووځي . عزیز چې په کوتو دسر ویښتان ږمنځ کړ وویل_موږ څه غواړو یاغیان څه غواړي ؟، په نړۍ کې سوله غوښتونکي څه غواړي دجنگ اور بلونکي څه غواړي ؟انسان وژنې ته بهادری وايي . کوم وجدان به وي چې دا خبره ومنې چې دانسان وینې د وېهیري ؟دانسان سر ددهغه تنې نه جدا کړل شي . عزیز دغم له تاوه پورته شوپه داسې حال چې دواړه لاسونه یې تر شا نیولي وپه حویلی کې یې قدم واهه_ دخوړونکو لیوانو او اسان وژونکو انسانانو تر منځ څه فق کیدای شي ؟لیوه دبل حیوان ستونی خفه کړي ځان موږکړي دیسو اوتور زهنو خاوندان دخپل دگټو دلاس ته راوړو په خاطر دیو سپیڅلي انسان وینه تویه کړي . عزیز کوته وښوراو وویل_بس دکرڼې له کبله دواړه یو شان دي . یو فرق شته چې ځناور په څلورو پښو لار کوي او انسان په دوه پښو .. ناجیه عزیز سره په حویلی کې جوړه کامونه پورته کول دهغه دتسل لپاره به یې په جنايت کارانو یوه یوه خبره غورزوله . دهغوو عملونه به یې غندل . دناجيې څیره هم سره شوې وه . هغې چې خپلې زلفې په موتي ونیوې دشا په تخته یې وشندل _ بیا به دچا مور بوره شویوي ؟، بیا به کوم ماشوم بې پلاره شوي وي ؟ځمکې به بیا دبې کناه انسانانو په وینو سرې جامي په تن کړي وي . عزیز خبره

واخسته_ که دهر چا وینې بهیدلې وي دیو افغان به وي . ددې وطن بچی به وي . عزیز زیاته کړه _ نه دمزهبي بچی مري نه دیسو دځاوندانوبچی . او نه دارتجاع اولاد . همدا دغریو خلکو اولادووه دي چې قرباني ورکوي . په تود بټۍ کې زمور دخلکو هډونه سوزي . عزیز چې برنډې ته مخامخ ودرید دخپلو اولادو څیره یې په سترگو کې انځور

يو گام د سولې پر خوا

شوپه لوړ اواز يې وويل_داخلک به جنايت گاران ونه بښي.. دا ماشومان به له جنايت کارانو نه دخلکو دوينو انتقام واخلي.دعزيز سترگې له غوسۍ نه کړې وړې شوې_دوی په دې نه پوهېږي چې له څاڅکو نه ويالې جوړېږي او دويالو نه سندونه جوړ شي بيا له سيندونه سمندر جوړ شي. سمندر دچا پروا نه کوي هر څه په خپل سينه کې ډوب کړي. دا ماشومان به دڅا څکو په پشان سره يو ځای شي او ترې به توپاني قوت جوړ شي.دهر چا تور زهن او توره څيره به خلکو ته وښيي او دا تور نقابونه به يې يو ورځ خپرې کړل شي ددې ولس انتقام به ځينېواخلي.عزيز په وجتو کامو برنډې ته پورته شو په هغه وخت کې دچرکې واړه بچيان دعزيز له پښو تاو شول په سرو مريو کې دمور نارې وې.عزيز چې چرکوپري وليدل لا يې څيره سره شوه بریتونه يې دشونډو له پاسه الوتل هغه چې خپل لاسونه دکورتۍ په لستونو کې ننويست ناجيه پرې غږ کړ_څه کوې؟_ځم چې حالات له نژدې وکورم..وکورم چې څوک په وينو لټ پټ پروت دی .وکور چې کومه مور دچا په مړي ژړا کوي؟وکورم چې کوه مور دچا په وينو لاسونه سره کړي دي؟وکورم چې کومه ښځې دخپل خاوند په مړي مخ په سپړو سور کړی ؟. دکوم پلار سينه سوری ده؟ او دکوم چا پښې له بدن نه جدا شوي دي؟عزيز نورې خبرې بندې کړې له دروازې ووت.عزيز په چټکو کامو تلو دناجیې په زهن کې تيرې ده_عزيز انسان دوسته سړی دی .دهغه زړه په هرچا خوږ شي.دبل بچی ورته دخپل بچي پشان ښکاري.دهغه په زړه کې دانسان سره مينه ده.. عزيز په سولې مين سړی دی .خو دناجيه په زړه کې ويړه او ډار هم و سر يې وخوزاو_په عزيز څه ونشي؟ځکه چې دښمن قابوده چې بل ښکار په لاس راشي.ناجيه ليدلي وچې ديو انفجار نه وروسته بل انفجار هم وشو نور ډير انسانان دجنايت کارو له لاسه قرباني شول .دهمسايه دکور ښځو ددروازې درشۍ نيولې وې معلومات ته انتظارو.هريو دخپل اولادو په اندښنه کې و.ځکه دلاسو سپړي يې سره سولول يا به يې مخ په سپړو سور کړی وډير ځنډ لا نه و تير عزيز دهندوانو کوڅې ته ورسيد هلته وحشت و.ژړا او فريادونه پورته

يو گام د سولې پر خوا

کيده. په يوځای کې هندو لالا په کوڅه کې له لنگوتي سره پروت ودهغه برکه ږيره دوينو رنگ اخستی ويوه پنبه يې له بدن نه جدا وه. رانی پرې ژړل درانی په مخ اوښکې دسيلاب پشان روانې وې. رانی چې دخپل دځاوند ډېرې وينې پاکولې همدا به يې ويل. موږ خو مسلمانان نه يو نو ولې مو وژل کيږو؟ شا وخوا به يې وکتل خفه غونډې غږ به پورته شو. دياغيانو جنگ خو دمسلमानو سره ده نو ولې موږ هندوان ددې جنگ قرباني کيږو؟ بيا به يې دهدو لا لا په کيده خپل په وينو سره لاسونه کيښودل کريکه به يې کړه. اې دمخلوقانو ربه! ولې ددا ياغيان موږ ته را ليږلي دي؟ زموږ لاسونه دورته تړلي اودوی د زموږ وژلو لپاره خوشي کړې دي. عزيز دهندو لا لا تر خوا ودرید لاسونه يې دهغه سر لاندې کړانې. دسترگو په اشار دعزيز نه دمرستې په هکله مننه وکړه رانی اوږد، اوږد نفس اخستودسترگو په کنج يې عزيز ته وکتل دهغې زړه لږ نرم شو په زړه يې تيریده. ښه انسان هم په نړۍ کې شته. يو ورځ به دا ښه انسانان سره اوږه په اوږه شي دظالمانو لاسونه به لنډ کړي. رانی لا دفریاد او ژړا نه نه وه خلاصه چې دهندو لا لا دسين دخرهار اواز پورته شو. هغې لا خپلې اوښکې نه وې وچې کړې چې دهندو لا لا لاسونه او پښې سستې شوې. داڅرځل لپاره يې سترگې خلاصې کړې رانی يې وليده دشونډ، په خوزید يې له رانی سره مخه ښه وکړه. بيا يې سترگې پټې شوې. زړه يې ددنیا له غمونه بې غمه شو. رانی په سپرو خاورو پري وته. ويل به يې شهيد شو. جنت يې ځای شو. دکوڅې خلکو دهندو لا لا جنازه په اوږو پورته کړه دهندو لا لا دپکورو تپنک په ځمکه سر چپه پروت و. عزيز چې څوکامه مخکې لاږديو ماشوم ککړه يې وليد له تنې نه جدا وستړگې بې دسر په کوپړۍ کې نه وې ماغزه يې دسپينې واورې پشان دده سر سپين کړی وهله بل جيري ديوې ښځې کيده سوری وه عزيز په چټکې دمرو او زخميان په ټولولو کې مرسته کوله. هغه دهيجان په حال کې و همدا به يې ويل. موږ سوله غواړو ياغيان جنگ. دا دی دجنگ حاصل دوينو بهيدل سوله خلکو ته ژوند ښي. هغه چې وايي [توپان په کلي سم شوکلی يې وران کړ خلک تبا شول. او يا زلزله

يو گام د سولې پر خوا

وشي ټول کلی چپه شي. کړکۍ ماتې شي ، ديوالونه ړنگ شي. خلک تري لاندې شي. انفجار او جنگ همدا شان وړانول کوي. عزي کتل چې په بېره دروغتون امبولان سونه را ورسيدل زخميان او مړي يې روغتون ته انتقال کړل. عزيز دهمدې کوڅې په منځ کې ولاړ وپه داسې حال کې چې څيره يې دغم څپو پوښلی و دشها دت کوته يې نيولی و ويل يې _دې ته بشري جنايت وايي. پرون په ښار کې مارش کوونکو دسولې کوترې پورته کولې دا په دې مانا و چې راشئ په کډه دسولې نړۍ جوړه کړو. راځي دانسا کرامت ته احترام وکړو.، راځئ انسان ته دهغه حق ورکړو. عزيز په تيزو سترگو خلکو ته وکتل _دانسان حق څه دی ؟[چپتيا]و لاړ خلکو يو بل ته کتل دهر يو زړه درزیده، شونډې يې ريږدې ، ستوني يې خپه شوي وو. چا خبرې نشوای کولی. دعزيز غږ پورته شو او په دې قاتله کوڅه کې ټولو واوریدو. ژوند دانسا حق دی.، انسان دژوند لپاه پيدا ده ، دانسان وجدان پاک ده.، انسان دحقيقت دلتون لپاره خپل ماغزه په کار اچوي .خو دا کوم دوزخي وجدان دی چې له انسان نه ژوند اخلي ؟ دا کوم دوزخي لاسونه دي چې دانسان دوژنې لپاره بمونه جوړه وي ؟دا کوم دوزخي پښې دي چې په حرکت کې دي تردې کوڅې يې بمونه راوړيدي ؟ تر څو چې دسپيڅلې ماشوم کيډه پرې سوری کړل شي.، چې دپاکې ميرمنې ماغزه پرې ووستل شي، چې دخواړيکښ هندو لا لا پښې پرې پريک کړل شي. عزيز په لوړ اواز وويل _ زموږ پيغام ټولو ته داده چې له جنگ نه لاس واخلي پريږدئ چې زموږ رهيواد په سوله کې وځليږي ، پريږدي چې نړۍ په سوله کې ژوند وکړي. لعنت په جنگ ، لعنت. په جنگ کوونکو. سوله به زموږ په نصيب شي.

يو گام د سولې پر خوا

(۳)

مورې! سترې ښکارېده. په چابکو پښو راغلې يې که څنگه؟ هو! را غلم په لار کې کرمي وه. د ماما ځوی مې څنگه وه؟ [عزيز وويل] حال يې بد نه و. مخکې ډيرو دردو حال يې ورته خراب کړی، ډېم پارچې يې په پنډۍ کې ننوتې وې. خو ښه و د وينو رکونه سالم و. عزيز وپوښت څه پيښه وه؟ مور په زړه لاس کيښود. په دې وطن کې بل څه دي؟ چې سر پورته کړې اورې به [لس تنه دماين په انفجار کې مړه شول شل تنه مړه شول] فاروق چې دخپلو ټولگيوالو سره له دروازې وتلو هم هلته ياغيانو ماين ښخ کړی و. ډير شاگردان مړه شول او زيات زخميان شول. د فاروق پښه زخم اخستی و. عزيز شونډې دغابڼو په منځ کې نيولې وې دروند، دروند يې سر وښوراوڅو څه يې ونه ويل. مور نن شپه ميلمانه کور ته راځي ته ونه ويرېږي. دا خپل کسان دي. دياغيانو دمخ نيوي او دسولې په باب خبرو کوو. مور ورخطا غوندې شوه په څيره کې يې تغير راغی. سترې ژبه يې دشونډو له پاسه وسولوله. ځويه! ستاسو خبرې دډار خبرې دي؟ نه مورې! څوک چې حقيقت لټوي هغوی نه ويرېږي. سره له دې چې په دې لار تک گران کار دی. خو دناريتوب نښه ده. هر څوک په دې اغزن لار کام نشي پورته کولی. زويه! ستا خبره راته سخته ښکاره شوه. داغزو لار خو خطر هم لري. عزيز موټی پورته کړ. مورې! شمع چې اوشکې بهوي او ځان سوزه وي ددې لپاره چې دپتنگانو مينه پوره شي. ډيوې چې په خپل سر داور لمبه ايښی دې لپاره چې کوڅې روښانه کړل شي. دخلکو لپاره روښنايې شي. عزيز مورته سترگ وواهه. که بزگران لاسونه ټناکې نه کړي ستا کيډه به څوک مړه وي؟ دحق او حقيقت پسې چې گرځې لاسونه او پښې ټناکې کيږي. دومره بايد څوک دچا سيوري نه هم ونه ډار شي. مور دځوی خبرو ته حيرانه وه. هغې دخپل ځوی نه کله داسې خطرناکې خبرې نه وې اوريدلي. ديوال ته يې اوږ ورکړه شونډې يې ورپيښې. هم هغلته مور ته دخپل دژوند بدې خاطرې په زړه

يو گام د سولې پر خوا

شوې هغې چې دواډه په اوله شپه دخپل د ميړه له لاسه په مخ سپيړه وخوړه په زړه يېرا ياده شوه .ميړه يې چې ډار ونکې پرېرې سره په چرسو نيشه غټه تنه دده په کټ پورته شوله خولې يې بد بوى پورته کيده دې مخ ترې بلې خواته واړاوه بيا ميړه يې خفه کړه او سپيړه يې پر مخ ور حواله کړ په زړه يې را وگرځيده .ميړه چې به يې تر نيمايې شپې له چرسيانو سره په نيشه غرق و دا به يوازې ناسته وه او ژړل به يې .خو چې عزيز خوى يې په نس شوپه خواري به گرځيده دکور او بيرون کارونه په دې و .هغه ټولې خاطرې يې په زړه شوې .دا چې عزيز يې په مشکل لويه وه هغه کړاونه ددې زړه شين کړى ودولار سپاهي پشان يې مخې ته ودريد .اوس چې عزيز زلمکى شوى ددې ژوند ورسره بنايسته ښکاري دا چې دعزیز ژوند په خطر کې وينی زړه يې لکه مالگه اوبه شي .بدن يې ولرزېږي .ستونى يې خفه شي ددژړا حمله پرې راشي .دمور سترگې چې له اوبښکو ډنډې شوې بلې خواته يې وکتل تر څو عزيز ددې په روانو اوبښکو خفگان حس نه کړي .عزيز پوه شو چې مور نارامه شوه .له دواړو اوږو يې ونيوه پورته يې کړه لکه مور چې خوى ونازه وي په غيږ کې يې پورته ، پورته کړي . _ مور ته ورخطا شوې ؟زه نه غواړم ته خفه شي .ته بايد زما په نيک کارو فخر وکړې !ته به دبښځو په ډله کې سر لوړه يې .ځکه چې زه حق لتوم .انسان ته داور له لمبونه نجات ورکوم .عزيز وخندل دمور لاسونه يې ښکل کړه . _ مورې ! ستا لاسونه هغه ځانگو ده چې زه د پرې ښورولم .ستا دليچو په ځانگو کې به ما خوبونه کول اوس نو زه تا کله خفه کوم !زه تاته خوشالى راوړم .عزيز دمور په تندي باندې شونډې کيښودې _ مور ! زه يوازې نه يم .زموږ لښکر دپاچا له لښکر نه زيات دى .ځکه چې ټول ښه خلک زموږ په خوا دي .زموږ ډله په هيواد کې د[ديموکراتانو] په نوم شهرت لري .ټول خلک وايي چې ديموکراتان خلکو ته ښه ژوند راولي .دهيواد دابادۍ لپاره کارکوي .اوس نو چې ياغيانو دکاونډ هيواد نه پيسې اخستي او جنگ يې پيل کړى دى اول بايد دجنگ مخه ونيول شي سوله راشي .بيا دهيواد دابادۍ لپاره لاسو نه سره پورته کړل شي هيواد اباد شي .عزيز لاسونه

يو گام د سولې پر خوا

پورته کړل په ځای تاو شو. بيا چې سوله شوه مور جانې ته به ښې جامې راوړم چې داختر په اوله ورځ به يې په تن کړي عزيز ځوی به يې ورته مبارکي ووايې. مور مسکه شوه لکه چې رښتيا داختر ورځ ده او ټول خلک خوشاله دي خو ژر يې په تندي کې د خفگان ښې ښکاره شوې. دځوی په هکله يې فکر کاو. دځوی ژوند به يې له خطر سره مخامخ شي. مسکا يې هغه وخت په خدا بدله شوه چې دمور مخې ته سوله لکه سپينه کوتره ودریده. په زهن کې يې تيریده سوله خو نیک کار ده. سوله دهر چا لپاره ښه ژوند راوړي. په سوله کې هيواد اباديږي. دښځو او نارينه وو په ژوند کې به مينه زياته شي. چې مينه زياته شي بيا به ميړونه خپلې ښځې نه ډبه وې. مور اوسيلی وويست. کاش چې زما دواده په شپو ورځو کې وطن اپاد وای! خلکو کار کولی. زما ميړه به په کار وشغول وای. ولې به په نيشي موادو اخته کيده! دده تور درانه سوکان به زما په تندي نه اوریده. خو چې دخپل دځوي دسولې لار يې په فکر سم کړو دهغه مبارزه يې په خيال کې ورغله دا يې وتخنوله خدا يې په شونډو کې په کړا شو دځوی په مبارزي يې فخر وکړ. څه! دعزيز نوم به په خلکو کې ياد وي وايې به [دفاتوکي] دکونډې ځوی دځوانانو مشر دی نیک کار پسې يې کامونه پورته کړي دي دسولې او ابادۍ لپاره دځوانانو مخکې ولاړ دی غواړي چې هيواد دسولې په څانگو کې وښوره وي. [مور شونډې وختلې - همدا راته بس ده. چې دخلکو په زړوکې زما نوم هم ياد وي [دکونډې فاتوکي خواري هسې بې ځايه لاړ نشو که په ولږه نس يې شپې، ورځې تيره ولې خو نیک ځوی يې دنيا ته لوی کړی دی] مور دخيالو په سمندر کې ډوبه وه چې عزيز پرې غږ کړ. مور! زه دخوا کې يم خيال مه خرابه وه. هو مورې! مور غښتلي يوو. مور په هيواد کې يو حرکت پيل کړی دی دا حرکت به نړۍ هم په حرکت راولي. زموږ له ډلې سره به سوله غوښتونکي يوځای شي. مور به غټ قوت شوو. زموږ داواز سره به نړيوال هم اواز پورته کړي. ياغيان به سم لارې ته راشي. او هغه هيوادونه چې زموږ په هيواد کې جنگ جوړ کړی هغوی به پښيमानه شي. له جنگ نه به لاس

يو گام د سولې پر خوا

واخلي. او که لاس يې وانه خست دا جنگ به دهغوو دروازې هم وټکوي. دهغوو کورونه به وسوزي او بچي به يې داور په لمبو کې وريت شي. مور دعزيز له خبرو سره په اول کې خوشاله شوه چې سوله دټولې نړۍ په گټه ده. او دعزيز سره به دسولې په راتلو کې مرسته وکړي خو چې جنگ دجکړه مارانو کورونه هم سوزوي ، بچي يې مړه کيږي خفه شوه ځکه مور خفه شو چې دانسان له مرک نه يې کرکه کوله. مور ته ټول انسانان لکه دخپلو بچو پشان وزړه يې نه و چې دانسان بچيان مړه شي که دا هر څوک وي . دمور په زړه کې دا ارمان پروت و. چې جکړه ماران له جکړې لاس واخلي ټول انسانان په کډه کار وکړي په گډه يې وخوري په گډه ژوند وکړي . مور چې دعزيز څيري ته وکتل تازه ورته معلوم شو. ځويه ! څيره خو دتازه ښکاري لکه چې بری ستاسو په نصيب ده . مور چې دسر شندلي ويښتان په موټې يوځای کړل وويل. ما هم په خپل لښکرو کې شامله کوره !! دسولې نښه مې په اوږه وټمبه په کليو به گرځم غږ به کوم وایم به [راشئ ! چې دسولې دنيا جوړه کړو. ای هغه ښځو! چې تاشو ټول عمر د څلورو ديوالو په منځ کې تير کړی راشئ وزرونه پيدا کړئ چې په تازه هوا کې پروازونه وکړو. دسولې پيغامونه ټولو هيواد والو او نړۍ ته ورسوو. راشئ ! چې ځانو ته سوله راولو. تر څو زموږ گلالي بچيان دجنگ قرباني نه شي]. مور وخندل. په لږ وخت کې به دښځو لوی لښکر جوړ کړم چې دنيا ورته حيران شي. مور وروځي پورته واچولې ولې ! . ته وای چې په ښځو کې قوت نشته؟، دښځو په مټو کې برکت او قوت پروت نه ده.؟ مور هسکه شوه دگريوانه ټنۍ يې وټلې دوام يې ورکړ. ځويه! هغومره ماغزه چې نارينه يې په سر کې لرې ښځې يې هم لري. خو چې ښځې خپل ماغزه په کار واچوي او څوک وي چې دوی وپوه وي بيانو کوره ! چې دسولې کوترې سپينې او شنې څنگه په هوا کې ملاقې وهي.؟ او هر چاته دسولې پيغام ورکوي . عزيز دمور خبرو ته خندل او هم په حيرت يې ورته کتل. عزيز له اوله پوهيده چې ښځه دټولنې يوه برخه ده بايد په حرکت راشي. خو دمور تحليل ته په تعجب و. عزيز به له ځانه سره ويل. دچا ژوند چې په غربت کې تير

يو گام د سولې پر خوا

شوی وي هغه ټولنه ښه پيژندلې شي. دټولنې داخلي تضادونه ښه درک کولی شي. ځکه چې مستقيماً دېل چا له خوا استثماريږي هر انسان چې استثمار شي ژر شعور اخلي دخپل دځان دنجات او گټولار لټوي او په مبارزه پيل کوي. عزيز خپله مور په طبقاتي ټولنه کې ديوې مبارزې په توګه وپيژندله. دهغې مبارزې ته يې سر ټيټ کړ. عزيز له مور ته لاسونه چاپير کړ په داسې حال چې خندا يې دتور بریتو په منځ کې په ګډا وه دمور پښو ته ټيټ شو. مور ستا مقام او ستا عقيدې ته سلام. عزيز چې دمور وينستان په کوټو صافول خپل اصلي مطلب ته راغی. مور جانې! ميلمنو ته به څه پخوې؟ مور ددواړو لاسو کوټې وموښلې. ځويه! ستا ميلمانه دقدر وړ دي که هسې کوڅه ډبه هلکان دي؟ دعزيز تندۍ تروش شومخ يې بلې خوا ته واړولکه چې دمور خبره پرې بده لکيدلې وي. دم شيبه يې داسمان په لور وکتل بيا مور ته مخ وګرځاؤ. مورې! لکه زه درته کوڅه ډبه ښکاره شوم که څنگه؟ هومورې زه خو ستا خوا کې لوی شوی يم تا به ما ته ښه لار ښودل نو زه به څنگه دکوڅه ډبه هلکانو ملګرتيا کوم. او دييکاره ماغزو هلکان به ميلمه کوم؟ عزيز چې مور ته وکتل دروند، دروند سر يې وخوزاؤ. زما ميلمانه هغه کسان دي چې په سر کې وينې ماغزه لري. ښه فکر کوي. دټولنې په تحليل پوه دي. او دخلکو دردونه يې په زړه کې پراته دي. عزيز جدي غوندې شو. مورې! زما ميلمانه په لاسو ديوې نيولي تيارې پرې روښانه کوي. له تور ځنگل نه روښانه نړۍ ته انسانان را بولي. مور ځان ملامته وګڼله. لکه چې دې اشتباه کړې وي. او بيا عفوه وغواړي مور دعزيز لاسونه ومښل په سينه يې کيښودو. زه پوهيږم چې ستا لار روښانه ده او روښن فکر ه ځوانان ستا دلار ي ملګري دي. خو ما په خپل سوال کې له تانه امتحان اخستو. ټولنه خو رښتيا له بدو کسانو ډکه ده. خو دښو کسانو دنده ده چې هغوی ښې لارې ته سم کړي. مور خبره لنډه کړه. هر څه چې پخه شي دبادنجانو بولاني به ورسره وي. عزيز په بریتو کوټې تيرې کړې. دسهار وخت درونټې ته تللی وم هلته هر سهار دښو دروازه پر چاو کړې چې په ويالې کې اوبه کمې شي بيا نو کار گران ماهيان نيسي. يو من

يو گام د سولې پر خوا

ماهيان يې راکړو. عزيز وروځې پورته واچولې _ ماهيان به کباب کړو وريځې خو په مټ کې شته. عزيز سترگ وواهه _ دماهيانو په کباب کې په زه درسره مرسته وکړم . خو زما ميرمن [ناجيه] تر ټولو خوړو دماهيانو کباب ښه پخوي لکه چې په مور دعزيز خبره ښه ونه لکيده . اوږه پورته واچوله _ هغې له مانه زده کړي . مور دوام ورکړ _ هره انجنۍ چې واده شي په هيڅ نه پوهيږي ځکه چې دمور په کور کې نازولې لويه شوي وي مور يې هم دلور ژوند ته فکر نه وي مور نوره هم مخکې لاړه په خپلو سترگو مې ليدلي . انجنۍ چې وږه وي ځای يې دکلي کوڅه وي له نورو انجنو سره داريا دربوي . دورکتوب سندرې وايي .، کوډي شاني خو ددوی اوله لويه وي . له همدې کوڅې نه دميره او ميرمن نوم زده کوي . يو شاکي کړي بل ورته ناوې او دوی به ورته چکې وهې دخپل داينده ژوند کې نه وي مور هم بې پروايې کوي خو چې دميره دکور په دروازه پښه کيږدي بيا دغذاو سر مخامخه شي ، مور مسکه شوه _ ما به په وړکتوب کې له مور سره دکور کارونه کول . پلار به مې چې په سيند کې ماهيان ونيول ما به ورسره پاکول . نو ځکه دماهيانو پخول مې ښه زده ده . ناجيه چې زموږ دکور ميرمنه شوه هغې ته مې هم زده کول . عزيز دمور په اوږه لاس تير کړ په حويلۍ کې ښکته ، پورته يې قدم وواهه . کله چې مور دحويلۍ هغه اړخ ته لاړه چې چنار دنگ ولاړومور چنار له سره تر بيخه له سترگو تيرکړ _ ها! همغسې دپخوا پشان دنگ ولاړ ده . مور چنار ته په کوته اشاره وکړه _ داچنار پلار ددمملې دچنارو نه يو ښاخ راوړی وپه دې ځای کې يې کيناو . هغه به بيل واهه ما به خاورې اړه ولې . مور اوږد نفس وويست لکه څوک چې په څه خفه شي _ دپلار ښه دهمدا چنار ده په هغه وخت کې مايې په خوله خدا و لیده نور ټول ژوند يې په قهر او غضب تير کړ . عزيز خبره واخسته _ هغه نه و ملامت . چې حکومت دځان په چاغيدو کې وي خلک بيکاره ، بې روزگاره وي . خود نشيې موادو ته مخه کوي . بيا دنشي سړي نه دخندا او خوږې خبرې څه توقع کيږي ؟ هغه له ځانه خبر نه وي نو دبل چا په مينه او خدا به څه پوه شي ؟

يو گام د سولې پر خوا

د ماښام سرو چې د عزيز ملگري يو، يو دکور په دروازه ننوتل . عزيز خپل ملگري په هغې دروازه بوتلل چې اشهاده يې ديوال خوا ته وه. او چا نشوای ليدى. خو چې دتور ماښام غمجنې څپې دماسخوتن په پراخ سينه وزرې ولکولې بيا ستورو په خپلو اشارو کې يوبل ته څه ويل. شين اسمان ځليده لکه چې دسبا سپينو وړانکو ته يې دروښنا يې زيرى ورکاو ميلمانه په خپل ټاکلي وخت ورسيدل . مور دانکر لوې دروازې ته قفل واچاو. په موټي يې کش کړه چې پوره باور يې راشي تر څو قفل ده او که نه مور په چابکو پښو دبرنډې له پاسه قدمونه ايښودل . خو چې دکوټې دروازه يې نيمه کښه کړه ميلمانه په دوه پښو ودريدل . _سلام مورې! هريو سلام ورکړمور ته ميلمانه سنگينه ښکاره شول . مور مطمينه شوه چې ميلمانه دښو اخلاقو خاوندان دي . مور دسترگو له عينکو ميلمانه تير کړل هغه چې ټول مخ يې ږيرې پوښلى و ستار نوميده په فابريکه کې سوهان کار وعزيز به هريو مور ته وژنده دا ستار ده کار گر ده. دمور سترگې دوهاب په څيره ونښتې دهغه چې تور مخ او کالکوتي وينستان يې و. غاښونه يې دتورو شونډو په منځ کې ځليده. وهاب ښونکى و. مور په کراره ورته سروخوراو. په داسې حال کې چې په شونډو مسيده سترې مه شي يې وويل. دکوټې دکنج نه دې خوا ځوان هلک ناست ودغټو تورو بريټو خاوند و. دده غاښونه له شونډو وتلي ښکاريدل . تا به ويل راته خاندي . عزيز وويل دا واحد نوميرې په ښار کې دوکاندار دى . مور دسترگو په حرکت ورته ښه راغلاست وويل، په خوا کې دجکې ونې خاوند کې لنگى يې له سره تاو ماشي برنجه ږيره يې وه عزيز مور ته ور وپيژنده :دا کليوالي سړى دى په کلي کې ښه ياديرې دا روف نوميرې په اخر کې عزيز ټوکه هم وکړه. ځان ته يې کوټه ونيوه. _زه عزيز د [فاتوکى] کونډې ځوى. ناست ميلمانه له خدا شنه شول مور هم خدا ونيوه. دخدا په منځ کې هوايې په ستوني کې غوټه شوبيا توخي را چاپيرره کړه. په داسې حال کې چې دلاس سپک يې خولې ته نيولې وه ليارې يې وشندل شوې څو شيبې مور له توخي سره مصروفه وه خو چې له سترگو بهيدلي اوبښکه يې دټکري په څوکه پاکه کړه وړې او تنکې سترگې يې

یو گام د سولې پر خوا

میلمنو ته واړه ولې .دمور انگې دتوخي له کبله سرې شوې وې .دلاس سپیره یې پر مخ کښه کړه وویل۔ بیا هم ستړي مه شی. ستاسو په راتک دخلکو خیر غواړم.دمور په دې خبرې ستار په سرو سترگو نور ته وکتل خو څه یې ونه ویل .خو دهغوی عقیده راغله چې مور هونبیاره ښځه ده. وهاب په ځای وخوژید۔ خیر دنصیب شه. مور په دې خبرې خوښه شوه دښو لاندې یې عزیز ته وکتل لکه چې په ذهن کې یې گرځیدلي وي۔ لکه چې دا کسان مسلمانان دي مور ته دملا خبره راپاده شوه چې هر کلیوال ته به یې همدا کلمه استعمالوله[دچا چې نصیب ښه وي ژوند یې ښه وي دچا چې نصیب بد وي ژوند یې بد وي] مور ځکه داسې فکر کاو چې مسلمانان په همدې کلمه[نصیب] ځان ته تسکین ورکوي غریبان دپیسو خاوندانو گریوان ته لاس نه اچوي .خو ستار دنصیب په کلمې عقیده نه درلوده. ستار ته دنصیب کلمه دهغه ښکاري دام پشان وچې صحرايې او بې خبره مرغان پکې نیول کیږي .دا کلمه[نصیب] دمزهبي کسانو او دپیسو دخاوندانو هغه جال ده چې لا شعوره کسانو باندې یې غوړه وي دهمدې کلمې [نصیب] له کبله ځانونه چاغه وي .او دنور گټې تر پښو لاندې کوي .ستار په ږیره لاس تیر کړ غوښته یې چې څه ووايې خو چې دمور په عقیدې تیری ونشي چې خوله پاتې شو. یوازې یې دشونډو په څټولو او دوروڅو په خوزولو یې نور میلمانه او عزیز وپوهول دا بې مانا[نصیب] خبره ده.. نصیب هغه وسله ده چې مزهبي او دپیسو خاوندانو دځان لپاره جوړه کړې ده روف ددې غوندې غړی و چې زیر او وچ مخ یې درلود خو دجکې ونې خاوند و.مور وویل۔ ستړي به یاست ! تر هغو چې ددودۍ وخت رسېږي یو،یو پیاله چای به وڅښئ. !مور دکوټې دروازه وتړله او لاړه.دعزیز سترگې گردې په ځای خوژیدې ۔ مور پخوانۍ ښځه ده چې په خبرو یې خفه نشئ .دهغې عقیده له وړکتوب نه له مزهبي کسانو منشه اخستې وهاب په خبرو کې ولوید۔ مور با ید دهرچا عقیدې ته احترام وکړو.مور دهندو او مسلمان تر منځ په اقتصاد او تیري په هکله فرق ونه کړو.زموږ لار دتیري مخ نیولې او انسان وژنې نه مخ نیوی ده سوله دټولو لپاره ارمغان

يو گام د سولې پر خوا

په توکه وړاندې کوو. روف خپله لنډه شمله سمه کړه. د ملا نور څه کار دی نس مړه ول هغه د پیسو لپاره د بل صفت کوي. روف زیاته کړه - زموږ دکلي ملا همداسې ده. چې دمحراب په خوا کینې په خوله یې همدا خبره وي [دخان صاحب په نصیب کې نعمتونه لیکل شوي بختور انسان دی ټول بزگران ، غریبان دده له برکته ډوډۍ خوري] خو چې په هغه ماښام خان ورته دحلوا کاسه په مخ کیردي دخان له صفت نه یې خوله ستړی شي. ستار چې په فابریکه کې له کارگرانو ډیر شیان زده کړي ودخلکو او ټولنې تر منځ په مناسباتو ښه پوهیده وې ویل. همدا ملاده چې نړۍ سرچپه مطالعه کوي. عیني په ذهني اړه وي. خلک دتور ذهن خاوندان کړي. هغه لار چې خلک څنگه کار وکړي اودخپل دلاس گټې په خپله وخوري نه یې پیژني. ستار دوام ورکړ. دا اور داول ځل لپاره دملا او روحاني په لاس لمبه شوه. لا خبرې دوام درلود چې مور چای راوړو دهر چا په مخ کې یو یو پیاله کینوده مور چې په دروازه ننوته دستار خبرې یې په خپلو پخوانیو او زړو غوږو واوریدې مور دستار په خبرو ډیره خفه شوه. ځکه چې ستار په ملا دخبرو حمله وکړه. دمور شونډې ریږدې خو څه یې ونه ویل. دسترگو دښو لاندې یې دستار په خوا کتل لکه څوگ چې چا ته په سترگو کې په قهر شي. تحدید یې کړي. مور لاسونه پورته کړ خپل رب نه یې سوال وکړ. [ربه دبل چا په گناه مې ونه نیسې] له ځانه سره څه ویل بیا یې په خپل بدن چف کړ. لکه ملا چې څوک دم کړي بیا یې دماشوم په خوله چف کړي. د عزیز او ملگري یې په اصلي هدف خبرې روانې وې مور هم په دې حلقه کې ناسته وه دچای یو، یو غږ یې کاو نوره چپه وه. عزیز دخبرو لړۍ تاوه کړه. اوس به خپل اصلي خبرې کوو. او چای به هم څښوو. عزیز دهیواد[افغانستان] په کړکېچن حالاتو وغږیده. دا چې څنگ هیواد دجنگ ښکار شو او څنگه جنگ پیل شو عوامل یې څه و؟ عزیز په مشروطیت غورزنگ راغی هغه دمشروطیت غوښتونکو یو، یو نومونه واخست چې دوی مشروطیه شاهي غوښتونکې وومور دعزیز په خبرو اووتحلیل باندې فخرکاو په ځای به وښوریده لکه څوگ چې په

يو گام د سولې پر خوا

منډه بريالۍ شي. بيا موټی پورته کړي ځان خلکو ته وښيي. مور همداسې وکړه يانې چې همدا [فاتوکۍ کونډه] وه چې دعزيز پشان يې ځوی لوی کړ. مور په شونډو کوټې ووهلې دعزيز څيرې ته يې کتل. عزيز دوام ورکړ. دمشروطيت غورزنگ په اړخ کې نور وينې کوندونه را وزيريدل. ښه ښه سرونه چې بدن به يې ورسره ښه ښکاريدل په دې کوند کې جذب شول بيا يې دخلکو دزهنو دروښانه کولو لپاره يې مباره پيل کړه. اخبارونه ، ورځ پانې يې نشر کړې په حکومت به يې په ليکنه حملې کولې حکومت به وينې کسان نيول ، زندان ته به يې اچول ، اعدام به يې کړل . هغه کسان به يې په اول کې اعدام کړل چې تيز فکر به يې درلود او دخلکو له غمه به يې ځانونه په ځنځيرو تړل. خو ښايسته ، ښايسته سرونه په هغه وخت کې داستبداد له خوا دځاورو لاندې شول دعزيز په داسې خبرو دمور څيره بدله شوه. يوه اوښکه ددې دمخ په کونځو روانه شوه خو عزيز دمور داوښکو داثار لاندې رانه غی . په چوش يې خپلې خبرې کولې. عزيز دوام ورکړ. بيا چې محمد داود پاچا شو خلک يې په تاودو انقلابي شعارو غولول هر چا فکر کولو چې محمد داود به ځوارانو غرييانو ته څه ورکړي لا ډيره موده نه وه تيره چې داود له خپلې لارې بلې خوا ته مخه کړه. ديموکراتان او روښنفران يې زندان ته واچول مور له داسې خبرو اوريدو غونجه شوه په شا يې حرکت وکړ. دا چې دديموکراتانو کوند په هيواد کې قوت درلود په اوردو کې يې منصبداران زيات کوند ته جذب کړي وو. دمسکري پاڅون په پواسطه داود پاچاهي نسکور شو دولت دديموکراتانو په لاس راغی . مور هسکه شوه په کوناتو وړانده شوه. دستار انگې سره شول وهاب به سر خوزاو. روف دخپل دلنگوتي شمله سمه کړه. بيا نو چې ديموکراتانو دخلکو دگټو لپاره کار پيل کړاو مخکې تلو لکه دچا په لاس چې چراغ وي په تيارو کې خلکو ته لار ښيي. دستار سترگې احساساتو نيولې وې . دانار دانو پشان سرې ، سرې ښکاريدي دعزيز خبرو ته غوږ و. عزيز چې ناستو کسانو ته کتل څو شيبې چپ و خو په ذهن کې يې دډيورن کرښه ښکته پورته کيده هغه پښتانه ورونه چې دډيورن دکړښې هغې خواته

يو گام د سولې پر خوا

ژوند کاو دهغوو په باره کې په خیال تللی و. هغه دهیوادنیمه خاوره چې انگریز په زور او ستم جدا کړ ورته په زړه یادیده، دپخواني تاریخ یادونه یې دزهن په پاڼو کې یو بر بل اړه ول دده عزم ته به یې قوت ورکاو. عزیز چې دغاړې شخي وویست مخکې لاړ. اوس پاکستان زمور دپاچاهانو په تخت مستي کوي. او دجنگ اور ته همغوی پکی وهي. دستار ستونی ډک غوند شو لکه څوک چې چاته په قهر شي لاس یې موتی کړ خو گزار یې ونه کړ. ستار ددواړو لاسو موتي بنورول دمور په خیره کې هم دقهر ځپې په چورلکو و. واحد په نوکانو ځمکه کروله سر ته به یې حرکت ورکړ. دروف چې اندامونه په لرزه راغلي و په شمله یې لاس کش کړ. هغه دپخوانیو افغانانو دود تازه ساتلو. چې په جرکه کې به سره را غوند شول دجکو شملو سره بنایسته بنکاریدل هر چا به دخپل دلنگوتي شملې سمولې. عزیز ټولې خبرې سپینې کړې. کله چې په هیواد کې انقلاب وشو. افغانانو دخپل دژوند لار پیدا کړه هغه لار چې هیواد به تکامل کوي، خلک به په ارامه خپل ژوند ته دوام ورکوي او کله چې دافغانانو په متو کې قوت پیدا شو دخپل دتلي خاورې بند بست به کوي. پاکستان په دې خبره ښه پوهیده چې [پردی کټ تر نیمو شپو وي] ستار احساساتي څپو نیولی و. شونډې یې دغانبو په منځ کې چیچلې، دمور زړه هم په پرش کې و لکه څوک چې دسکروټو په انبار ولاړ وي او یا داوړونو په کوڅه کې یې لار شي. پښې ترپوې همدا یې مور پښې ترپولې روف په ږیره کوتې ووهلې دسر په خوزولو یې دعزیز خبرې تایدولې عزیز کوته پورته کړه دوام یې ورکړ. تاسو خو پوهیږي! چې دپاکستان په نوم هیواد انگریزانو وزیراو. دهند او افغانستان خاوره یې په زور او جبر سره یو ځای کړه پاکستان یې نوم پرې کیښودو. دڅه لپاره؟ عزیز چې شو دسوال ځواب یې له نورو غوښته. مور دعزیز سوال ته حقه حیرانه وه دعزیز په مطالعه یې باور درلود چې تاریخ یې پوره په ذهن کې ناست ده. [مور وویل] وهاب ځان وښور او ژبه یې په شونډو وگرځولاه وویل. ددې لپاره چې داسیمه دجنگ میدان وگرځوي.. ستار هم خپله خبره ورسره غبرکه کړه.. مور وویل. همداسې

يو گام د سولې پر خوا

ده. هغه مسكه شوه. دموره خو زه هم پوهيږم. ږم مور دوام وركړ. كه په ليك، لوست نه پوهيږم خدای خو ماغزه راكړي دښو او بدو فرق كوی شم. مور دلاس سپيره دكوتې په مخ كش كړ. په دې خو هر څوك پوهيږي څوك چې دچا دپلار او نيکه ځمكه ځان ته كړي ځامن يې چې لوی شي او قوت پيدا كړي او تورې تر لاسه كړي دپلار له ځمكې نه دفاع كوي يانې دوباره يې لاس ته راوړي. دعزيز خوله له خدا ډكه و غږ يې پورته شو. مور ديونان دفيلسوفانو پشان تحليل كوي هغه دمور په وړانه لاس كيښود. كه په ليك، لوست پوهيدی نو ډير كتابونه به دليکلي وای. مور جدي غوندې شوه لږه وړاندې راغله. ولې يوازې په يونان کې فيلسوفان شته؟ دنورو هيوادو خلک په خيال مې چې ویده دي. هر څوك چې دخپلو ماغزونه کار واخلي فيلسوف دی. ستار داوول ځل لپاره دمور خبرو ته په خدا شو. ځكه چې دستار څيره دخدا لپاره جوړه نه وه تل به په فکر کې و همدا به يې په خيال کې تيريده. کار مور کوو گتې دبل چا په جيب کې وليږي. نوځکه به يې تل تندۍ تروش و. او هغه لار به يې لتوله چې دخپل دلاس گتې دخپل كړي. عزيز دچای غږپ له ستوني تير كړ مور ته يې وکتل. پاکستان دبل چا دلاس اله ده دبل په خبرو اوږي را اوږي. دانگريز له خبرو نه تيرېږي. دا چې دافغانستان انقلاب په لړيو او نږدې هيوادو تاثر كوي او هم ددې انقلاب لار هغې كوڅې ته سر وباسي چې هلته سوسيالستي نړۍ جوړه ده سو سياليزم دسرمایداري رژيم په ضد يو اقتصادي سيستم ده. همدا سبب ده چې دنړۍ سرمايداري هيوادو نه سره يو ځای شول غواړي زموږ په ملک کې دانقلاب مخه ونيسي. دا نهضت خفه كړي او زموږ خلك دولېږي، بيكاري، سره مخامخ كړي نو ځكه يې پاکستان ته دنده وسپارله چې دجنگ اور تازه وساتي. تاسو وليدل چې په اول کې دتنظيمو په نامه څوكسان يې په پيسو واخستل دين او مذهب يې لکه توپک استعمال كړمزهبي كسان يې دځان نوكران كړل په هيواد کې يې جنگ پيل كړ. داچې دتنظيمو په نوم كسان دبدو عمالو له سببه په هيواد او نړۍ کې ناکام او وشرميدل بيا نو دطالب په نوم بله

يو گام د سولې پر خوا

ډله يې را منځ ه کړه انسان وژنه يې دود کړ. عزيز دوام ورکړ—د شاه شهيد واقعہ به دهیچا له مغزو ونه وځي چې دموتر بم دانفجار له کبله څلور سوه [۴۰۰] کسان مړه او زحميان شول، دخواست په مطاھرہ کې چې لسوکونه کسان مړه او زحميان شول همدا رنگه دخواست دولييال په لوبه کې همدا رنگه وبولی لا وژنه لا دوام لري. انسانان مړه شول، بښوونځی، لارې، روغتونونه، سرکونه، پلونه، نورې ودانۍ ورانې شوې. دمور مخ په اوبښکو لوند شو تحمل يې نشوای کولی په زور، زور يې وژړل ځکه چې دانسان په وژنه يې زړه درد کاو عزيز په خبر کې و چې مور ته يې پام شو مورې! په ژړا زموږ دهيوادوالو دوينو بهيدل نه دريري مبارزه په کار ده مور دهمدې لپاره دلته راغونډ شوي يوو چې هيواد ته سوله راولو. ستار دروند سر وخوړاو: رابه يې ولو.. هغه موتی پورته کړ: په موتي دهر چا سر ماتيري خو که موتي اوار شي لکه گل چې وغوريږي ښه ښکاري. سوله هم دگلاب دگل پشان غوريږي په هيواد کې ابادي راځي. دمور سترگې نمناکې وې ژر ژر يې رپولې لږه مسکه شوه لکه ږلۍ وهلی گل چې شونډې دواړه دسهار ورموته خلاصې کړي. موراوړه پورته واچوله: يانې سوله به راشي؟ نور به انسانان نه مړه کيږي؟ هغې زياته کړ: تاسو په دې باور ياست [!؟] چې نور به ځان وژونکی ځان نه وژني؟ او نه به انسان وژني؟ دمور په خوله کې خدا په گډا وه همدا به يې ويل: [نور به مورکاني دخپلو بچيانو په مړينه نه ژاري، نور به دمورکانو لاسونه دبچيانو په وينو نه سره کيږي، نور به مورکاني خپل مخ په سپيږو نه وهي]، دمور خيره ورو، ورو بدله شوه دخفگان په لور لاړه.. زما يقين نه راځي. ځکه هغه کسان چې بې تعليم لوی شوي وي دانسان په ارزښت نه پوهيږي. انساني نړۍ چيرې پيژني؟ چا چې ورته خوروي دواسکت په جيب کې ومنډل دهغه ثرنا ته لاسونه خوزوي. ستاسو منډې په بې ځايه وي. دمور په خبرو دستار تندۍ تروش شو: لکه چې مور درته هسې ښکارو که څنگه؟ هغه جدي شو: په مبارزه ايمان په کار ده. په حرکت يو کار اجرا کيږي. بيا چې دکارگرو لاسونه په حرکت راشي نړۍ په حرکت راځي. دنړۍ شکل ته تغير ورکوي. ستار

يو گام د سولې پر خوا

په لاس اشاره وکړ: دا دکابل، لغمان سيندونه دچا په لاسو مهار شوي دي؟ دا دهدي،
 ثمر خيلو، مارکو باغونه دچا په لاسو شنه شوي دي؟ دستار سترگې تاوويدي او له
 خولې لياوړې شندل کيدې: دا ټوله حکمه دبنټې وې. اوس په ونو شنه ښکاري. مور
 چپه شوه غږ يې پورته نشو. لکه څوک چې چاته ملامت وي اوسترگې دځمکې خوا ته
 واړوي. مور بيا هم باوري نه وه. ځکه چې هغه پوهيده چې کار گران دبابو کسان دي
 په مجلس او مظاهرو کې ډيرې خبرې کوي هغه له ځايه يورته شوه: ماهيان به پاڅه
 وي زه به دډوډۍ بند بس وکړم مور ددروازې پټ نيمکله کړه ووته خو د عزيز خيلو ملگرو
 سره خبرې روانې وې. ستار ډيرې تارونه کښول ديوال ته يې سترگې نيولې وې هغه
 دمور خبرو ته په حيرت تللی و. همدا وخت دروف غږ پورته شو: مور خپله ټولنه او خپل
 خلک ښه پيژني. له يوې نالوستې ښځې نه داسې خبرې اوريدل دتعجب خبره ده. واحد
 وويل: دا ټولې خبرې يې له عزيز نه زده کړي دي. په کور کې چې يو کس پوه شي له
 خولې يې چې يوه يوه خبره ووهي دکور غږ يې زده کوي. عزيز وويل: طبيعت ده چې
 پر چا پرزو ولري ښه استعداد ورکوي. په نالوستو کې هم داسې کسان شته چې زکاوت
 يې دلوستل شو نه زيات وي. عزيز دسر ويښتان په کوتو صاف کړ: په نارينه او ښځو
 کې کوم فرق نشته کيدای شي چې ډيرو ښځو زکاوت له نارينه وو نه وچت وي. وهاب
 خپل شونډې ددوه کوتو په منځ کې مښلې غوړ يې خبرو ته سم نيولی و. عزيز خپل
 هدف ته راوگرځيد: خبره دسولې ده چې څنگه وکولی شو جکره ماران له جنگ نه لاس
 واخلي او دسولې له کاروان سره ملگري شي. وهاب دسياست خوا ته لاړ: دا پيسې ډير
 بد شې ده دهر چا په لاس چې پيسې وي لکه توپک چې يې په لاس وي اونورو خلکو
 ته يې خوله واړوي. اول بايد په هغه لار تک پيل شي چې پيسې په ټوله نړۍ کې
 دانسانانو ترې منځ مساوي وويشل شي. وهاب ديو رهبر پشان سر ته حرکت ورکړ: دوام
 يې ورکړ: همدا پيسې دي چې عدالت منځ ته راوړي او همدا پيسې دي چې جنگ منځ
 ته راوړي سرمايه دښمار شکل لرې نور انسانان خوري او که پيسې په مساوي توک

یو گام د سولې پر خوا

د خلکو تر منځ ورکړل شي بيا سوله ده او عدالت ده، وهاب شونډې په موتي پاکې کړې دوام يې ورکړ: زما دخبروو مانا داده که پيسې هر چا ته په مساوې تله ورکړل شي جنگ له منځه ځي. ځکه چې جنگ په پيسه ده که پيسې دچا په لاس کې زياتې وې او دبل لاس تش وي بيا همغه توپک ده چې دچا په لاس کې و ي هغه بل پرې ولي. عزيز لوی نفس وويست دواړو لاسو کوتې يې سر مېنلې څه شيبه جپ و په تيزو سترگو يې کتل خو چې قلم يې دکوتو په منځ کې ونيو خوله يې خبرو ته خلاصه شوه: خبره خو دوهاب يخه خبره ده. چې پيسې دجنگ اور په نړۍ کې بله وي هغه لار خو ډيره اوږده ده. مارکس، انگلس هم په هغه باب ډير کتابونه ليکلي او خلکو ته يې لايې نبونه کړي بيا په تيره دکارگرانو، بزگرانو دنده يې په کوته کړی دی دهغه لپاره اوږده مبارزه په کار دی دا چې اوس زموږ په هيواد کې جنگ دی ياغيان دکاونډ هيوادونه پيسې اخلي دهغو په تحريک لا شعوره خپل هيواد وړانيوي او خپل خلک وژني. اوس ددې کار لنډول پکار ده. ستار کا رگر وسخیده: ددې کار دلنډولو لپاره سوک په کار ده. چې دسوک زور ونه کورې دښمن سولې ته غاړه نه ږدي. ستار گڼ ږيره په موتي ونيوه: ومو ليد زما ږيره څومره بېره ده هر تار ځان ته، ځان ته لار پيدا کړی و خو دموتي په زور مې سره يو ځای کړل ستار زياته کړه: زور هم په کار ده. حکومت بايد دزور نه هم کار واخلي عزيز کوته پورته کړه ناست ملگري يې ځان ته متوجه کړل _ دښمن دحکومت په منځ کې هم کار کړی دی امکان شته ډير کسان يې په پيسو اخستي وي. يا خو به يې وعده ورسره کړي وي يانې داسې چې که حکومت دياغيانو په لاس ورغی په لوړ مقام کې به يې وکماري. هغوی چی لوې ږيرې په مخ لري تاسو به وايې چې دوی ټول دينداره کسان دي. عزيز په جدي وويل: ډيرې دهر تار بيخ کې يې دشيطان ځای دی ډير کسان شته چې ږيره يې دبل هر چانه اوږده ه خو عمل يې دشيطان پشان ده. مور دعزيز په خبرو خفه غوندې شوه دمور زړه نه و چې عزيز ډيرورو ته داسې خبرې وکړي ځکه چې دمور پلار هم ږيره ور سړی ومور ته په زړه شوه: [پلار مې نیک

يو گام د سولې پر خوا

سړی وله ږیرې سره ښه ښکاریده هغه دچا غیبت نه کولو ښوونځی ، لارې یې نه وړانولې په جومات کې به په عبادت پروت و [خو چې دا شیبه یې خپل قهري میړه په زړه شو تندۍ یې تروش شو مخ یې بلې خوا ته واړودمور یاد ته راغی] چې میړه یې ږیره وړ سړی و هغه ورځ چې عزیز نوی پیدا شوی و اودې خپل میړه نه مرسته غوښته دمیره سترگې یې نیشو سره کړې وې دچپ لاس سپیره یې ددې پر مخ حواله کړه له مخ نه یې سره لمبه پورته شوه [مور ته دا جوتنه شوه په ږیره وړ کسانو کې ښه اوبد هم شته . واحد کوته پورته کړه : عزیز رښتیا وایې . په ځنگل کې هر نوع ځناور پیدا کیږي دښمن ارام نه دی ناست هلته چې یاغیان تربیه کوي او مور ته یې دچنگ لپاره لیږي دا هم کولی شي چې په داخل دحکومت کې دځان پلویان پیدا کړي هغه زیاته کړه: وکوری ! که زموږ جنگ له پردو سره وای بری به زموږ وایې خو په داخل دکور کې چې مشکل پیدا شي سخته ده. اوس موږ په دوه لاسو جنگ کوو. یو له داخلي یاغیانو سره بل دکاونډ هیوادو او پیسه لرونکو هیوادو سره . خو دا ښه خبره ده چې داخلي یاغیان دخبرو له لار خپل کړو هغوی وپوه و چې خپله خاوره خپل هیواد مه وړانوی. خپل خلک مه وژنی! راځئ دسولې هیواد جوړ کړو په دې گې به دهر چا ژوند خوندي وي موږ په دروازه کې وه چې واحد خبرې کولې هغې چې له ماهیانو ډگ غوری په ځمکه کیښوده په داسې حال کې چې مسکایې په شونډو کې مسیده دواړه لاسونه یې پورته کړ خپل رب ته یې دوعا وکړ [لوه خدایه! زموږ وطن ته سوله راولې مرسته وکړئ] موږ ټولو ته وکتل وویل: دژړو ښځو دوعا خدای ژر قبولي . بیا هغه ښځه چې په ژوند کې ډیره زوریدلې وي خدای پرې رحم کوي . ستار په خوله څه ونه ویل خو په زړه کې بغیده. دمور دوعا ورته ښه نه ښکاریده ستار پوهیده چې په دوعا او ښیرو هیڅ نه کیږي که په دوعا څه کیدای یابه ټول خلک مړه وایې یا به دټولو خلکو ژوند ښه ، وای . هغه په دوعا باور نه درلودپه وړکتوب کې چې ستار ناروغه وسختې تېې پسې اخستی و موږ به تل لاسونه دوعا ته پورته نیوي و چې ځوی یې ژر ښه شي. خو زما تبه بله سبا له هغه زیاته شوه. چې

يو گام د سولې پر خوا

طبيب را له دارو راکړ ښه شوم نو ځکه ستار دېوډا کانو ، ماشومانو او ښځو په دوعا او ښيرو باور نه درلود. ستار يوازې دمتو په قوت باور درلود. هغه به تل ويل: چې متې په حرکت راشي مشکل حلېدای شي. مور ته دستار خبرو غم جوړ کړدستار خيره يې خوبه نه وه چې کله به يې دستار په خيره سترگې ونښتې مخ به يې بلې خوا ته تاو کړو مور ژر دخبرو ميدان ته تغير ورکړ: ستري به ياست ماهيان وخورئ! هغې وخنډل: په غوړو کې مې کباب کړه. دهر چا مخې ته يوه پاچه ږودۍ له ماهيانو سره کيښودله شوه ستار چې دماهيانو غوبنه خولې ته کړه بيا په غاښو ميده کړه؛ له ستوني يې تيره کړه وويل: دلغمان دسيند ماهيان خونده ور دي. ددرونتې کارگران په مياشت کې يو ځل دروازه پرچاو کړي ماهيان نيسي هغه وخت چې په سيند بند نه و دماهيانو نيول هم مشکل و په جال او جنکک به خلکو ماهيان نيول. ستار بله مړۍ خولې ته کړه: چې شوروي دولت دا بند جوړ کړاو سيند يې مهارکړډيرې دښتې ابادې شوې فارمونه جوړ شول [دهدې فارم، دثمر خيلو فارم، مارکو، څلورم فارم] دا ځمکې داوبو لاندې شوې ږودۍ خوړل دوام درلود بحثونه هم کيده چا به سياسي خبرې کولې چا به فلسفي دخبرو په لړ کې عزيز سوال وکړ: په نړۍ کې اول ملامت کس څوک دی؟ هر يو بل ته کتل مور هم په فکر تللې وه هغه په تشويش کې وه چې په مذهبي کسانو يا پيغمبرانو څوک حمله ونه کړي مور ته تجربه وه چې ځوانان دومره په مذهبي مسايلو بند واز نه وي په هر مذهب کې داسې کسان شته چې دعبادت ځای ته دومره نه ځي. [جومات، کليسا، درمسال، مندر] او نور يا خو بيخي تندۍ پر ځمکه نه ږدي. بيا خو انقلابيان په ديني مسايلو پوره باور نه لري انقلابيان دانسان په متو پوره باور لري. څه چې په خپلو سترگو په طبيعت کې شيان کوري پرې باور هم لري. مور به هريو ته سترگې نيغې کړې خو چې دستار په خيره يې سترگې ولکيدې بانه يې په سترگو واړه ول ستار پوهيده چې دمور ورسره جوړه نه ده. ځکه دعتيدې تفاوت ددواړو تر منځ موجود و. ستار چې ډيرې اوږده تارونه له ډيرې سره يوځای کړل شونډې يې خلاصې شوې سپين غاښونه يې

يو گام د سولې پر خوا

وځلیدل خو چې ستونی یې صاف کړ دعزیز دسوال په ځواب کې یې وویل: اول ملامت سړی په نړۍ کې هغه څوک دی چې وې ویل [دا مال او ملک زما دی] نور چپ شو عزیز ته یې په تندو سترگو کتل. خو چې دماهي دغوبنې پارچه یې له ستوني تیره کړه زیاته یې کړه: هغه سړی اوس مړ دی خو دهغه بده مفکوره دژوندیو خلکو لپاره بده بلا شوه. ستار دعزیز په ورانه دسپیرې ټپ ورکړ: ځکه چې دا اوس دپیسو او مال خاوندان دهمغه سړي دلارې ملگري دي دا شخصي مال او سرمایه چې بل انسان پر یې استثماريږي دا دهغه اول سړي دنظر محصول ده. او خلکو ته ملامت دی. عزیز دسوال ځواب مثبت وښوده په ستار یې افرین وویل. عزیز زیاته کړه: په رښتیا چې دکار گرانو ماغزه دتکامل په حال کې دي. ښه تحلیل کولی شي. دټولنې مسایل ښه حلایي کولی شي. ستار لکه اتل چې بری تر لاسه کړې سترگې یې لکه دنښې پشان تاویدې. مور غنجه شوه نارامه ښکاریده. هغې ته فکر پیدا شو [زموږ کور خو هم شخصي مال ده دا انقلابیان یې ځینې وانه خلي؟] دنارامۍ په حال کې یې سترگې دکوتې په چت او دیوالو نښتې وې. دهغه په ذهن کې تیریده [چې په څه خواري یې دا کور جوړ کړی ده له قهري میره سره یې شپه و ورځ دکور په جوړه ولو کې کار کولو]. ژر یې یاد ته راغی [چې په کار کې به ستومانه شوه دلرې دمې لپاره چې به کیناسته میره به په خښتې ووهله] دهغه ټپ ځای یې په کوتو ومښه خو په خوله یې څه ونه ویل. عزیز دمور په مزاج وپو هیده مورې! دستار له خبرې سره نارامه شوې لکه چې خپل کور دپه زړه را یاد شو که څنگه؟ عزیز دتورو بریتو څوکې جوړې کړې وویل: مورې! انقلابیان له چا نه کور نه اخلي بلکه ورته کورو نه جوړه وي هومورې! انقلابیان دهغه چا کورونه، ځمکې په نورو خلکو ویشي چې په ظلم او زور یې تر لاسه کړي وي عزیز جدي غوندې شو: ولې دا نور خلک چې په دې ټولنه کې ژوند کوي حق نه لري چې کور ولري؟ ستار اوږد نفس وویست سر ته یې حرکت ورکړ: ولې یې نه لري. ټولنه اونړۍ دټولو ژوندیو موجوداتو شریک مال دی. ددې نړۍ مال باید په ټولو خلکو په مساوي توګه وویشل

يو گام د سولې پر خوا

شي. مور ته دا خبرې نوې وې. هكه پكه وه. كله به يې ديو سترگو ته كتل كله دېل هغې چې دمخ په كنځو كوټې ووهلې دخپل دكلي دملا خبرې يې په زړه رايادې شوې [دهر چا نصيب] وهاب به ورو ورو خپل سر ته حركت وركاو يو يو خبره يې كولو. وهاب دملا خبرو ته دنه په مانا سروښوراو. ملا ټولې خبرې اخرت ته پريږدي دا اوس چې انسانا وژل كيږي هيواد وړانيږي، ددې ټولو وړانكاريو سزا داخرت ورځې ته پريږدي. يانې اوس دانسانان مړه شي بيا هم ملا وايې [دايې په نصيب كې ليكل شوى و] وهاب دوام ورك: زه په دې عقیده نلرم. ملا دپيسو دځاوندانو په گټه خوله خوزوي. وهاب لاس موټى كړ په جدي يې وويل: همدا ملاده چې دجنگ اله ده. لكه څوگ چې لرگيو ته اور واچوي او تيل پرې وپاشي بيا اړولكيت وړ ته بل كړي. دملا دنده دتيلو پشان ده چې دېل چا په لاس استعمالېږي. واحد دوهاب خبرو ته دتايد سر وښوراو.

(۴)

ږوډی خوړل سر ته ورسید د سولې خبرې دوباره را یادې شوې اوس په دې خبرې روانې شوې چې څنگه خپل فعالیتونه دخلکو په منځ کې پیلې کړي.؟ او څنگ وکولی شو چې خلک وپوهوو؟ تر څو د سولې کاروان سره یوځای شي. جکړه ماران له جنگ نه لاس واخلي. ستار په کونډو شوسوک یې دکوټې په غولي کې په زور ، زور وواهه. : باید نابود کړل شي. هغه چې ږیره په کوتو صافه کړه دوام یې ورکړ: جکړه ماران د پردو نوکران دي هغوی هیڅکله سولې ته نه حاضرېږي ځکه چې دهغوی گټه په جنگ کې ده. جکړه ماران ناپوه کسان دي په لیک او لوست نه پوهیږي دڅوړو لپاره د پردې توپک په اوږه وړي . بنوونځی ، روغتونونه ، خپل هیواد وړانوي .. جکړه مارانو ته خپل ، پردی یو دي .. هغوی یوازې پیسې پیژني نه انسانیت او انساني کرامت. ستار زیاته کړه: زموږ د هیواد مذهبي کسان هم د پردو په غېږ کې پراته دي . لکه فیل مرغ ته چې دانه ونبودل شي بیا درېسې په متډو راشي. مذهبي کسان همداسې وبوله. روف دواړه لاسونه مینل وویل: ستار رښتیا وایې. دښمن . دښمن ده. هغه کله خبرو ته حاضرېږي ؟ په سوله کې دښمن ته تاوان ده. یانې چې سوله وي دښمن مړ وبوله. ځکه چې هغه ډیر کسان وژلې دي . یو څوک ځان وژنه کوي تر [۱۰ - ۱۰۰] پور کسان په یو ځان وژنه کې مړ شي. دهغو مړو کسانو اولادونه کله ! دخپل دپلارو ، ورونو ، خویندو دویو انتقال دښمن ته پرېږدي ؟ عزیز مسک شو سر ته یې حرکت ورکړمور منتظره وه چې دعزیز له خولې څه ملغلري را وځي ؟ ځکه مور پوهیده چې عزیز دهرې خبرې ځواب په منطق برابر وایې عزیز نوبت واخست: ستاسو دواړو! خبرې علمي بڼه لري. دښمن. دښمن ده خو انسان کولی شي همدا دښمن دوست گړي د عقل اومنطق له کبله وحشي حیوانات ايله وي. عزیز لاس ونبوزاو: په ځنگل کې قوي ځناور زمړی ده دبل حیوان په ستوني داړې خښوي . په وحشت او داړو لکولو کې دبل هر حیوان نه په اول کې ده خو چې انسان

يو گام د سولې پر خوا

خپل عقل په کار واچوي همغه وحشي حيوان داوسپنو په ځنځير تړلی شي. بيا خو هر انسان ماغزه لري په کار ده چې ماغزه يې ومنځل شي او په کار يې واچوي. دا نو دهغه بل انسان چې ماغزه يې پوره تکامل کړی وي کولی شي چې دهغه ماغزه ومنځي او ايل يې کړي. عزيز ټولو ته وکتل زياته يې کړه: دا امکان شته. مور دعزيز په منطق او استدلال مغروره شوه. عزيز خپلې خبرې اوږدې کړې: مور بايد خپلا فعاليت دسولې لپار په کار واچوو. انسان ته دهغه دحق په باب پوره معلومات ورکړو. ورته ووايو: [په سوله کې ژوندستا حق دی راشه خپل حق نه دفاع وکړه! پردي هيوادونه ستا حق تر پښو لاندې کړی. ته يې داغزو په لار روان کړی يې دا هيواد يې تاته دوزخ گرځولی دی] کيدای شي زموږ دسولې کاروان پياوړی شي. مور به هيواد ته سوله راولو. خپل هيواد به زرغون کړو. هغه څوک چې مړه شوي هغوو ته به دوعا وکړو دژونديو لپاره به غوړيدلی هيواد جوړ کړو. زموږ خلک به په خدا او مسکا دگلونو په منځ کې ژوند کوي. ددښمن مخ به تور وي تاري؛ خ به يې په تورو کرښو ليکل کيږي. نړۍ به ترې نفرت کوي، انسان به ترې نفرت کوي. عزيز سرته حرکت ورکړ: مور به بيردوهيوادو ته دسولې پيغام هم وليږو هغوی به سولې ته راوبولو ورته به ووايو [ستاسو ژوند هم په سوله کې ښايسته کيږي جنگ ستاسو ږيرې او مخ هم سوزوي] ځکه چې دانساني ژوند همدا دسولې لار ده. دعزيز دخبرو منطق ته چا د [رد] ځواب نه درلود ټولو غوږونه خلاص شول. مور ډيره خوشاله وه چې په هيواد کې سوله راځي. دا به له سره دځوانۍ خوبونه کوي، دا به راتلونکی ژوند له عزيز اونورو کليوال سره په خوښۍ تيره وي. دستار احساساتي څيره هم بدله شوه توراو اوږده بریتونه يې په شونډو ځوړند معلوميده. روف ته نوی خيال پيدا شوی و [په کروندو کې به ښه کامونه په ارام زړه پورته کوم ښه حاصل به لاس ته راوړم لويه وپاله چې جکړه مارانو وران کړي کليوال به يې دوباره جوړ کړي، شاپې ځمکې به ابادې شي، غلې دانې به ډيرې شي، دکليوالو کيدې به پرې مړې شي]. واحد هم شونډې خټلې [په دوکان کې په ډيره گټه تر لاسه کړي، ښار به له جنگ نه ارام

يو گام د سولې پر خوا

وي ، خلك به په مينه په ښار كې ژوند كوي ، دپسرلې دورځې ميلې به په خوښۍ تر سره كيږي ، دنارنج گلان به دهرې پيغلې په پيكي نڅا كوي ، دهر ځوان په شمله به گلان ښه ښكاري. [وهاب همداسې خيال كاو] په سوله كې به دهيو د ماشومان ښوونځيو ته ځي ، زه به لكه مهربان پلار پشان ورته په ډاډه زړه زده كړه وركوم ، ماشومان به دسولې ترانې وايي.]

...

دهرچا دنده معلومه شوه. وهاب دنده واخسته چې په ښوونځۍ كې به دسولې لپاره غږ پورته كوي شاگردانو او ښوونكو ته به دسولې گټه په كوټه كړي هغه لار چې دسولې دنيا جوړه وي ور روښانه كړي . وهاب په شونډو لاس تير كړ : زه به په ايماندارۍ سره خپله دنده تر سره كړم. وهاب دغاړې نكتايې په په كوټو جوړه كړه وويل : دخلكو پوهول دسولې لپاره ضروري ده. بې له سولې ژوند گران ده. واحد چې دواست جيب نه تسبي و و يستې دكوټې څلورو ديوالو ته يې وكتل : ښار لوى دى خلك زيات دي ديو نفر كار دسولې لپاره كافي نه دى . هغه چې دلاس پنجه موتي كړ دوام يې وركړ: زه به له ځانه سره څوكسان چې سوله غوښتونكي وي ملگري كړم. بيا يې مور ته وكتل : ښار له فساد نه ډك ده او هم په حكومتي چارواكو كې فساد شته څوك په شعوري يا غير شعوري يا خو له ډاره دحكومت طرفي كوي . واحد زياته كړ: تيره هفته دښار په كوزه څنډه كې يو دسولې پلوي ملا خپلې خبرې داسې دخلكو غوږو ته ورسولې [اى ديندارو ، وطن پالو، انسان دوستو خلكو! پوهيږي! ؟ چې داسلام دين دسولې دين دى اسلام نه غواړي دخلكو وينې وبهيږي . هغه څوك چې انسان په بمو، توپك ، انفجار اوځانه وژنه وژني دهغه ځاى دوزخ دى انسان وژنه له انساني ، اسلامي عمل نه مخالف دى نو راځئ له جنگ نه لاس واخلي تر څو خپل كور ، كلۍ په گډه اباد كړو دسولې ژوند ښتايسته ژوند دى] ملا دسولې په باره كې ډيرې ښايسته خبرې وكړې دوه شپې به تيرې نه وې چې ترورستان په جومات ننوتل ملا يې حلال كړ دواحد له دې خبرې

يو گام د سولې پر خوا

سره دمور خيره دژړا په خيره بدله شوه غټه ، سپينه اوبښكه يې په زاړه مخ روا نه شوه مور ته دانسان وژنه دبل هر بد عمل نه بدتر ښكارېده هغې چې پر مخ بهيدلې اوبښكه پاكه كړه په سلگو شوه. په ژړهغوني غږ يې وويل: موږ بايد ډير كار وكړو تر څو خپل هيوادوال له وژنې خلاص كړو. ستار په ږيرې لاس كښ كړ خپلې خبرې يې داسې پيل كړې: تر هغو چې دپاكستان په نوم هيواد دنړۍ په نقشه كې وي دا سيمه كې به جنگ دوام لري. تر څو چې دډيورن دكرښې سرنوشت معلوم نه شي جنگ به زموږ دهيواد په لمن پورې نښتی وي . ستار له ځانه سره وغمبيده: څوك دخپل پلار ، نيکه ځمكه چا ته پرېږدي ؟انگريزانو په زور زموږ خاور ځانه ته كړه نوم يې پرې پاكستان كښودو. ستار ځمكه په سوک وواهه: پاكستان دپه دې پوهه دي كه نن دافغانانو پښې په ځمكه كلکې شوې او په نس ماړه شول خپلې خاورې غوښتونکي دي . پښتانه ، بلوڅ قبايل خو تيار كوته په ماشه ناست دي دوخت لپاره منتظر دي .مور غټه كوته دغانبو په منځ كې نيولې وه سر يې ښوراهه. ستار دكمټې غږو ته ډاډ وركړو :زه به په ټول قوت دكار گرانو په منځ كې كار وكړم. هغه زياته كړه: كارگران خوتيار ولاړ دي دوطن دابادۍ لپاره يې چې هر خواته په حركت راولې په منظم ډول خوزيږي .مور سوکند ياد كړ: زه په خپل مذهبي كتاب سوکند ياده وم چې دښځو لښکر به دسولې لپاره په حركت راولم. عزيز په مور افتخار كولو دهغې په مبارزې نازيد. نور نو عزيز ته دخبرو ميدان پاتې شو: پوهيږي ! چې دسولې دښمنان هسې ساده كسان نه دي له هغوو سره د پردي هيوادو ملاتړ شته. عرب هم ورسره مرسته كوي پيسې ور ليږي ، سړي ور ليږي ، امريكا خو ياغيان په خپله روزلي دپاكستان له لار ې مرسته وركوي نو هوښياري په كار ده. عزيز وويل: څوك چې دخلكو دگټو لپاره مبارزه كوي دخپل ځان ساتنې ته بايد پام ولري ځكه چې دښمن په اول كې په هغو كسانو حملې كوي چې فعال وي .خوله يې دښو كارو لپاره وازه وي .، دوطن او خلكو دردونه ورسره وي، نو كله چې تاسو دخلكو په منځې ، كليو او بانډو ، ښارو ، په تعليمي ځايو يا كار گري محيط

يو گام د سولې پر خوا

کې خپله دنده تر سره کوي خپل ژوند ته هم متوجه اوسئ هغه کسان چې له تاسو سره ملگر تيا کوي پوهه يې کړئ چې بې ځايه به کامو نه نه پورته کوي . په مياشت کې به يو ځل خپله غونډه کوو يو د بل حال نه به خبريرو [عزيز وويل]

...

مور تبليغاتې پانې د لوی چرمدارې کميس د لمنې لاندې پټې کړې . خورجینه يې اوړې ته واچوله روانه شوه لکه ښوونکي چې د ښوونځۍ په لور روانه وي . او شاگردانو ته تعليم ورکوي مور چې وچت . وچت گامونه پورته کول دکميس لمن به يې دلار تک په وخت کې تاوه شوه په پښوبه يې ونښته . دا ورځ دمور په تک کې ډير فرق لیده کیده مور دا ځل لکه دکلي يوه ساده کليواله نه ښکاریده هغه لکه يو قهرمان چې دخپل هد ف لپاره لار لږه وي . يا لکه يو فيلسوف چې پټ شيان لتوي په فکر کې ډوب وي . په همداسې حال کې مور هغه سپينه نرۍ لار نيولې وه چې دپټو په منځ کې کره وړه سر يې کلي ته وتلی و . لا ځنډ نه وتير چې مور هغه کلي ته ورسیده چې دپاچاهانو دکل په نوم يادیده . دکلي خلک زياتره بزگران وو . ښځو به هم له نارينه وو سره په پټو کې دکر کښت کارونه کول ښځې ټولې نالوستي ې خو دکوتو په شمار ځينو ښځو دقران شريف لوست کړی ونور ته يوازې دکور کارونه پاتې وله تمدن نه خو بيخي لري و . په سياسي خبرو سره اشنا نه و . هلکانو څه ناڅه ليک او لوست کولی شوفاروق تر ټولو هلکانو په کلي کې بيدار ه و ؟ هغه له ديموکراتانو سره اړيکي درلودې کله ، کله به يې په جومات کې دکلي ملا خبرې دروغې گڼلې . نو ځکه ملا په فاروق دکفر او ملحد تور لکولی و . ځينو هلکانو به دهمدې له کبله ورسره لوبې هم نه کولې . خو دفاروق منطق او استدلال ته چا ځواب نشوای ويلی . په ټولنه کې چې زيات کسان ناپوهه وي دپوه سړي خبرې که څه علمې هم وي ورته دروغ ښکاري . بيا يې دعتيدې دانحراف په تور تهمني کړي . [په سقرات همداسې وشو هغه چې زلميانو ته دانصاف او رښتينولی ، برابری ،

يو گام د سولې پر خوا

عدالت درس ورکولو دهغه وخت مزه يي کسانو پرې دملحد او کفر تور ولکاو په زهرور يې داعدام کړ[هغه وخت چې مور دکلي باغچې ته ورسیده دکلي ماشومانو حصاره کړه هر ماشوم به همدا پوښتنه کوله [بنگريوالې ترور شنه بنگري درواړي ک سره؟!] يو ماشوم به لاس اوږد کړ: زما دلاس بنگري لري؟مور به په مسکا ځواب ورکړ: هولورې! هر څه مې راوړي شنه هم شته سره هم. خالونه مې هم راوړي داسې خالونه چې تيارې روښانه کوي.، داسې خالونه چې په تيارو کې ځليږي. اوتاسو له تيارو نه روښانې دنيا ته را وباسي هولورکانو! ستاسو زړونه به هم روښانه کړي او ستاسو ذهنونه به وغوړيږي. مور زياته کړه: داسې خالونه هم شته چې له تاسو سره خبرې کوي تاسو ته وايي چې [زده کړه وکړئ، بنوونځۍ ته لاړې شئ] مور يوه جنۍ چې ددرې کالو به وه سرې شونډې او سپين مخ ته يې دهرچا هوس راتلوچې ښکل يې کړي او غيږ ته يې پورته کړي. نوم يې [مستانه] وه مور مستانه غيږ ته پورته کړه له دواړو غمبورو يې ښکله کړه. _ نازښې لورجانې ته مې ښه ښه شيان راوړي دي چې په زړه يې وساتي چې غټه شي بيا به بنوونکې شي.، وزيره به شي.، ماشومانو به خنډل دمور خبرې پېرې ښې لکيدې خو په دې نه پوهيدل چې دمور په زړه کې څه دي او دمور خبرې څه مانا لري.؟مور چې په نس لاس کش کړ واحدې غږ کړ: ترور! په نس کې بچۍ ده؟مور شنه په خدا شوه. هولورې! داسې شیی مې په نس کې شته چې تاسو ته دالوتو چل در ښيې. مور خپله لمن پورته کړه تبليغاتي پانې يو پر بل پسې په ځمکه ولويدل. جنو يوبل ته کتل خنډل يې. زيور جانه چې هم يې خنډل او هم يې نور يې جنۍ په ځنگل ټيله کاوه وويل: ترورې! دا پانې دڅنگ په نس کې ځای کړي وې؟ هيلۍ پانې خلاصې کړې ها دادي کوترې سپينې، شنې هغه بله دالوتو په حال کې ده لکه چې خپلو بچو پسې خفه شويوي ياخو به خپلو بچو ته دانې راوړي مور دکلي په کوڅه روانه شوه ماشومانو را چاپيره کړې وه. مور ته دخپل دماشومتوب وختونه په زړه را ياد شول [په کوڅه کې چې به يې دجنو سره داريا غربوله، سندر به يې ويل، چکې به يې وهل او

يو گام د سولې پر خوا

کوډي شاني به يې کولو. په شونډو کې وېنکيده [ای دماشومتوب دنيا څومره ښکلې او خوږه يې دپاچاها نو له ژونده هم ښايسته يې] مور دزليخا په وليدلي وړبل لاس وواهه. لور! ستا نوم؟ زليخا مې نوم ده. څومره ښايسته نوم. په کوڅه کې لوبې کوی؟ هو! داريا وهو، سندرې وايو، چکې وهو، کوډۍ شاني هم کوو. مور تله فکري به هم کولو چې دچا په کور ننوزي؟ هلته دکلي ښځې را غونډې کړې مور پوښتنه وکړه: په دې کلي کې مکتبيان شته؟ نورې ځواب ورکړ. چينوکیان په مکتب کې نشته دمرجانی ورور سبق په مرتب کې وايې. خو ملا وايې [کافر شوی دی] دکلي سپين ږيري ورته ښه نه کوري. مور وپوهيده چې دمرجانی ورور دديموکراتانو ملگری دی ځکه چې په ديموکراتانو باندې ملايان او مذهبي کساندکفر تهتمته لکوي مور پوښتنه وکړه. چايې کور ليدلی ده؟ مرجانی مخکې شوه مور او نور ماشومان پسې په داسې حال کې چې ماشومان دمور مخکې او شاته روان ومور دمرجانی دي په کور ننوته. دمرجانی مور ناهيد نوميده غټه پيره ښځه وه. سپين کلچه مخ، جکه ونه، تورې کوڅۍ يې شاو مخ ته خلاصې پرتې وې. هيڅ عيب يې په صورت کې نه و. خو يو يو زيرپخن خال يې مخ ور بدرنگه کړی و ناهيد حيرانه شوه چې بنگړيواله څنگه ددوی په کور ديننه شوه. له ځانه سره يې ويل [پخوا به بنگړيواله په کوڅه ناسته وه نو اوس نيغه زموږ په کور ننوته. څه به يې په زړه وي!.. مور سلام ور کړه ناهيد شندلي وپښتانو سره يو ځای کړه په شونډو يې وړه مسکا وځليده. دمور سلام يې دسر په اشاره عليکم وويل. مور لا څه نه و ويلې چې ناهيد پرې دمخه شوه. بنگړيوالې ترور! څه د راوړې دي؟ مور پلتۍ سمه کړه له خدا شنه شوه. ډير شيان مې راوړي. ستاسو دخوښۍ لپار مې راوړي هوخوړې! ستاسو دنبه ژوند لپاره مې راوړي. ناهيد دمور خبرو ته حيرانه شوه. [نورې ورځې چې په بنگړيواله راتله داسې خبرې به يې نه کولې خوددې په خبرو کې څه مطلب شته] زه کولی شم ستا خوږچينه وکوم؟ ناهيد ته دتيرې مياشتې انفجار په زړه شوه هغه ښځه چې دسوالگري په جامه کې کلي ته راغلې وه هم يې سوال کولو هم يې دنبځو پال

يو گام د سولې پر خوا

لید ه چې ټولې ښځې په کوڅه را غونډې شوې ځان ته یې انفجار ورکړه ډیرې ښځې او ماشومان مړه او زحمیان شول نو ځکه ناهید شکمنه وه. مور په داسې حال کې چې خنډل یې دخورجینې خوله یې خلاصه کړه دمور لاسونه په لرزه و شاوخوا یې کتل دسولې تبلیغاتي پانو حویلی په سرواخسته مور یوه پاڼه په دواړو لاسو نیو لې وه ناهید ته یې وښوده. دا وینې! دا دسولې کوترې دي. تاسو ښځو ته یې دسولې پیغام راوړی ده مور هم خنډل هم یې ویل. په دې پانو کې ښه ښه شیان لیکل شوي دي مور په تیزو سترگو کتل د ناهید نیت یې معلومه مور زیاته کړه. دا په دې مانا چې [زه په خلاصو وزرو پرواز کوم دهیواد او دنړۍ خلکو ته دسولې پیغام لیږم. چې جنگ بس کړي او دسولې نړۍ جوړه کړي]. ناهید دمور خبرو ته په تعجب وه هغې دچا له خولې داسې خبرې نه وې اوریدلي مور پسې نور هم مخکې لاړه. ما ستاسو ښځو او ستاسو کلي ته دا پیغام راوړی دی ښځې را غونډې کړې چې په شریکه دپیغام واوړي. ناهید وپوهیده چې زړه بودۍ پوه ښښه ده. ددې ښځې دنده انتہاري نه ده بلکه ښې خبرې یې راوړي دي. ناهید دکلي ماشومانو ته وویل. لاړې شی! دکلي ښځې خبرې کړې چې زموږ کور ته راشي. ورته ووايي [یوه بودۍ ښځه له تاسو سره خبرې کوي] مور خوشاله شوه دسر په وینتانو یې کوتې تیرې کړې اوږده لمن یې را ټوله کړه. غونډه منډه کیناسته. دمور زړه له خوشالۍ نه په درزاوهغې خپل وجدان پاک احساسولوځکه چې خپله مقدسه دنده تر سره کوي دمور په زړه تیریده [که خپل کار کې بریالی شوم عزیز به له ما ډیر خوشاله شي. دکمتې غړو په منځکې به پر ما افتخار کوي] وایې به [دهر چا دې داسې نره، مبارزه مور وي چې دځان په قیمت دانسانانو دخلاصون لپاره کامونه پورته کوي]. مور به دا هم احساسوله دا خو کوم اسانه کار هم نه ده. که چیرې یا غیان خبر شي چې زه دسولې له پیغام سره راغلې یم مړه به مې کړي. اویابه مې په لار بمونه وکړي. مور سر وښوراو. ها، ام! په احتیاط په حرکت کوم. دلارې تک په وخت به ځان ته پام کوم. بیا به یې په زړه تیر شو! څه! بې هغې مې عمر اخر ده. په ځوانۍ

يو گام د سولې پر خوا

کې مې دميړه له لاسه بدې ورځې ليد لي دا خو لادومره سخت کار نه دکه ياغيانومړه کړم خلک به ووايې [دعزيز مبارزه مور دانسان دخدمت لپاره شهيد شوه . زه به دسولې دسمبول په توکه نور ښځو ته لار ښوده شم.. دشهيدانو په هديره کې به زما په څلې جنډې رپا کاجينوکی او ښځې به مې زيارت ته راځي] يوه خو به پيدا شي چې ووايې [دا يوه ننگيالی ښځه وه] مور په همدې خيال کې وه چې دکلي ښځې ډله ډله دناهيده دکور په دروازه ننوتې .ښځو مور ته په حيرت کتل چا يو څه کمان کاو ،چاپل څه . هرې ښځې به سلام ورکړ مور به په سينه لاسونه کيښودل هغه مور چې کليوالي ژوند يې کړی و اوس هغسې نه وه .لکه له يو متمدن ښار نه چې راغلي وي لاس په سينه ايښودل او احترام کول دا دنوي ژوند نښه ده.دښځو په منځ کې يوه ښځه روانه وه دهغې چې اودل شوي ويښتان په نکروزو سره و په شا مخ يې لکه دسره کمره ماران داسې سرونه خوزول .جکه ونه داوردو لاسو خاونده وه.[کوکی] نوميده.دمخ کنځو ددې عمر له نور ښځو زيات ښوده کوکی چې په مور سترگې ونښتې پرې شکمنه شوه.دکوکی بارخوکان دحيرت په حال کې نيغ نيغ ولاړوسترگې يې دمخ کاسه کې بې واره تاويدې .مور ته نژدې شوه لاس يې ورکړه خو چې دمور چپ غوړ ته يې نظر شو شونډې يې ورپيدې څه يې وويل بيبي لاس دهغې په جوړ شوي پرهار په داغ کيښوده چې ميړه يې دځوانۍ په وخت کې په لرگي وهلې وه.دکوکی باورپوخ شو غږ بې وکړ. ای ! ته فاتوکی يې ؟.يم..همغه [فاتوکی] يم چې په کلي کې اوسيدم.مور وويل. ولې ! هير دشو؟مور چې دجبار خان همسايه وو.او ستا ميړه چې په له پتو راغی شين بادرنگ به يې زما په لمن کې واچولو .ويل به يې [خوره فاتوکی !ميړه خو درته څه نه راوړي دخولې خوند به دښه شي] کوکی مور يې په غيږ کې ونيوه په تندي ې مچ کړه.دکوکی غټ او دروند لاس دمور په اوږه و چې کوکی ټولو ښځو ته وکتل وويل. دا ښځه ځوانمرده ښځه ده.پلاريې دکلي پاده وان وجمع گل نوميده.فاتوکی وږه وه چې مور يې مړه شوه.جمع گل پادوان دخان اس په اخور تړلوپه لغت يې ووايه مړ شو.همدلته و چې مور غنجه

يو گام د سولې پر خوا

شوه. ستونی يې غوټه شو دغاړې ركونه يې دپوستکي لاندې ډک ډک شو. سترگې يې نمناکې شوې خو ځان يې کلکه کړه اوښکو ته يې اجازه ورنکړه چې له سترگو وخوزيږي. دپوږې سرکې يې سور والی زيات شو چپه خوله ولاړه وه کوکۍ خپلې خبرې کولې - مور يوازې پاتې شوه. دخان په کاله کې به تخنیده کار به يې کاوه زمور په کلي کې يو کونکی هلک و زيرگل نومیده په سختۍ به يې خبرې کولې زيرگل له چرسيانو سره ناسته پاسته کولو. چرسي شو بيا ترياکي شو خان فاتوکۍ يې همدا زيرگلې ته په نکاح کړه. کوکۍ سر وخواو- زما ښه ياده چې خاوند مې کور ته راغی. راته يې کړه-خبره شوه؟- فاتوکۍ جبار خان زيرگلي ته په نکاح کړه ملا دجبار خان په کور کې دفاتوکۍ نکاح له زيرگلي سره وتړله. مور يې هم کوږه وخوړه. ما ډير وش، وای وکړخاوند مې وويل- څه ! ديو پاده وان لور وه. بې موره، بې پلاره دخان په کور کې پرته وه کيداى شواى چې دخان کوم مزدور يا يې زوی ورته لاس اوږد کړى وای. ښه چې ژوند يې معلوم شوکوکۍ چې په خیره کې ټپ دپخوان پشان خفگان راغلی و هسې ښکاره شوه. دوام يې ورکړ: ماويل [دجنو ژوند له نارينه سره وي خو چې نارينه په رښتيا نارينه وي چې خپلې ښځې ته ډوډۍ پيدا کولى وشي] هغه زما خبره رښتيا شوه. فاتوکۍ چې اصل نوم بي بي [فاطمه] وه خو چې په دې وطن کې څوک غريب شي نوم يې څوک پوره نه اخلي. بي بي فاطمه په فاتوکۍ ياده شوه. کوکۍ دفاتوکۍ په داغ کوټه کيښوده: دا داغ کورئ ! دا يې دميره دلرگي دگزار داغ ده. چې فاتوکۍ ته دژوند دبدبختۍ ښه پاتې ده. زيرگل چرسي، ليونی له کلي لار ورک شو مور دکلي ښځو له فاتوکۍ سره مرسته وکړه په زخم مو بوره ومنډله په تیکه موددې زخم وتړله. په ډيره خواري مو وينه ورته بنده کړه. اوس چې مې وليده همغه ورځ راياده شوه. کوکۍ زياته کړه: خوارکۍ په سخته يې ژوند تيره کړه کوکۍ ښځو ته وکتل: ژوند چيرې و هسې په غم يې شپې، ورځې تيره ولې کوکۍ جدي غوندې شوه: دده ميره خو ليونی مجازه و دا روغ مېړونه هم دخپلو ښځو خيال نه ساتي تحديد، کنځلې کول، وهل ته به وای چې دا يې دپلار

يو گام د سولې پر خوا

حق ده ښځې هم نالوستي نه دخپل حق پيژني نه دبل دوی فکر کوي چې ښځې له اذله بد بختې پيدا دي او دا نارينه دي چې خپل ځان ته حق قايل دي او دښځو حق تر پښو لاندې کوي کوکۍ زياته کړه : ښځې بايد بيدارې شي را پورته شي خپل حق له نارينه وو واخلي .مریم غږ وکړ: ښځې په حق ناحق څه پوهيږي؟ نارينه په لورکانو تعليم نه کوي په ځامنو يې کوي انجنې دکلي په کوڅو کې نالوستي پاتې شي کوکۍ دمور لاس ونيو دقاليښچې له پاسه يې خواته کينوله کوکۍ چې دمور خورجینه وليده پوښتنه يې وکړه فاتوکۍ ! څنگه راغلې يې؟ خورجینه کې دڅه دي؟ خيرات ټولوي که څنگه؟ اوس دهم ژوند ښه نه ده؟ دمور شونډې خلاصې شوې وويل دسولې پيغام مې ستاسو کلي ته راوړی دی وایم چې ټولې ښځې ددسولې له کاروا ن سره يوځای شي تر څو جنگ زمور ملگ نه ورک شي. او دسولې ملک جوړ شي. کوکۍ دمور خبرو ته هکه پکه شوه. ژر ژر يې دسترگو بانه رپول په تيزو يې دمور خیرې ته کتل. کوکۍ حيرانه وه [څنگه وشوه چې يو ه کليواله ښځه چې ټول عمر يې دسپيرو لاندې تيره کړې اوس له هغې خوارې خولې داسې خبرې را وباسي.؟ دا يې له چا زده کړي دي؟ مور کوکۍ ته کتل په زړه خوشاله وه خو کوکۍ په سوالو کې غرقه پاتې وه. هغې لوی نفس وويست دمور په ورانه يې خپله پنجه کيښوده فاتوکۍ ! دا خبرې خو ستا دځوانۍ دوخت خبرې نه دي دا چا درته ښودلي؟ مور دسولې پيغام چې دوه کوترې پرې کښل شوي و دکوکۍ مخې ته وغورځو. وينې ! دا کوترې چې په خلاصو وزرو د پرواز په حال کې دي دا خلکو ته د سولې پيغام ورکوي. وايې [جنگ بس ده په خپلو کې سوله وکړئ مور پسې زياته کړه: عزيز ځوی مې دديموکراتانو په ډله کې دی ديموکراتان غواړي چې خلک که نارينه وي او زاننه دسولې له کاروان سره يوځای کړي. عزيز وايې ترڅو به زمور په هيواد کې جنگ وي؟ زمور دهيواد تنکي ماشومان ، ښکلي ځوانان سپين ږيري ، بوډاکان نارينه او ښځې دجنگ په اور کې سوزي نو ځکه ديموکراتانو نيت کړی چې دسولې پيغامونه دهيواد کوډ کوډ ته ورسوي خلک وپوهيږي چې په جنگ کې

يو گام د سولې پر خوا

هيواد او خلک داور په بټۍ کې سوزي. نو راځئ چې دجنگ په اور په کډه اوبه واچوو. او سوله هيواد ته راولونو ځکه مې ستاسو کلي ته دسولې پيغام راوړی دی تاسو ټولې ښځې به له ما سره دسولې په کاروان کې برخه اخلي کوکۍ سر وخوزاو په کردو غټو سترگو يې بدرۍ ته وکتل لکه څو چې په کومه مسئله له چانه مشوره اخلي بدرۍ هم پخه ښځه وه وروسته له کوکۍ نه دا په کلي کې مشره وه. ددې خبرې هم په نور ښځو ښې لکيدې. ځوانو انجنو ته به يې دکور دکارو په سمبالولو کې مشورې ورکولې. بدرې لکه څوک چې چا ته په قهروي په کوټه ورته اشاره کوي کوټه يې ورته ونيوه. لکه چې زموږ کلي ته بلا راولې که څنگه؟ زياته يې کړه: په ورځ کې ياغيان څو ځله کلي ته راځي همدا وايي [دلته به خو څوک دحکومت پلو نه وي؟] بدرۍ جدي شوه: غواړې زموږ کلی په ياغيانو وران کړې! کليوال په ونو وځړه وې! هغې پسې دوام ور کړه: ياغيان بدرنگه کسان دي دچا فرياد، دچا زاري او دچا ژړا نه اوري. قمچيني ورسره گزارونه کوي توپک په اوږه چې لږ لاندې باندې شي بيا نو يو انسان په کولو سوری کړي. بدرۍ چې له خوولې يې لياړې باديدل مور ته يې کتل خو مور به خندل. نړۍ کوټه به يې دشونډو له پاسه ايښې وه. مور پوهيده چې کليوال له ياغيانو ويږه لري. له ويرې نه خپلو کې خبرې هم نشي کولی. مور دخپل ځوی [عزيز نه زده کړه کړې وه.] که خلک رايوځای شي غټ قوت ځينې جوړېږي بيا نو دخلکو زور ته څوک نشي ټنکيدی [مور وويل: ديموکراتان پوهيږي چې خلک له ياغيانونه ډير په تنگ راغلي دي. دهمدې هدف لپاره دسولې کاروان جوړ ده چې دا کاروان قوت واخلي او دياغيان ريشې له هيواد نه پريک کړي. دخلکو خولې واړې شي، ژبې يې په حرکت راشي حق ووايي. کوکۍ ته سوال پيدا شو هغې چې ژبه دغابښو په منځ کې نيولې وه خوله يې خلاصه کړه: فاتوکۍ! ځوی دڅه وايي؟ دياغيان څوک دي؟ څنگ پيدا شول؟ او ولې يې زموږ په هيواد کې جنگ پيل کړی دی؟ مور وسخيده کوکۍ ته نږدې شوه: زه خو نالوستې يم. خو ځوی مې په کوټه کې خپلو ملگرو سره دعدالت خبرې

يو گام د سولې پر خوا

کولې. [په هيواد کې انقلاب وشو. دا انقلاب د غريبانو په گټه و د ځمکو او پيسو خاوندانو په ضرر ځکه په ضرر و چا چې ډير له حده زيات د ځمکې لرې دهغوو نه يې څه ځمکه غريبانو ته ورکړه شتمن کسان د حکومت او انقلاب په ضد را پاسيدل] ځوی به مې ويل: دا [انقلاب يوازې زموږ په ملک کې غريبان د شتمنو له ظلمونه خلاصه وي بلکه په همسايه هيوادو کې چې غريبانو باندې ظلمونه کيدل هغوی هم ازاده وي عزيز به ويل: ددې انقلاب روښانه وړانگې د همسايه هيواد تيارې به هم روښانه کړي] همدا و چې شتمن کسان څه زموږ په هيواد کې څه په نورو هيوادو کې او هم په کاونډ هيوادو کې لاسو نه سره يو کړل دا انقلاب په ضد يې فعاليتونه پيل کړل. عزيز وويل: په اول کې يې ياغيان د تنظيمو په نوم پيدا کړل له ديموکراتانو سره يې په جنگ کړل دياغيانو مغزونه هم پوچ و ښه او دبد تميز يې نشوای کولی، خپل هيواد يې د پردو په لمسون وران کړ دې تنظيمو هيواد وران، چور، تالان کړ دا تنظيمو خيرې چې د اسلام، مجاهد په نامه ښکاره شوي و و خلکو وپيژندل چې دا دروغجن مسلمانان دي شتمنو هيوادو نور ونشوای کولی چې له دا څيرو نه کارواخلي ځکه چې دا خيرې دخلکو په ذهن کې چټلې خيرې وې. دا څيرو څه وکړل هيواد يې په کنډوالو بدل کړ، دهيواد قوي اردو يې ړنگ کړ، هغه اردو چې له ۱۲۳ هيواد سره جنگيدل له منځه يې يوړو. خو چې نور استفاده ترې نشوای کيدی ددې په ځای يې بله وران کاره ډله [طالبانو] په نوم را منځ ته کړه. دوی هم د اسلام په نامه نغاړې وهلې خو ددوی وحشت د تنظيمو نه يو پر دوه ده کومې ښوونځۍ چې پاتې وې په اور وسوزول شول روغتونونه خراب شول، دانسان حال لول ته يې اسلامي عمل وويل ځان وژنه ورته دينې، اسلامي دنده ښکاره شوه مشرانو يې د مدرسې شاگردان د جنت په تمعه په ځان وژنې وکمارل. ښځې يې له تعليم، او دندې منع کړل، ښځې يې په کورو کې بنديانې کړې. يانې په هغه لار لارې چې دوحشت لار و د تمدن لارې په ټولو خلکو وتړل شول خلکو ترې نفرت وکړو. يانې نور دچلن نه پاتې و بيا د [داعش] په نوم بله ډله را منځ ته کړه چې دا ډله

يو گام د سولې پر خوا

تر ټولو وحشي او انسان وژونکی دی دحکومت کسان يا دروښان ذهن خاوندان چې يې په لاس راشي سم دلاسه يې په ستوني تيغ تير کړي .دمور سترگې ژړه غوڼې شوې لکه چې دخلکو په وژنه خفه شوي وي چپه وه خو د عزيز دخولې خبرې يې کولې _ دا و هغه ناکارې چې زموږ په هيواد کې د شتمنو هيواد له خوا تر سره شول . مور مسکه شوه لکه چې دعزیز په خبرو يې افتخار کاو او ټول ديموکراتان يې په ذهن کې هوښيار کسان ښکاريد ه . مور زياته کړه: عزيز ويل [بله لار نه ده پاتې يې له خيبره بايد دسولې لپاره کار پيل شي] نو ځکه ټولو ديموکراتانو دسولې لار نيولې ده .زه هم له هغو سره په دې کاروان کې شامله يم .چې خلکو ته سوله راوړو .گل اندامه چې دتيتې ونې خاونده وه سپين مړوند يې له شنو بنگرونه ډک و په داسې حال کې چې ښې زنگون يې په ځمکه لکولې و وې ويل : فاتوکۍ ! ته به هم کافره شوې يې که څنگه ؟ گل اندامې ور زياته کړه : ملايان خو وايې چې دا نوي هلکان چې ځانونه ديموکراتان بولي له خدای نه غير دي ، ملحدان دي .ته به هم يې کنه؟مور ته دعزیز خبرې راياډې شوې هغه به چې ويل [يو تعداد ملايان دپاکستان په خدمت کې دي ورته پيسې ورکوي همدا خبره په غوږو کې ور څخوي] ديموکراتان کافران دي [ترڅو چې په ټولنه کې دکافرانو ، ملحدانو په نامه مشهور شي او څوک دوی پسې لاړ نشي] مور سر ته حرکت ورکړ . بيگم! دا خبره غلطه ده؟عزیز ځوی مې ويل [دلته دکفر او اسلام جنگ نه ده .دلته دچوکۍ او قدرت لپاره جنگ دی دلته دپيسو دلاسه راوړو لپاره جنگ دی .] دعزیز خبره رښياشوه [پاکستان څو کسان په پيسو اخستي يانې دتنظيمو مشران چې ورته وايې دهر يو نوم يې راته دکوتې په شمار ښوده]گل بدین حکمت يار يې ورته ويل ، عبدالرب رسول سياف يې ورته ويل ، برهان دين رباني يې ورته ويل ، ضبغت الله مجديدي يې ورته ويل ، يونس خالص نوم يې واخستو ، نبي محمدي نوم يې واخستو .سيد احمد گيلاني نوم يې اخستو [او نهه [۹] تنظيمونه چې دهزاره ميلت نه جوړ واو دايران له خوا حمايه کيده .دهغو پردو حکومتو په امر به يې زموږ په هيواد او

يو گام د سولې پر خوا

ديموکراتيک نهضت حملې کولې. هغه ديموکراتيک نهضت او حکومت يې خفه کړهغه حکومت چې نارې به يې وهلې [مور خلکوته کور، جامې ، ډوډۍ]

ورکوودمذهب او دين تر نامه لاندې يې پرې حملې پيل کړې خو په اخر کې هغه روښانه لار چې خلکو ته يې روښانه نړۍ ښوده له منځه لاړ يانې هغه دولت چپه شو حکومت دتنظيمو په لاس کې ولويد ټولو وليد چې څنگه دهيواد شتمنې چور اوتالا شو څنگه ديموکراتيک حکومت خفه کړل شو؟ چې دا عمل دشتمنو هيوادو بيا تر ټولو دپاکستان، ايران په کټه تمام شو. مور وويل : عزيز اوس هم په دې باور دۍ چې په دا نوي حکومت کې دشتمنو هيواد کسان شتون لري هغوی نه غواړي چې هيواد ته ارامۍ راشي. ځکه ! که سوله هيواد ته راشي خلک به دا دتنظيمو مشران او قومندانان محاکمه کړي مور په جدي توکه ښځو ته وکتل _ عزيز په ټول خبرو ښه پوهيږي هغه ټوله شپه او ورځ دکتابو پاڼې اړه وي ډيرې خبرې يې له کتاب نه زده کړي بيا يې ماته زده کوي . زه خو نالوستې يم دکتاب په ټکو نه پوهيږم مور دواړه لاسونه پورته نيولي و _ عزيز دخداۍ جنتي کړي هغه په نیک لار روان دۍ . مور وخندل _ خلکو، هيواد ته خدمت کول نیک کار دۍ خداۍ دهغه ملايان چې دپردو مزدوري کوي او خلک وژني ددوخ په اور وسوزه وي چې دهيواد نیک کسانو ته بد وايې . په کفر يې تهمني کوي . مور زياته کړه: هو ! رښتيا يې وایم: عزيز پنځه وخت په لمونځ ولاړ وي خداۍ ته لاسونه پورته کوي چې هيواد ته سوله راشي. مور دسولې پيغام چې په سپينه تيکه کې ليکل شوی و او دواړو خوا ته يې کوترې په خلاصو وزرو کښل شوي ودښځو مخې ته وغواړو. مور وويل _ وې لولۍ ! زه خو نالوستې يم هغې دوام ور : زما دوړکتوب وخت و چې چې دکلي انجنې به ښوونځۍ ته تلې زموږ دکلي ملا به ويل [دانجنو تک ښوونځۍ ته کفر دۍ] ټولې انجنې نالوستي پاتې شولې. زه خو غريبه وم ملا دجومات په خوا هم نه پريښودم. دا اوس پوهيږم چې ليک او لوست دانسان لپاره څومره ضرورې دۍ، که

يو گام د سولې پر خوا

مې زده کړه کړې وای اوس به مې دا پيغام ته تاسو ته په پر غږ ویلی تاسو هم نالوستي پاتې یاست. مور لاسونه پورته کړ [د هغه ملا کور د په اوبو ډوب شي، چې انجنې یې له ښوونځۍ نه منع کړې]. په ښځو کې ویره پیدا شوه. څو تنو لاسونه پورته کړل ډیرو په ټکرې کې پټ کړل دناهيدي ستونی له ډیرې ویرې وچ شوی و، دخبرو په وخت کې به یې کوتې لرزیدې، ځکه چې دملایانو په ډارې کې وه. ناهیدملا مته نه وه ځکه چې په کلي کې به چا یوه خبره ښه وکړه بیا به یې سر غوس و. مور دسولې پيغام په دواړو لاسو نیولی و له ښځو سره یې خبرې کولې چې فاروق په کور ننوت. فاروق حیران ودرید لیده یې چې ښځو څه میله جوړه کړې ده؟ ټولو ښځو فاروق ته کتل ډیر غږو نه پورته شول [فاروق به پيغام ولولي] فاروق چې دمخې ویښتان یې شا ته په کوتو پرمخ کړ په داسې حال کې چې په توروبریتو یې کوتې ووهلې دښځو مخې ته ودرید دسولې پيغام په لوستو یې پیل وکړ. په پيغام کې لیکل شوي [دافغانستان جنگ خپلو خلکو! راځي چې نور جنگ بس کړو، راځي چې دسولې یو هیواد جوړ کړو، دپردو په لمسون خپل خلک، خپل هیواد دجنگ په لمبو کې مه سوزوئ، جنگ کوونکو افغانانو ته هم دا پيغام استو، په ډاکه ورته وایو دپردو په خبرو خپل افغانان مه وژنئ، انسان وژنې نه لاس واخلي په خپلو متو خپل هیواد زرغون کړئ دا دسولې کوترې تاسو ته پيغام راوړی نور ځان وژنه مه کوئ، ژوند په سوله کې خوند کا، مور او تاسو به په گډه دا دسولې کاروان پرمخ وړو. له انسان سره دښمني ښه نه ده انسان ته دهغه دژوند حق باید ورکړل شي]. فاروق په ډیر چوش او احساساتو پيغام ولوست. مور خوشاله وه چې دسولې پيغام ټولو ښځو په وازو غوړو واریده مور خندل خو ناهید نارامه وه هغه دسولې لپاره خوښه وه دا چې ددوی په کور کې ښځې غونډې شوې وې او دیاغیانو په ضد خبرې کیدې خفه وه. ځکه چې له یاغیانو ډیره ډاریده. هغه پوهیده چې یاغیان دچا عزت ته نه کوري او انساني کرامت ته احترام نه لري. مور دغرمې ډوډۍ دناهيدي سر وخوړه، هغې چې خورجینه اورې ته واچوله کوکۍ ترې پوښته وکړ. فاتوکۍ! چیرې

یو گام د سولې پر خوا

روانه یې؟ ځم غواړم دانجنو ښوونځۍ ته لاړه شم، هلته دانجنو ته دسولې پانې ورسوم. مور مغروره وه حرکت یې وکړکوکۍ پرې غږ وکړ. فاتوکۍ! خیال ساته چې یاغیان دمږه نه کړي! یاغیان تاغوندې ښځو پسې ډیر گرځي، که په لاس یې راغلې په ژوند به دله پوسته کړي. مور وروځې پورته واچولې وې ویل. [دمردانو یابری وي یاخو دار]

ملالۍ دسولې پیغام په دواړو لاسو نیولی وپه حویلی کې په منډه وه همدا به یې ویل [مور سوله غواړو، ماشومان سوله غواړي، خلک سوله غواړي، ماشومان مه وژنئ، ښځې نارینه مه وژنئ] نیکه چې دماښام لمونځ نه کورته راغی دملالۍ غږ یې تر غوږو شونیکه لا خوله خبروته نه وه خلاصه کړې چې ملالۍ وردمخه شوه. نیکه! کورۍ دسولې کوترې! زموږ کور ته راغلي ملالۍ چې کورپه وینبتان په خټ پراته و ویل. نیکه کوترو دسولې خبرې راوړي، وایې [نور جنک بس ده سوله وکړئ ماشومان ښوونځۍ ته ولیږئ، چې لیک وکړئ] نیکه چې دلاس امسا دزدالو ونې ډډ ته تکیه کړ ملالۍ یې غیږ ته پورته کړه لورې! ته څه وایې؟ سوله پیژنې؟ څه ته وایې؟ ملالۍ ځان دنیکه له غیږه خلاصه کړه. [هونیکه! سوله چې پلار ونه مړه نشي، مور کاني مړې نشي، ماشومان دپلار په غیږ کې لوی شي، سبق ووايې، ښوونځۍ یاغیان ونه سوزوي،] نیکه چې امسا په موتي کې ونیو دملالۍ په وینبتانو یې لاس تیرکړ. لورې! دا پانې چا راوړي؟ ملا لۍ وویل. نیکه بنگړیوالې راوړي وې. ستا په لاس یې بنگړي نه کړ؟ [نیکه وویل] نیکه! بنگړیوالې ویل [دا پانې واخلي دې کې ښایسته شیان شته، ستاسو لارې به روښانه شي، بل ځل چې راغله ترې بنگړي اخلم. ملالۍ لاسونه نیکه ته وښودل. لاسونه به مې په بنگړو ښایسته شي. نیکه ته به نڅا کوم. نیکه ته په زړه سودا پیدا شوکه چې دا پانې دجومات په دیوال هم ځړول شوې وې، دباغچې په ونو هم لکول شوې وې. نوځکه دملا له خولې ځگونه وتل همدا به

يو گام د سولې پر خوا

يې ويل [دا د کفر پانې چا دي کلي ته راوړي ي ؟ که نفر يې وپيژنم سر به يې غوس کړم] نيکه د پري تارونه کښول په فکر تللی و، خوماللی به د نيکه د خيال دنيا وړانه کړه خپلو خبرو ته به يې متوجه کړ. نيکه پيسه راکوې. چې له بنگويوالي بنگري واخلم؟ ماللی په خدا وويل : د بابا په واده کې به نڅا کوم، بنگري به شرنګوم. ماللی له نيکه نه پوښتنه وکړه نيکه ! تا خپل واده کې زما انا ته بنگري راوړي و؟ نيکه سوړه خوله خلاصه کړه په خدا شو. ليونی! دا څه وايي؟ زما واده کې ته چيرې وې ماللی د نيکه امسا وتښت او ولې نيکه ! ته چې شا کی وې په تخت ناست وې دونې ډډ ته د تکیه کړی و ما چې پر تا پتاسې شندل ماللی په زور زور وخنډله له نيکه لرې لاړه. نيکه امسا واخست مللی ته يې بنوراو. ای شوخې شیطاني! زما په واده کې ته د سمندر په اوبو کې ډوبه وې، ډير وروسته چې سمندر استفراغ وکړ ته دنيا ته راغلې ماللی د نيکه دلاس پنجه ونيوه يو يو کوته يې ور له شمارله. دا ديو، داددوه، دا ددرې، داد څلورد، دا شو پنځه ۰۰۰ خير پنځه روپۍ به راکوې پرې قلم، کتابچه اخلم. ماللی سترگې تاوې راتاوې کړې. نيکه چې ښوونځی کې مې سبق وويل بيا چې پوليسه شوم هغه ملا مرکوم چې د ماشومانو ښوونځی سوزوي، د ماشومانو پلارونه، مور کانې مړه کوي. هو نيکه ! يو هم نه پرېردم. ليونی ! تر هغو چې ته پوليسه کيږي هغه ملا به چيرې وې چې ماشومان يې مړه کړي دي، پلار او مور له ماشومانو نه اخلي، ښوونځی سوزوي ټول به مړه وي، بيا نور ملايان به پيدا وي هغوی به خلک نه مړه کوي هيواد کې به نه سوله وي، ته به نو څوک بندي کوې او څوک به مړه کوې؟ ماللی په خيال کې ډوبه شوه خپلې کوتې يې خوزولې. نيکه قبر يې په تيرو وهم، د ماشومو د پلارو او مور کانو انتقام ځينې اخلم. نيکه ته خدا راغل ماللی يې غيږ ته پورته کړه لورې! هغه ښځه چې زموږ کور ته راغلې وه هغه بنگيوا له نه وه هغه يوه مبارزه ښځه وه هغې چې دا پانې را وړې وې هغه ديو ځوان ديوکرات هلک مور وه. دوی وايي چې جنگ بس ده. سوله ښه ده. مبارزې ښځې په اتلانو کې راځي ماللی شونډې يوبل سره مښلې لږ شيبه

يو گام د سولې پر خوا

وروسته يې وويل: نيكه! مبارزه څه ته وايي؟_ لورې! ته وړه يې دا غټې غټې خبرې دي چې سبق دوويل غټه شوې پوهيږي. اوس به يې زه درته مانا ووايم: ماغزه دخلاص كړه په غوړو يې ښه واوړه. مبارزه داسې عمل ده چې دخلكو، هيواد ابادولو لپاره كار وكړل شي د اعمل ته مبارزه وايي. هغه څوك چې داسې كارونه كوي هغه ته مبارز وايي. د ديموكراتان چې دي دوى مبارزان دي. دوى له ملايانو سره ښه نه دي او ملايان په دوى پسې بدې خبرې كوي كله وايي ديموكراتان كافران دي او كله وايي كمونستان دي. دنالوستو انسانانو ذهن دوى په مقابل كې خرابوي، تر څو دوى په پلو نشي. ديموكراتان وايي [موږ يو روښانه دنيا جوړه ول غواړو.] او ملايان چې دي دتيارې دنيا محصول دي ملايان روښانه دنيا ته كفر وايي نوځكه دروښنفكرانو او ملايانو تر منځ اختلاف موجود دى. نيكه دملالۍ لاس ونيودبرنډې له پاسه په قالينچې كيناست ناهيد شين چاى ورته مخكې كينودو نيكه لادچاى غړپ خولې ته نه وكړى چې ناهيد غاړه صافه كړه _ ته څه فكر كوي؟ ددې ښځې راتك زموږ كور ته موږ ته به مشكل پيدا نكړي؟ نيكه امسا له پښو سره وغزاو _ ژوند دخم او پيچ سره دى تا به ليدلې وي چې انسان تل په اواره لار نه ځي لار هم له اغزو، كندو نه ډك وي بيا نو څوك چې دټولنې او انسان لپاره كاركوي دا پكې وي چې كله ښې او كله بد خبرې اوري.. نيكه زياته كړه: موږ خو خپل ځانونه په تيارو كې نشو بندي كولى! هر څوك چې په نيكه لار روان وي زموږ پښې به هغې خواته كامو نه پورته كوي ډاډه اوسه! خو خيال ساتل هم ښه ده. ځكه چې په جومات كې ملا ډيرې نارونه كشول او گريوان يې وشكاو. همدا به يې ويل [دا پانې دجومات په ديواله چا څړه ولې؟] نيكه زياته كړه: دا ملا زما په فكر دهغوو ملايانو سره ټينكه رابطه لري كوم چې له پاكستان نه بمونه راوړي او زموږ په هيواد كې ورته چادنه وركوي. نيكه امسا په هوا ښوراوله_ بيا هم انسان دومره ډارن نه وي چې دديوال له سيورى نه وډار شي! نيكه په ځوانۍ كې زړور انسان وهغه په پوځ كې دنده درلوده په ميرانه به يې له هيواد نه دفاع كولو، په ځوانۍ

يو گام د سولې پر خوا

کې تور شخ بریتونه دشونډو له پاسه و ، سره منصبدارې نښانونه یې په اوږه سپاره و ، سره له دې چې داویا [۷۰] کالو په عمر به و بیا هم دځوانۍ دوخت مستي یې په وجود کې خپې وهلې مغز یې ځوان و خبرې یې دروښنفکرانو پشان وې ، نیکه چې دبریتو تور ویښتان په نقد په سپیو ورکړې و خو د بریتو له هر تار نه یې دوطن پالنې احساس څرکند دېده ، نیکه له اول نه دملا خبرو سره چندانې جوړ نه و هغه پوهیده چې ملا ذهني خبرې کوي . ملالی یې په غمبوري ښکل کړه یوه روپی یې ورته په ورغوي کې ورکړه .

په دې په قلم اخلې! دغرمې وخت ماسپښین ته پاتې شو او ماسپښین بیا خپل ځای مازیگر ته پرېښودودمازیگر لمر په چا لاکۍ دغره په منار وځلیده او ژر له سترگو پنا شو ، دمانښام تورو پردو ځمکه وپوښوله . له مانښام سره داسمان مخ هم بدرنگه شو ، تورې ډارونکي وریځې پرې راغلې ، یو ستوری هم داسمان پر مخ نه ځلیده سپوږمۍ خو بیخې خپل مخ په وریځو کې پټ کړی و لکه ناوې چې په اوو [۷] شالو کې پټه شي اودهغې له خالو ډک مخ څوک ونشي لیدی . دماسخوتن پیل و چې دسپو غږا شروع شو کریکې او بکورې یې له پخوا زیاتې وې کلیوالو ته عجیبه شانې شپه وه ، هغو کله دسپو داسې کوکارې نه وې اوريدلي له تیارو سره دباد زوره ورې خپې هم سمې شوې دسپو له اواز سره دباد خپې کلې شوې خلکو یوډبل په خبرو سم نه پوهیدل ، نیکه چې تجربه کاره سړی ودخطر فکر ورسره وخو نور ته یې څه نه ویل یوازې په یې دسترگو لنډ بانه ناهیلۍ خواته واړول له غمجنې مسکا سره به یې مخ بلې خوا ته تاو کړ ، نیکه ته په زړه تیریده [که یاغیان په کلي حمله کوي نو اول به زموږ په کور کوي ، ناهید به له ځانه سره یوسي یا به بې مړه کړي] ، نیکه امسا په موتي ونيو دحویلی په منح کې لاړ ، راغی په داسې حال کې چې امسا یې په ځمکه لکاو له ځانه سره برنکیده [عجیبه دنیا ده! . یو انسان نور لپاره کار کوي ، روښانه لار ښیې بل انسان را پاسه دده سر غوس کا ، بیا نوم پرې داسلام بد نامه کړي] نیکه له ځانه سره وخنډل _ : بیا وایې جهاد مې وکړ . نیکه دامسا څوکه په زور په ځمکه ووهله _ ښه یې ویلي [چې دیوال له تهداب نه

يو گام د سولې پر خوا

کور وی کور به پورته کیږي. خو کور دیوال اخر نابوي ده. [اداسلام دین په اول په تشدد پیل شوی دنبلخ برخه یې کمه وه دزور او تشدد برخه یې زیاته وه. نو ځکه پیروان یې هم له تشدد نه کار اخلي. نیکه سر وښوراو وې ویل: [عقت په خیر] ناهید چې د نیکه خبرې ورویدې وې ویل. نیکه څنگه له ځانه سره خبرې کوې؟ نارامه ښکارې! نیکه وویل. نه ددی اوریډلي [سړی چې زور شي پخواني خبرې یادوي] د نیکه او ناهید خبرې لا خلاصې نه وې دکور دانکر په دیوال څو تنه ښکاره شول نیکه وپوهیده چې یاغیان دي، دمرک لپاره راغلي، فاروق ته یې غږ وکړ. فاروقه! وله یې! فاروق له اوله توپک ته سړي کارتوس په سینه منډلی و څو ډزه وشول درې تنه یاغیان په کولو ولکیدل. له دیواله ولویدل. دا چې دیاغیانو ډله زیاته وه دانکر دروازه یې ماته کړه په کور ننوتل په اول یې دناهیډ غوړونه پریک کړل یوه کولی د نیکه له مغزو ووته. فاروق یې سوټ پوټ وټاړه دوهل لاندې یې مړ کړ. ملالی دپله لاندې پټه وه دډزو اوازونه ډیر شول کلیوالو مرسته ونشواي کولی دکلي دملالواز ټولو کلیوالو اوریډه چې ویل به یې [دکفر پانې په اول کې همدې کور ته راوړل شوي و] دناهیډ کور ته یې اور واچولو لمبې ترې پورته شوې ځنډ لا تیر نه و چې دحکومت قوه ورسیده. کلي یې محاضره کړدحکومت او یاغیانو تر منځ جکړه پیل شو یاغیانو دخلکو په کورو کې سنگرونه ونيول خو دکوموندو قوه کور په کور لتون پیل کړیاغیان به یې نیول وژل به یې دلمر ختو پورې جنگ دوام درلود له یاغیانو نه دیرش تنه ووژل شول ډیرې یې زخمیان هم وو، یوتعداد ژوندې ونيول شول دکلي ملا چې په سر کولی خوړلی و نیم سر یې نه و دکومندو قومندان چې دیاغیان جسدونه دکلي په باغچه کې واچول کلیوالو ته یې وویل. دا ټوله فتنه دپاکستان ده په څو جسدو یې دتوپک میل کینود ویل یې. دا پاکستانی دی، دا څو تنه نور هم پاکستانی دي، دا نور زموږ دهیواد ناپوه یاغیان چې خپل هیواد سره جنگیږي. یانې خپلې مور پسې یې ډېردو توپک اوږې

يو گام د سولې پر خوا

ته کړی دی دا د پردو غلامان دي . په لوړ اواز يې وويل _ داسې کسانو ته افغان ونه وايې بلکه خرڅ شوی ، نوکر ، او غلام يې وبولئ

مور په ښوونځۍ کې وليده شوه ښوونځي دکلي نه په لږه فاصله کې اباد وښکلی تعمير دشو ونو ډک او ښې منظرې يې لرلې په ويالو کې روانې اوبه نڅا کولې ، دا دانجنو ښوونځۍ وه . دزدې او لرې کليو انجنې به سبق ته راتلې . دانجنو زړونه دگلاب دگل پشان غوړيدلې ښکاريدي انجنۍ دهلکانو په سيالې ښوونځۍ ته تلې . سره له دې چې ملايانو به دانجنو پلارونه منع کول چې لورکانۍ ښوونځۍ ته پرې نږدې خو انجنې په هسکه غاړه تللې . ځکه : چې په کلي کې بزگران ډير و اتفاق يې ښه ودملايانو خبره چا نه منله . هغوۍ پوهيدل چې ددې وخت ملايان په پاکستان [ديوبند] کې ملاي کوي نو ځکه پرې بد کمان و . هوبنيار خلک همداسې وي خپل ماغزو نه چې څوک کار واخلي په عقل برابر کار کوي په ذهني توکه کورکورانه ډول دچا په خبرو پسې نه ځي نو کليوالو ښه ښوونځۍ جوړه کړې وه . مور له خورجينې سره دښوونځۍ په درازه ولاړه وه چې دشاگردانودتفريح لپاره دښوونځۍ زنگ په حرکت راغی ډلې ډلې شاگردان له خپلو يونفرم سره له ټولگيو وتل څومره ښکلي ښاريدي دهر شاگرد په لاس کتاب او سپين جتتي مخونه تورې اوږدې کوڅۍ چې دجنت حورې يې په ښايست کې شرمولې . ډيرې انجنې له مور نه چاپيري شوې مور خندل اود سپين مخ کونځې به يې له خندا سره ورکې شوې . مور به دانجنو په ويښتانو کوټې وهلې او دچا کورپه شوې ويښتان به يې په زړو ، نازکو کوتو ږمنځ کړې . انجنو به مور ته کتل په خپلو : کې به يې څه ويل [سوالگره ده] يوه انجنۍ چې د پيغلټوب اول کال به يې ودتور کميس لاندې يې غونډارې وتلې ښکاريدل هغې چې دکتابو بکس په اوږه سم کړ ه له مور نه يې پوښتنه وکړه _ ته سوالگره يې ؟ . مور وړاندې شوه شمسو يې په تندي ښکل کړه _ هو لوړې ! زه سوالگره يم . خو دډوډۍ او پيسو سوالگره نه يم . مور زياته کړه _ زه دهغه شي سوالگره يم

يو گام د سولې پر خوا

چې ستاسو په گټه هم ده . مور ستونی صاف کړ۔ یوازې ستاسو په گټه نه ده بلکه دټولو خلکو په گټه ده.، دهیواد په گټه ده. مور چپه شوه خورچینه یې اورې ته سمه کړه دانجنو څیرې ته یې کتل ، مور کتل چې انجنې څه ویل لري؟شمسو دمور خبروته حیرانه شوه نورو انجنو ته یې خپلې تورې سترگې واړه ولې۔ ایا تاسو دمور په پوښتنه وپوهیدئ؟هغوی یوه هم نه پوهیده چې مور څه غواړي؟او دڅه لپاره ښوونځی ته راغلې ده؟په همدې چیتیا کې دوحیدې غږ پورته شو۔ ځان په ښوونځی کې شامله وي .شوڅو انجنو هیروواوه وې خندل .خو ژر غلي شوې چې مور خفه نشي.حمیدې چې خپلې څنې په موتي سمې کړې وېویل:ادې ! خیرات غواړې ؟که خیرات خوره یې کلي ته لاړه شه! نازنین وویل: ادې دکلي له سپیانو ډاریري ځکه ښوونځی ته راغلې ده.نسبې پرې سترگې برکې کړې : غلې شه! په سپین سرو څوک ریشخن نه وهي.معروفې خبره ونيوه هغې چې په خوله ژوله ژوله ښه ترق یې ځینې وویست وې ویل: عصاب یې خراب شوي لار یې غلطه کړې ده یا به دخپل دلوردکور په لټه کې وتلې وي.دمور په زړو شونډو خدا وه انجنې یې له نظره تیره ولې مور وویل: _ لورکانوز ه تاسو پسې خفه شوې وم ماویل چې خپلې نازنین لورکانې وکوم.هو لورکانو ! زه یو سوالگره مور یم چې دیو غټ مطلب پسې را وتلې یم دکلي دسپیانو ډار او دهغو کسانو ډار مې په ځان منلی چې دانسان وینې بهوې ، چې دښکلو انجنو دزده کړې ځایونه سوزه وي ،چې دنازنینو ماشومانو غاړې پریکوي، له هغو نه چې له ماشومانو پلارونه ،مورکانې اخلي .دمور څیره جدي شوه او انجنې هم هکې پکې شوې . حیرانې وې چې دا زړه ادې څه خبرې کوي ؟دا خبرې یې له کومه زده کړي دي ؟مور خپلو خبرو ته دوام ورکړ:زه یوه غریبه سوالگره ښځه یم زه له خلکو نه سوله په سوال کې غواړم، زه غواړم چې ماشومانوته دسولې دنیا جوړه شي، زه غواړم چې ټول خلک په سوله کې ژوند وکړي ،زه له ټولو ځوانانو، سپین ږیرو ، بودا کاو ، ښځو او نارینه وو نه دا سوال کوم چې دسولې له کاروان سره یو ځای شی زه وایم چې نور دجنگ خوله بنده کړئ ، افغانان

يو گام د سولې پر خوا

نور د جنگ په بټۍ کې مه سوزه وئ ، وایم چې رځئ په هیواد کې د سولې یو حکومت جوړ کړو . اوږد نفس وویست لکه چا چې په خپلو پښو ډیره لار وهلې وي او سترې شي اوږد نفس وباسي . مور یوه شپه چپه شوه په نیغو او وړو سترگو یې کتل هغې چې له اوږې خورجینه ښکته کړه انجنو ښه کتل چې څه کوي ؟ مور دخورجینې خوله خلاصه کړه موتی موتی د سولې پیغام یې له خورجینې وویست انجنو ته یې ورکړ . ها ! داده زما سوالگري هیله . وې لولئ چې د سولې کوترې تاسو ته څه وایې ؟ انجنو د سولې پیغام واخست مکی چې پیغام ولوست دکتابو بکس یې په اوږه بند کړ دښوونځۍ ادارې په لور یې کامونه پورته کړه مکی په یولسم ټولگي کې وه ښه غمبورچۍ انجنۍ وه په سبق کې اوله یادیده . په لوبو کې له چا بیرته نه وه هغه دلوبو مشره وه ولیبال ، باسکیل بال دایې تر ټولو خوښ وسپین مخ ، هره غمبوره یې دمنې پشان سره وه . په متو کې قوي وه ، په عقل کې پوره غره وه مکی چې د ادارې دروازه په کوټه ټک ټک وواوله نیغه په ادارۍ ننوته . مدبره صاحبه ! دا دی د سولې پیغام . یوې زړې ښځې راوړی ! _ زړې ښځې ؟ [مدیرې وویل] هو ! یوې زړې ښځې . خورجینه یې له پانو ډکه ده هغه وایې [ماتاسوته د سولې خبرې راوړي ، که خپرو په هیواد کې په سوله راشي ، دانجنو په ورځ به سره گلان ښکاره شي . اوس هم دښوونځۍ په دروازه ولاړه ده . ، هوبښیاره ښځه راته معلومیږي . دمدیرې په خیره کې تغیر ولیده شوه په ډار یې کتل حیرانه وه . قلم یې دمیز له سره واخست په کاغذ یې رد بدل خطونه وکښل لکه څوک چې په اوله ورځ په لیک خپل لاسونه بلده وي _ دپانو خپره ول خو دانجنو ، هلکانو او ځوانانو کار ده نو زړه ښځه ۰۰۰ [مدیرې وویل] مدیره خوشیې چې وه له ځانه سره یې ویل : په دې ښځې کې څه فساد شته . مکی خبره ونيوه : خورجینه یې په اوږه ده لکه بنگړیواله چې کلي ته راشي . مدیرې وویل : خورجینه یې ولټوئ چې بمونه پکې نه وي ؟ نه ! دېمو ښځه نه ده [مکی وویل] هغې ویل _ ماتاسو ته داسې شيان راوړي چې دټولو خلکو خیر پکې شته . [تورپیکۍ ښونکې په خبرو کې ولویده _ اوریدلي مې و ، یوه ښځه په دیموکراتانو

يو گام د سولې پر خوا

کې شته ويل کيږي چې روښانه ذهن لري، په کليو ، ښوونځيو گرځي دښځو ماغزه بيداره کوي هغو ته روښانه دنيا ښيې. کيدای شي همدا ښځه وي [مديرې سر وښوراو۔ يوځل يې تلاشي کړئ بيا يې ادارې ته راولئ مګی له ترې سره له ادارې ووته په انگو کې يې احساساتو څپې ښکاريډې مګی چې پر مخ وليدلي ويښتان له نور سره يو ځای کړله دمور په خوا ودریده.دمور خوله دپخوا پشان له خدا ډکه وه دانجو په منځ کې يې خبرې کولې .مګی له مور نه خورجینه واخسته _ انا ! په خورجینه کې دنور څه دي ؟ دمګې هدف دا و چې وکوري نور څه په جورجینه کې شته او کنه.ځکه چې ډيرې ښځې په پيسو خرڅې شوې ياغيان ورته بمونه ورکوي دوی يې په گڼو ځايو کې ورته انفجار ورکوي مور دمګی په ځواب کې وويل:۔ لورې! په خورجینه کې قيمتي شيان گرځوم.داسې شيان چې دهر چا خوښ وي مور پانې ته اشاره وکړه۔ کوري! دا پانې دسرو زرو نه قيمت زيات لري.مور وخنډل اوږه ئې پورته واچوله په غرور يې وويل: په دې کې دعلم خزانه گرځوم.هر چا چې دا پانې ولوستې هغه به روښانه دنيا کوري.،داسې دنيا چې ملايانو يې تر اوسه صفت نه دی کړی مور دمګی په کوڅو لاس کش کړ۔ هولورې! چې هر چاته جنت جنت وي دمګی او مور خبرې لا خلاصې نه وې چې مور دښوونځۍ په اداره ننوته.مور خپل عمر خوړلې پنجه مديرې ته ورکړه خوشيې يې دهغې پنجه په خپله پنجه کې نيولې وه ښوراوه يې .لکه انقلابيان چې يوبل ته لاسونه ورکړي او بيا يې سره ښوره وي دا په دې ماناده چې ددوی لاريوه ده په يوه لار به مبارزه کوي او دزړونو نژدې والي علامه هم وه . مديرې ته دمور جرات حيرانونکې وه مور چې له مديرې سره روغبړ وکړه بيا يې دښوونکو لاسونه ه پچک کړه مور په ورين تندي خبرې کولې له مور سره دياغيانو ډار نه وه ځکه چې هغه يوه مبارزه ښځه وه.مبارزان له چا ويره نه لري .هغو هر څه قبول کړي وي بيا خپله لار لڼده وي ، مبارزانو ته دانسان ژوند اهمت لري، هغوی خپل تاريخ په زرينو کرښو ليکي اينده نسل ته دمبارزې او انسان ته دخدمت لار ښيې.نو ځکه مور په زړه ور تيا خبرې کولې دمور

يو گام د سولې پر خوا

له خبرو سره مدیره ډاریده. هغه پوهیده چې دموږ خبرې دیاغیانو په ضد دي. که یاغیان خبر شي چې ښوونځۍ ته دسولې پانې راوړل شوې دي ښوونځۍ ته به اور واچوي او خطر به ورله پېښ شي. دشاگردانو، او ښونکو ژوند به هم له خطر سره مخامخ شي. موږ سپینې خبرې کولې. دسولې کاروان غواړې چې ښځې له او نارینه وو سره یوځای دسولې په کاروان کې برخه واخلي موږ وویل: زه دهمدې لپاره راغلې یم چې په ښځو کې شور پیدا شي بې له ډاره ودانگي، په زړه وړتیا دسولې لپاره کار وکړي موږ دوام ورکړ: دا دسولې پیغامونه دښوونځۍ په دیوالو وڅړه وئ چې دشاگردانو ماغزه بیداره کړي موږ وروځې پرته زواچولې دوام یې ورکړ: مه ویرېږئ: ! په ویره کې انسان خپل نابودي کوي. موږ زیاته کړه: زوی مې [عزيز] وایې [هغه څوک بریالی دی چې مبارزه کوي، حرکت کوي، که انسان دتیر په شان بې حرکته پروت وي اهمت او شخصیت یې کم وي]. موږ له خبرو سره خنډل داسې به خوشاله وه لکه په رښتیا چې دسولې لمر پورته شوی وي، ټول هیواد روښانه، او خلک له خوشالۍ نه دسیند څپو ته خاندی. موږ به په دې خبرو او حرکتو دښځو جرات زیاته وه موږ به هڅه کوله ترڅو ټولې ښځې وهڅوي چې دسولې په خاطر غږونه پورته کړي. او دښځو اواز په نړۍ کې سوله غوښتونکو هیواد تر غوږو ورسوي. زلیخا، گلسمه، حمیده او رحیمه دموږ دسولې پیغام ته خوښ و دهنو هیله همدا و چې کله به دښځې له خوا په ارامه زړه سر په بالښت اړدي او بې له تشویش نه به خوب کوي. معلوماتداره خبره ده! چې چیرې جنگ وي هلته هر انسان په اندېښنه کې وي. په جنگ کې نالوستو کسانو ته زمینه برابره وي چې داړې جوړې کړي، لارې ونیسي، له خلکو پیسې واخلي او یا دخلکو په کورو واوړي په ښځو او انجنو جنسي تیری وکړي. جنگ لکه چې شپه تیارو پوښلی وي او غله دخلکو دکورو په چورولو پسې را وتلې وي او سوله لکه چې سپوږمۍ ټوله ځمکه روښانه کړې وي هریو بل لیدی شي. غل نشي کولی چې دچا په کورواوړي. سولې ته هغه کسان خوشا له وي چې انساني ژوند غواړي، اودخلکو ژوند ته هم خوشالي راوړي خو چې دیاغیانو

يو گام د سولې پر خوا

له ډاره دخلکو شونډې کندل شوي وي غږ نه پورته کوي خو ځينې کسان سر تيري وي بې له ډاره دخلکو دژوند دسينگار لپاره مبارزه کوي . هغې لارې پرانيږي چې دسولې په خوا تړل شوي وي . نو ځکه ځينې ښوونکي دسولې پيغام ته خوښ نه وي . او ځينې خوښ وي . خو مديرې [زينب] چې ټيټه ونه لرله زيربخن دمخ رنگ يې ودمور له خبرو سره به لرزيدله . مديره په دې پوهيده چې دسولې پيغام خړول په ښوونځۍ کې ښوونکو، زده کونکو او په خپله ښوونځۍ ته تاوان ده . ياغيان خبريږي ښونکې او زده کونکي په قتل رسوي او ښوونځۍ ته به اورواچوي . خو کله کله چې زده کونکي يو ښه پيغام واورې دانقلابيان پشان ووزونه يې دالتو په حال کې شي . په هيڅان راشي . ډار او ويږه يې له ذهن نه اولتي وي . مديرې دپيغام دځړولو په باب تصميم نيوه خو دمکې په مشرۍ انجو دښوونځۍ په ديوالو، ونو او دادارې په دروازې له پاسه پيغامونه وځړول مور چې ځړول شوي پيغامونه وليده مغروره شوه ښوونکوو ورسره ومنله چې دسولې دکاروان ملگرتيا به کوي دمورنده تر سره شوه هغې چې خورجينه اوږې ته واچوله دخداۍ په امانۍ لاس يې خوزاو لاړه . مورچې قدم قدم پورته کاو دخوښۍ احساس يې په بدن کې په کېدا وه . خو دمديرې له هيښته ساه تنگه تنگه کيده مور چې دښوونځۍ په چمن کې روانه شوه شاگردانوچاپيره کړه گلان يې پرې پاشل او نارې يې وهلې [ا نا مور ته سوله راولي] نادره دمور مخې ته ودريده _ انا ! ستا په خورجينه کې سوله وه؟ _ هو لورې ! ان ستاسو دښوونځۍ ديوالونه هم سوله غواړي . وکورئ کوتره په خلا صو وزرو تاسو ته دسولې پيغام راوړۍ دی وسره ملگري شئ انجنو په يو غږ نارې کړۍ مور دسولې له کاروان سره ملگري يوو . مور په داسې حال کې چې خوله يې له خدا ډکه وه دښوونځۍ له دروازې ووته . ياغيان لا دوخته خبرو چې يوې ښځې ښوونځۍ ته دسولې کاغذونه راوړي دي غوږې چې ښځې ددوی په ضد وپاره وي دهغه ځنگل لار يې نيولې و چې مورپه همغه لار تله . ځنگل له شنو ونو ، بوټو ډک ودځنگل تر خوا داوبو رود روان و باد به دونو شنې پانې خوزولې خوږ اواز به تر پورته شو . چې روا نې اوبه

يو گام د سولې پر خوا

وي او دځنگل خوا وي نړۍ شمال او دباران يو يو څاڅكى بيا نو چې جانا ن وي او پيالې دپسرلي شپې ،ورځې څوك به يې په جنت هم ور نه كړي . مرغانو سندرې ، دتوتيانو شپيلاقونه، دونو هر څنگه په نڅا ،او هر پاڼه خوماري ،همدا ده خوږ ژوند ، خوږه مينه ، دسكروټو پشان عشق. . څوكله : كله دځنگل درود غاړې دقاتلانو ، لار وهونكو ، انسان وژونكو ځاى او سنگر شي،هلته بيا قاتلان دشرابو دجام دپورته كولو په عوص چېرې پورته كوي وينې توبه وي . او دانسان په وينوځان مست كړي .دوينو څاڅكې له تويدو سره قاتلانو ته دخوښۍ يو محل جوړ وي . مور لا دځنگل تر خوا نه وه رسيدلې وچت وچت كامونه يې پورته كول دمور په خيال كې راشي[عزيز زوى به ترې خوښ شي،په ملگرو كې به پر ما افتخار كوي هغه به وايې چې مبارزه مور لرم] ها ! كه زه ياغيانو مړه كړم زما څلى به معلوم ي عزيز به وايې چې [دا زما دمور څلى ده] بيا به له ځانه سره بړنكیده: څه كه اول عمر مې په كړاو تيره كړه په څه نه پوهيدم د عمر په اخر كې به په زړونو كې ياديرم.هغې لاس ونيوراو. كه مړه هم شم پروا نشته.بيا به يې ويل: هغه لار چې ما پرې قدم ايښى ډيرې ښځې به زما په پل خپل پل كيږدي هغه ډيوه چې ما په كليو او ښارو ، ښوونځيو كې روښانه كړه څوك خو به وي چې دا ډيوه روښانه وساتي؟دخيالو اخري يې و چې دځنگل په لاره سمه شوه لا ډيره نه وه تللى چې څلور ياغيان له ځنگل نه ووتل څلور واړو خندل همدا به يې ويل[چيرې وې توړۍ؟مور ستا داحترام لپاره ورځې تيرې كړي ،ناوخته ورسيدې] .يوه وويل_ څه دكړه پانې؟.سوله غواړې ؟دكنداغ گزار يې پرې وكړمور ولرزیده خو په ځمكه ونه وليده.دياغيانو خيرې دځناورو شان ته وې دسر اوږده وينستان ، بمبلى ږيرې ، لنگوتي له سره تاو دهر يو له خيرې دوحشت بوۍ پورته كيده.مور يوه تيره ديو ياغي په سر حواله كړه [وحشيانو ، لعنتيانو، دنړې دانسانانو پشان خو نه ياست] څلور واړو په زور زور وخندل _ توړۍ ! رښتيا دوويل . داته يې چې دامريكا، اوروپا ژوند غواړې يوه لغته يې دمور په سينه حواله كړه.مور چپه شوه.. مور داسلام پسې را وتلي يو دكفر سره زموږ

يو گام د سولې پر خوا

جنگ ده مخکې شه ! زموږ مشر دغواړي . مور يې مخکې واچوله روان شول مور خپل جرات له لاسه نه و ورکړی مور به په خيال کې داسې يې له ځانه سره ويل [زما لار خو مقدسه ده، ورته به ووايم] زه انسا نه يم غواړم ټولې ښځې انساني ژوند ولري هېڅوک حق نلري چې له ماشومانو نه مور کانې او پلارونه واخلي ، مور ده چې دنيا لرزه وي ، مور ده چې دنيا ابادې وي ، مور ده چې بچيان زيرې وي او لويه وي يې [بيا به يې په پټه وځنډل : چې انسان ناپوه وي انساني کرامت تر پښو لاندې کوي هغه دچا خيال نه ساتي .] ياغيانو به د شاه له خوا په کنډاغ وهله مور به په حقيقي اواز ور ته ويل [خلک به تاسو نه انتقام واخلي ، عدالت به تاسو محاکمه کړي، تاسو دپرومزدوران ياست، دخلکو دتوپان څپې به تاسو داسې نابود کړي لکه چې سيلاب خس خاشان دختو په منځ کې نابود کړي] لا ډير ځنډ نه و تير مور دغرو په منځ کې هغه ځای ته يوړه شوه چې هلته دياغيانومشر دپنجابي منصبدار سره ناست و . او دجنگ کلي ورسره و. ځوانان به يې جنگ ته ليرل . مور سترې وه خو دژبې قوت پکې و. کله چې مور دغره له کنډو نه وواسته ديو ونې لاندې چې دغره له څوکې اوبو سر وېستلې ودياغيانو مشر يې وليده دده څيره ډيره وحشي وه مخ يې په توره ږيره پټ ولاسونه يې لنډ خو کيده يې وتلې وه سترگې يې دوخت په دور تاویدې دمنصبدار مخې ته ناست و. دياغيانو مشر يو افغانی و چې خپل وجدان او افغانيت يې په پردو خرڅ کړی و هغه چې داسلام ددين لاندې دانسان وژنې امرونه کول نو ځکه يې څيره بدرنگه وه. موريې دياغيانو مشر مخکې ته ودره وله. داده هغه ښځه چې دسولې پاڼې خپره وي . مور په جرات وروځې پورته واچولې خورجینه يې له اوږې ښکته کړه ديوې تيږي له پاسه دياغيانو مشرته مخامخ کيनाسته دياغيانومشر پاکستاني منصب دار ته وکتل _ همدا ښځه ده. منصبدار سر ته حرکت ور کړوويل : په پاکستان کې ددې ښځې په باب ډيرې خبرې کيدې . زه يې ددې لپاره وليږلم چې ددې ښځې فعاليت بند کړم . دياغيانو مشر له مور نه پوښتنه وکړه. ته څه کول غواړې ؟ ولې دا پاڼې دخلکو منځ کې شندې ؟ مور ځان وخوړاو

يو گام د سولې پر خوا

وويل [سوله ، سوله سوله] مور دوام وركړ: سوله دهر انسان لپاره په گټه ده سوله ستاسو ژوند هم خوندي ساتي . تاسو له پردو يوغ نه خلاصوي . مور زياته كړه: تاسو چې دغرو منح نيولى او له دې ځايه ځوانان جنگ ته ليږئ په كليو ، ښارو ځان وژنه كوي ايا دا انساني كار ده؟ دا اسلامي كارده؟ مورويل: زه چې دانسان دنجات لپاره كلي لټوم دا گناه ده؟ مور دياغيانو مشر ږيرې ته لاس اوږد كړ. ووايه؟ ! اسلام داسې ويلي چې انسان بايد مړه شي؟خودا گناه ده. ته ياغي كه په دې عقیده لري چې خدای به له هغه چا نه پوښتنه كوي چې انسان ته ضرر روسوي يا انسان وژني تاسو كه په جنت او دوزخ ايمان لري نو ولې انسان

وژني ته لمن وهی- عزيز زوی مې ويل [پاکستان زموږ دښمن ده زموږ دهيو ا نيمايي خاوره يې لاندې کړی ده دا جنگ هغوو زموږ په هيو تپلی ده. يو تعداد نالوستي ، ناپوه انسان يې په پيسو اخستي زموږ هيواد [افغانستان] پرې وړانوي . كه په هيواد كې سوله وي اوافغانان په خپلو كې سره ورونه شي دهر چا ژوند به ښه وي دافغانانو وينې به نه بهيږي] زوی مې هوبنيار هلك دی ځكه يې ماته پانې راكړې چې ښځې وپوه وم تر څو خپل اولادونه سولې ته را وبولي. دجنگ ، جكړې نه لاس واخلي په دې كې ته څه ويل لري ؟ [مور سوال وكړ] دمشر ياغي رنگ زير شو ژبه يې وچه شوه، دسوال ځواب يې نه درلود. هغه پاكستاني منصبدار ته مخ واړو _ دا ښځه وايي چې جنك بس ده، نور به سوله كوو. منصبدار پوزه منجه كړه _ كه په افغانستان كې سوله راشي زموږ [پاكستان] لپاره خطر ده منصبدار يوه پښه په بله واړوله تندي يې تروش غونډې شو لكه څوك چې خپل نوكرته په قهر شي. هغه زياته كړه: افغانان شوخ خلك دي كه په نس ماړه شي اولاسونه يې ازادشي بيا يې څوك نشي ايله ولی ښه داده چې جنگ دوام ولري تر څوچې په خپلو كې لټاړ وي . ، اوس موږ ترې هيريودياغيانومشر ځان په پيسو

يو گام د سولې پر خوا

خرخ کړی و سترگې يې ځمکې ته غورزولې وې وډپاکستاني منصبدار په مخکې يې خوله بنده وه . دمور په ذهن کې هغه شعر چې عزيز به تل ويل راغله

[چې ککره يې دخپل واک يې پردی وي _ حق حيران يمه زه دا رنگه پښتو ته]
مشر ياغي نورو ياغيانو ته په سترگه اشاره وکړتير يې کړئ [يانې مړه يې کړئ] ياغيانو مور دکميس له لمن ونيوه کسه يې کړه دوباره يې ځنگل ته راوسته دوهلو لاندې يې ونيوه . خومور به همدا ويل [خلک به تاسو ونه بښي ، عدالت به تاسو محاکمه کړي] مور بې هوشه شوه . ياغيانو فکر وکړ چې مړه شوه بيا يې له پښو په ونه ځوونده کړه ياغيان ترې لاپل . خو دمور زړه دحقيقت او حق په خاطر توپونه وهل دوينو څاڅگو يې په رکو کې دسولې په خاطر په جريان کې و . مور شپږ ساعت له پښو ځوړنده وه خو چې بهادر خان ځنگل ته دښکار لپاره راغی هغه په اس سور وچې مور يې ځوړنده وليده چاقو يې له تبارق نه وويست رسۍ يې پريکه کړه مور يې په ځمکه وغزوله بهادر خان خپل دلاس ورغوی دمور په زړه کښنود زړه يې ژوندی و په اس يې واړه وله روغتون ته يې يوړه . داسمان په شين تندي کې سپينه سپوږمۍ خپله لار لنډه وله ، خریمانۀ روا نه وه . ستوري ځليدل ، داوړي ورځې شپې وې . کليوال دخپلو خړو کورو دبامو له پاسه ناست ووخپلو کې غږيدل . هر چا دسولې دپیغام په هکله خبرې کولې چا به ويل _ ښه پیغام و ، چا به دنه په توکه سر ښوراو . : [دا ټولې خبرې دروغې دي] . خال محمد چې جکه ونه يې وه دپوزې سريې دتوتي دمښو کې پشان ځمکې خوا ته ځوړند وه په خبرو راغی : ياغيان دپردو ډوډۍ خواړه دي کله سوله مني ؟ هغه زياته کړه : دياغيانو ژوند په سوله کې ښه نه ده هغوی ځانو نه په جنگ کې چاغوي . لونگه دخال محمد ميرمنه دخبرو سر يې ونيوه : په سوله کې خو څوک دياغيانو په ستوني تيغ نه تيره وي نو ولې سوله نه غواړي ؟ نعيم چې دمکتب شاگرد و کتابو نه يې لوستي و په ښه او بد پوهيده سولې ته يې اهميت ورکاو او دجنگ په ماهيت هم پوهيده هغه وويل : ياغيانو دپردو

يو گام د سولې پر خوا

په ږوډۍ شخوند وهلی کار مه کومه، دخلکو کورونه چور، تا لا کاکيده مړه که. هغه دوام ور کړ: دا دومره بې گناه انسانان چې وژل کيږي دا چا ووژل؟ يوه شيبه چې و بيا يې په خپله ځواب وويل [ياغيانو هغه جدي شو: افغانان دخپلو وينو انتقال چا ته نه پرېږدي. دا دومره وينې چې بهيد لې دا به کومه گناه؟ هغه زوی به هيڅکله دخپل دپلار انتقام پرېږدي چې پلار يې دهيواد په خدمت کې بوخت و اوياغيانو وواژه. هغه دوام ورکړ: دپلار زوی ته په ياد ده چې دهغه مړی يې په کټ اچولی و لاس او پښې يې دياغيانو په ځان وژنه کې له لاسه ورکړي و اودی يې خوا ته ولاړ و اوبښکې يې تويولې دا زوی به هيڅکله ياغيان ونه بښي. نو ځکه دياغيانو سولې ته زړه نه ده چې خپل مرک پکې وينې دوی به خپل ملت ته څه ځواب وايي؟ چې ما دڅه لپاره دخلکو وينې وبهولې. ؟نعيم دسر وينستان په کوټو رمنځ کړ دوام يې ورکړ: په حکومت کې هم فاسد کسان شتون لري. هغوی چې په اول په تنظيمو کې غټ غټ مشران ووهمدوی و چې دپاکستان ثرنا ته به نخيدل سرکونه وړانول، ښوونځی او روغتونونه سوزول اونور وړانکاری خو په اول کې دوی کول چې ديموکراتيک دولت دپاکسان او امريکا او شتمونو هيوادو په لمسون ياغيانو ږنگ کړو بيا همدوی وچې لوړې لوړې چوکۍ يې ونيولې دنړيوالو دمرستې پيسې ددوی شوې په خپلو کې سره وويشلې. نعيم دلأس اشاره وکړه: دا لوړې مانۍ چې جوړې شوې دا پيسې يې له کومه کړې؟ نعيم په احساساتو وويل: دهر مشر دپلار جیداد چې حساب کړې په صفر ضربيږي او صفر ځينې جوړيږي. خو اوس يې دپيسو حساب څلور مستوفيانه هم نشي کولی دوی هم نه غواړي چې سوله راشي. ځکه چې په سوله کې ددوی غاړې ته ملت رسۍ حلقه کړی دی په دار يې څړه وي. دنعيم مور [زبيدې] دتايد سر وښوراو په شونډو کيې اهسته غوندې وويل [رښتيا ده] ددوی لا خبرې روانې وې چې له ښوونځۍ نه غږ پورته شو [مه يې سوزه وئ دا دکلي دانجنو ښوونځۍ ده] دا غږ يوځل واوريدل شو بيا دچا غوږو ته رانه غی. پسې لمبې او لوگي پورته شول ياغيانو [رحمان] دښوونځۍ ساتونکی په

يو گام د سولې پر خوا

کولو وويشت بيا يې داور لمبو ته گزار کړ ښوونځي دياغيانو له خوا وسوزول شو رحمان هم داور خوږه مړۍ شوکليوال هک پک دمامو په سر ناست وو. هغه چې وايي [تشه لاسه ته مې دښمنۍ] همغه خبره ثابته شوه. چې دچا په لاس څه نه وي اوبل په برجه سوری کوي دا دظلم او زور نتيجه ده. تر هغو چې دحکومت سر بازان رسيدل ياغيان تنبتيديلي واو ښوونځۍ سوی و. سهار دچای په وخت کې حميد يې په دې باب خپل پلار نه پوښتنه وکړه- پلار جانۀ ! دا ياغيان ولۍ ښوونځۍ ته اور اچوي ؟ ولې سړي او ښځې وژني ؟ پلار [يوسف کاکا] خپل دبرتو څوکې سمې کړې د حيد يې خواته نژدې شويوسف کاکا مشر سړی و پخوا يې په حکومت کې دنده درلوده دحساب او کتاب خبرې به ده حلولې يانې چې دی يو محاسب انسان و. اوس چې دتقاعد په کونج کې ناست دی دهيواد ناخوالو دده طبيعتخراب کړی دی يوسف کاکا په ځوانۍ کې مست زلمی وله هرچاسره دبه يې په خلاصه خوله خندل اوس چې هيواد دجنگ په ميدان بدل شوی هغه مستي اوخندا څوک نه حسه وي . ټوله ورځ يې دکوتې کونج نيولی وي يا کتاب لولي يا خو ليکنه کوي دهغه سپين ، بېرې وروځې وتلی تندي دده دپوهې ښکارندوي دی هغه چې دحميدې خوا ته نژدې شو يوه غمجنه مسکايې په شونډو کې وځليده لورې ! ډيره پخه خبره د وکړه . يوسف کاکا لاخلې خبرې نه وې اخستې چې دحميدې د فکر اوعقل اوخيال ته په سوچو شو داسې يې فکر کاو چې حميده به په اينده ژوند کې په روښانه لارلاړه شي. ځکه چې دچا دماغ چې دتکامل په حال کې وي همداسې پخې خبرې کوي . يوسف کاکا دحميدې دمخ پيکي ته کوتې ړاندې کړې په اصل مطلب راغی . همداسې سوالو نه دپخو ماغزو خاوندانو په ذهن کې وي هغه زياته کړه: له ماسره همدا سوال ويوسف کاکا دروند سر وخوزاو وويل_ خو ما چې کتابونه اړول رااړول او عميق فکر مې وکړ ددې سوال حل [چې ولې ياغيان پيدا شول ؟ ولې ياغيان کاوند هيوادو وزيرول ؟ او ولې کاوند او شتمن هيوادوسره لاسونه يو کړ ياغيان يې وروزل ؟ بيا يې زموږ هيواد ته دجنگ لپاره وليږل ؟ لورې ! په نړۍ کې شتمن

يو گام د سولې پر خوا

هيوادونه د غريبو هيوادو گټې ، د ځمکې لاندې شته غواړي د ځان کړي څه نالوستي کسان خپل نوکران کړي او څه په مذهب پورې تړلي کسان د پيسو پواسطه د ځان تابع کړي چيرې چې روښانه نهضت وي ، جنبش وي ، دخپلو نوکرانو پواسطه يې ځپي اومخه يې نيسي او خفه کوي يې . زموږ په هيواد کې ډيرو پاچاهانو خپل دمستی اسان وځلول ، عيشې يې وکړې ، ځانو ته يې جنت جنت ژوند جوړ کړ دپاچاهانو ژوند په مستی کې تير شو او دولس دخلکو ژوند په کړاو . کار به خلکو کاو ، توليد به دخلکو دلاسو برکت و کيدې به ددوی مړي دې ، ژوند به ددوی جنتي تيريده . حميده دپلار خبرو ته په فکر تللې وه کله کله به يې دپلار خبرو ته دتاييد سر خوزاونوره پلتي وهلې ناسته وه . په تيرو سترگو يې دپلار څيرې ته کتل . يوسف کا کا لاندې شونډه دغابو په منځ کې ونيوه يو شيبه چپ پاتې شوپه سترگو يې يو څه ته کتل ، لکه څوک چې چا ته په قهر شي . ورته شونډې وچيچي ، په نيغو ورته وکوري . هغه چې ستونی صاف کړ دوام يې ورکړ : په هيواد کې ځينې ککړې وې چې داستبداد سره جنگيدل . نه له زندان نه ډاريدل او نه له اعدام نه . جنبش يې فعال ساتلی و کله نيم برلا او کله پټ سره به يې ليدل دهيواد ډير مخ ته باب به يې خبرې کولې په دې به هم غږيدل چې څنگه وکولی شي چې داستبداد تير مات شي داسې ککړې ډيرې دخاورو لاندې شول ، زندان ته واچول شول ، اعدام شول په دار وځړول شول . خو هغه ډيوه چې روښنفرانو بله کړې وه يو پاچا هم ونشواي کولی چې دا ډيوه مړه کړي . ددې ډيوې شعلې به لا پسې زيا تيدې . نوره ځمکه به يې هم روښانه کړه . دتيارو په منځ کې به يې لار پيدا کړو د تيارو نه به يې خلک را وويستل او دجنبش سره به يې يو ځای کړل تر هغو چې په هيواد کې ديموکراتيک نهضت پوخ شو او داستبداد مانی يې نسکوره کړه . خلک داستبداد له ظلم او زور نه ازاد شول هغه تور زندانو نه چې وينې کسان به پکې ساتل کيدل هغه مات شول هغه ځنځيرونه وشليدل چې دروښنفرانو پښې او لاسونه به يې پرې تړل ، هغه ميخونه او پانې میده شول چې هوښيارو مغزونه به پر سوري کيدل ، هغه چرې او

يو گام د سولې پر خوا

برجې وسوزول شول چې د مترقي انسانو غاړې به يې پرېکولې. دې جنبش استبداد ته خاتمه ورکړه بيا نو افغانان د هيواد د ابادۍ په تکل کې شول په دې فکر کې هم شول چې انگرېزانو ولې د افغان د پاچاهي په تخت [پښور] باندې يې پردي کسان کينول له دوى سره دا فکر وچې تللې خاوره به خپل کړي تړل شوي پښتون ورور به ازاد کړي . که خوله يې وازه شي په خپلو پښو ودرېږي . يوسف کا کا چې تر دې حده خبرې وکړې بيا په خدا شو دحميدې په وينستانو يې لاس تيرکړ لورې! دا احمقان نه پوهيږي چې اوبه په ډانگ نه بيليږي ؟ دا د پاچا خان [خان غفار خان] پخه خبره وه له دې جنبش سره پښتانه، بلوڅ هم و خوزيدل ځانونه يې تيار کړل خو دښمن [پاکستان او شتمنوهيوادونه] په دې وپوهيدل چې دا جنبش سره کښه جنبش دى د دنيا نورو ملکونو ته هم سر وړاندې کوي . يوسف کا کا جدي شو : دې جنبش يوازې په افغانستان کې طرفداران نه درلود بلکه دنړۍ سوله غوښتونکي هيوادونه او انسان دوسته هيوادونه هم ددې جنبش په خوا ولاړ وو. همغه و چې پاکستان، ايران او شتمنوهيواد سره لاسو نه يو کړل زموږ په هيواد کې خو توره ارتجاع [تور ذهنه کسان] لا دمخه تربيه شوي و خپل نوکران يې گرځولي و هغوى يې پشا وډبول ، په نس يې ماړه کړل ، چاغ يې کړل ، دجنگ لپاره يې زموږ سمسور هيواد ته وليږل . د هيواد سمسور تيا يې په تور و خاورو بدل کړ يوسف کا کا دخفگان يو اوږد نفس وويست : زياته يې کړه : اول يې د تنظيمو په نامه کسان خپل مزدوران کړل هيواد يې پرې چور او تالا کړه د افغان ميرنى اردو چې له ۱۲۳ دښمن هيوادو سره جنگيده له منځه يوړو دوى د مذهب او اسلام د عقيدې لاندې خلکو ته فريب ورکړى و خو چې خلکو ددوى دا وحشت ، غلا او فساد وليدو پوه شول چې دا د عقيدې ، دين لپاره جنگ نه دى بلکه د پيسو او قدرت لپاره جنگ دى بيا نو خلکو ترې مخ واړولو نفرت يې ځينې وکړو . يوسف کا کا سر ته حرکت ورکړ : خو چې باداران يې وپوهيدل چې نور دا خيږې بدننامه شوي دي نورې خيږې يې را منځ ته کړې چې پرې نوم د [طالبانو اسلامي نهضت] کيښودو. د طالبانو ، کړنه خو تا له نژدې ليدلى چې

يو گام د سولې پر خوا

ښوونځۍ ته اور اچوي انسان وژنه ، ځان وژنه گوي ، په گڼ ځايو کې بموته انفجار ورکوي چې گڼ شمير انسانان ووژل شي، دوينو سيلابو نه جوړ شي. په دې ټولو کړنو کې يې اصلي هدف دادېچې افغانان دتلي خاورې نه لاس واخلي او پاکستان ته ووايې چې ته زموږ بادار يې. يوسف کا کا په غرور په بريټو کوټې ووهلې :خو افغانانو هيچا ته سر نه دی تيت کړی دټول يرغلگرو په مقابل کې يې تندي جنگولی دی وينې يې ورکړې خو چا ته يې لاس ته دی پورته کړی دا اوس چې طالبان دخلکو په منځ کې کنده شول او دښمن نور نشي کولی چې له دې بدنامو څيرونه گټه پورته کړي [داعش] په نوم يې نورې څيرې را منځ ته کړې کورو چې هغوی څه کوي او څنگه دنابودی کندې ته اچول کيږي .يوسف کا کا په اخره کې وويل : وکورو چې دا ډرامه تر کومه چليږي يوسف کا کاوويل : کمان نه کوم چې دا به هم تر اخره لاړشي ځکه چې ددوی ذهن تر ټولو تور دی اخر به نړۍ او توره ارتجاع حق ته تسليم شي يوسف کا کا يوه غټه خبره هم وکړه :دا چې خلک ورته ياغيان وايې دا نوم اول دتنظيمو کسانو ته اېښودل شوی و ځکه چې هغو همدا ناولي کارونه کول چې مې يو په يو درته وويل او بيا دطالبانو ته هم خلکو ياغيان وويل ځکه چې هغوی هم دانسان په وژنه ،او دهيواد په وړاندو کې پوره ونډه اخستی دی زموږ هيواد خو په اول کې دتنظيمو کسان چور اوتالا کړ اوردو منحل شو دخلکو او دولت شتمنۍ چور کړل شول ، دخلکو په ناموس او مال تيری وشو چې طالبان راغلل څه چې پاتې و هغوی چور او تالا کړ يوسف کا کا وخندل : دا ناپوهانو دپردو په لمسون خپل هيواد وران کړ اردو تنظيمو له منځه يوړو او ددولت هسته طالبانو دپاکستان په مشوره منحل کړيوسف کا کا په غرور وويل : دافغانانو ،پښتنو، اوبلوڅو حق څوک نشي خوړلی اخر به يې لاس ته راوړي يوسف کا کا خپلې خبرې په دې جملو پای ته ورشولې

[يا به وخورم ککړۍ يا به کامران شم]

(۵)

روف له جکې شملې سره دچنار لاندې ناست وپه هغه کلي کې ډير چنارونه و خلکو به دا کلي دچنار دکلي په نوم ياده و او ځينو به دشملې کلي ورته ويل. ځکه يې ورته دشملې کلي ويل چې په دې کلي کې ډير پښتانه تير شوي ووچې دپښتنو په دود به جرکې کولې. او دچنار کلي يې ځکه ورته ويل چې دې کلي ډير چنارو نه درلودل. پخوا دا دود و چې په کوم کلي کې به خانان ووهغو به دخپل ډيرې شاوخوا چنارونه کينول دنگ دنگ چنارونه به ولاړ و داختر او جشنو په ورځو به جينوکيو دچنار په منډه تالونه اچول. اوس چې جنگ په هيواد خوله لگولی هغه دنگ چنارونه سمسور چمنونه او شنه ډيره نه دي پاتې دباروتو لمبو سوزولی لغري منډان يې له لرې ښکاريږي اوس دډيرې په بر کونج کې يو چنار ولاړ پاتې ده دهغه سينه هم دجنگو له گبله سوری شوی ده يو جکه څوکه يې دبدې نښه ده په ډيره کې کتونه پراته و روف چې له پخوا نه مهربانه انسان و دده خبره به ټولو کليوال منله دکلي زيات خلک بزگران ودقوي متو خاوندان او په زړه صادق په هيمت کې قوي ښکاريډل دکلي خلک دياغيانو دضربو او تحدي نه بې برخې نه و پاتې نو ځکه دهر کليوال زړه له ياغيانو نه په چا ود و ياغيانو دکلي خلکو ته خبر ورکړی و چې خپل اولادونه دښوونځۍ ته نه پرېږدي. دښځو وتل له کوره يې سور اور گټله. کلی بختور چې روف پشان يې مشر درلود روف دخانانو دکورنۍ پورې اړه لرله خو دروف ماغزه دهغو خانانو پشا نه و چې غريبان به په ونو تړل ، وهل به يې ، او يابه يې له سپو سره په جنگ اچول. روف ته دانسان کرامت ارزښت درلود. تر بل چا يې بزگرانو سره زياته ملگرتيا و. روف پوهيده چې که بزگران خپلې مټې په کار وانه چوي ، غلې ، دانې ونه کړي نو دخلکو کيدې به خالي وي يا نې بزگران دخلکو ژوند سمبالوي. روف هم بزگرانو ته احترام درلود. روف يې له ډاره په خلکو غږ وکړ: ای کليوالو! پوهيرئ؟! هيواد دجنگ په لمبو سوزي کليوال يوبل ته وکتل بيا يې روف ته سترگې

يو گام د سولې پر خوا

نيغې کړې روف ټولو ته وکتل سر يې وښوراو: _ کلي شاړ شويو دتورې سړۍ پکې پاتې نشو. روف جدي شو: _ څه شول هغه مشران چې شملې به يې نيغې وې ، دشملو نه به يې دښمن په ويره کې و، هغه پښتانه ، هغه افغانان چې سر به يې له تنې سره ښه ښکاريډل؟ روف دروند دروند سر ته حرکت ورکړ: يوه مه نه دی پاتې ، دچا سرونه دياغيانو په چړو پريک شول ، دچا سينه دپردو په راکتو سوري شول ، دچا ميرمنې بې عزته شوې ، دچا لونې او ځامن . زمور دهيواد دبجيانودزده کړې ځايونه وسوزول شول ، زمور روغتونونه ويجاړ شول ، زمور دناستې په ځايو کې اوړو نه بل کړل شول ، څه سړي مو ووژل شول ، څه هيوادپرينودو پرد هيوادو ته لاړل .. روف ناستو سړو ته سترگې واړه ولې موټی يې پورته کړ: ځوانان ، سپين ږيري ، ښځې ، ماشومان خارج هيوادو ته دتک په خت کې څه ځناورو وخوړل او څه په سمندر کې غرق شول پاتې شول څو لا شي لغړې کسان . روف دخفگان په حال نفس وويست خلکو دروف خبرو ته سر خوزاو . خو ځينې کسان و چې ډاږيدل سرونه يې ځمکې خوا ته ځوړند و : دا ټول دياغيانو له لاسه شوي دي ياغيان له پردو پيسې اخلي افغانان وژني . دروف سترگې له قهره چورليدې _ څه په کارده ؟ که داسې ورته کينو لکه دقرباني پسه چې موږ ته دحلالول نوبت ورسپري او له تيغه مو تير کړي په کراره به دافغان نوم ورک شي . دافغانستان نوم به په نقشه کې نه وي . روف دهيجان په څپو کې و څو شيبې يې په چپه خوله کليوالو ته کتل همدا وخت سيد عمر دملنگ سره وپرنکيده . _ هلکه ! روف رښتيا وايي . له ياغيانو نه خو موږ زيات يوو چې بيل ، شاخۍ ورپسې پورته کړو يوبه هم ونه کورئ دملنگ تندي تروش شو _ سيد عمره ! ياغيانو ته پاکستان توپک ورکوي ، پيسې هم ورکوي ، نه کورې ! جوماتونه شاړ شول . ټول ملايان پاکستان ته لاړل . ملنگ زياته کړه _ تا دکوم ملا په سر سپين لنگوتي ليدلی دی؟ دټولو په سرو تور لنگوتي تاو دي دا په څه مانا؟ دا په دې مانا چې دهغو سرونه دبل چا په امر حرکت کوي . ، زړونه يې ورته تورکړي ، د [ديوبند ملايانو] ورته دجنت سندونه په جيب کې اچولي دي داسې ورته

يو گام د سولې پر خوا

وايې [افغانستان ته د جنگ لپاره لاړ شى له يو افغان مو مړ كړ يوه حوره به مو په نصيب شي او دوه مو مړه كړل دوه به مو په نصيب شي] نو ځكه د جنت د حورو په تمعه ځان وژنه كوي نور انسانان هم وژني. ملنگ دوام وركړ: خو چيرې دى عقل؟ ملا دخپلو عينكو نه جهان ته كوري هغو دخپلو ماغزونه كار نه اخلي په سترگو پتو روان دي. ملنگ اهسته وخندل: چيرې به په گرنگ كې وليدلي وي نه به جنت وكوري نه به حوره. سيد عمر وويل: رښتيا همداسې ده. دا دپيسو خاوندان ياغيانو نه دتوپك پشان كار اخلي د شتمنو هيواد په خپل منځي سياليو كې جنگ يې زموږ هيواد ته را وړى دى هغوى چې كوم نوى سلا جوړ كړي بيا زموږ په خاوره كې ازمايې. د سيد عمر او ملنگ خبرې دوام درلودې چې دروف غږ واوريدل شو: نوڅه په كار ده؟ همداسې چېنكه خوله ورته كينې؟ يا موتي سره پورته كوى؟ دياغيانو خولې ماتوى؟، دهغو لاسونه لنډوى، پښې يې ورته شله وى؟ تر څو زموږ په خاوره پل كينږدي تر څو خپل چتل لاسونه زموږ په ماشومانو وېوځاكانو، ښځو او سړو پورته نه كړي. په خلكو كې شور پيدا شو خوزيدل په خپلو كې يې خبرې كولې - هلته يې ښوونځي وسوزاو، هلته يې يوه ښځه په ونه وځړوله، هغه بل كلي كې يې دښځې غوړونه پريك كړل، په بازار كې بمونه چوي، خلك مړه كړي، رښتيا چې دتورو زړو خاوندان دي. چاره يې په كارده چې ټول افغانان پسې پورته شي. دتازه گل اندامو نه ولرزيدل لږ پشا شو په خيره كې يې تغير راغى له وچې مړى يې لياړې تيرې كړې وويل: له ياغيانو سره دچا زور برابر دي؟ هغوى خو لكه غله داړې كوي ناڅابه راپيدا شي دخلكو په كورو چپاو كوي څوك مړه كړې وتښتي تر څو چې دحكومت سربازان رسيري دوى لكه دپيرانو بچيانو پشان ورك شي. دتازه گل خبرې ته سليم سروښوراوهغه چې لاس په خيرلې شوي سر كش كړ وويل: په بر كلي كې همدا سې پيښه وشوه. چنار گل په جومات كې ويلي و [له حكومت نه به توپك واخلو په كلي كې به پوسته جوړه كړو تر څو چې دكلي دخلكو مال او سرو ساتو] ملا په همغه جومات كې ورته سترگې بركې كړې له خيرې نه يې معلوميده چې

يو گام د سولې پر خوا

ملا په چنار گل په قهر دی یوه شپه نه بله شپه یاغیان راغلل چنارگل یې له ځانه سره یورو لا معلوم نه دی چې چیرې به یې وږي وي خدای خبر چې مړ به وي او یابه په کومه ونه کې یې ځوړند کړي وي. فتح په خبرو کې ولوید هغه چې دگریوان ټټی وتړله دشهنواز په اوږه یې لاس کیښود غږ یې پورته شو: واورئ! زما یوه خبره واورئ! بیا خپل تصمیم ونیسی. دا یاغیان چې دي دوی داسې کسان دي لکه چې نه پلار لري او نه مور او نه له خپل کور سره دیو نغري تر خوا لوی شوي دي، فتح دخلکو په منځ کې په دواړو پښو ودرید دوام یې ورکړ: ما په خپلو سترگو لیدلي لکه چې دیو دین او مذهب پیروان نه وي یا لکه چې دنړۍ یو قانون هم نه مني. فتح زیاته کړه: یو ورځ ما په پټي کې شوتله ریډله چا زما په باب څه ورته ویلي و چې فتح دولت ته جاسوسي کوي ها! څومره ظالمان! په ولاکه لیوه چې ځناور ده که داسې وکړي! دوه کسان وو نه سوال نه ځواب له گریوانه یې ونيولم په همغه شوتل پټي کې یې ځملولم. وهه_ وهه لکه څوک چې دچا هندواني پټي کړې او خاوند یې پرې راشي زه وایم څخه خبره ده دوی و ارونه کوي. فتح خپل کمسس له تنه وویست: وکړئ دا داغونه. په هر داغ به یې کوته ایښوده تر اوسه لا ټپونه یې جوړ نه دي فتح پوزه په دوه کوتو سوړ کړ بیا یې دکمیس په لمن پاک کړ خلکو یو بل ته حیران _ حیران کتل څوک لرزیده څوک په جرات ناست و فتح خپلې خبرې اوږدې کړې: یاره څه تاسو ته ووايم. وروسته له ډیرو وهلو کش گیر نه راته وایې مخکې شه. په ټیل وهلو ټیلوهلو یې دسیند غاړې ته یوړم. اول ي راته جیپونه ولټول دغریب سړي په جیب کې څه وي؟ څو دانې ملخان چې شاروته مې نیولي و خو چې ملخ یې زما له جیب نه وویست پیسې یې لاس ته رانه غله یوه جانانه سپر یې پر مخ راکړه. فتح مسکې شو خو ژر یې شونډې سره نزدې کړې دخفگان څپه پرې راغله له ځانه سره یې ویل: ما ویل چې دا خو رښتیا دځناورو پشا دي بیا به مې ویل: دوی نه دي ملامت چا چې ددوی تربیه کړي دي هغوی ملامت دي بې شعوره، نالوستي کسان همداسې وي دبل چا په خبرو ژر غولیري. او ځان په

يو گام د سولې پر خوا

پيسو خرخوي . ناستو خلکو به ويل : ډير ظلم پرې شوی دی خدای دڅوک ددوی په لاس نه ورکوي . فتح شا وخوا وکتل : لنډه به يې کړم . زه مخکې او دوې راپسې په سيند ننوتو . نژدې و چې په سيند ډوب شوی وم . دوی ته خو کودر معلوم و زه يې بې کودره په سيند ننويستم . دنامه نه پورته اوبه وې داوبو خپو پسې واخستم . کور شوم ، سم شوم ، په ډير مشکل له سيند دنه تير شوم بيا مزل مو په ډاک شو ډاک له اغزو او بې کاره بوتو ډک و ، شکې زياتې وې چې به مې پښه مخکې واچولو شا ته به راغلم . دډاک مزل مې په مشکل وواهه ، څومره وړی شوم ؟ ژبه مې له تندې نه خوزيده . دپښو دپورته کولو توان راکې نه و . دوی به څه خوړل ماته يې نه راکول . لکه پسه چې دقرباني ځان ته وړي داسې يې وړلم . هغه ځای ته ورسيدو چې ددوی مشر ناست و يو څنور ملا و چې ددې سيمې ټول واک يې په لاس کې و زه چې ورسيدم دا وخت مشر ملا په يوې ښځې فتوه صادره کړې وه چې دا ښځه دنامحرم [دخور دميره] سره په موټر سيکل سپره وه . نوځکه دلښتو لاندې وه وهله يې ښځې په ژړل خو دوی به ورته خندل . همدا به يې ورته ويل [په تا اسلام تطبيقوو] دا ښځه يې دومر ووهله چې بې هوشه شوه په ځمکه ولويده . مشر ياغي دلاس اشاره وکړه يانې بس ده . دمشر ياغي ډډ غږ پورته شو : هغه بله خره راوړلې ! ليده مې چې يوه ښځه يې په توره پرده کې دخلکو په مخکې ودروله دمشر ياغي غږ واوريدل شو : دا هغه ښځه ده چې پلار يې يو چا ته په نگاح کړې وه خو دې قبوله نه کړه وتبتيده په دې دسنگسار فتوه شوې ده . مشر ياغي امر وکړه : په خند کې يې ودروله دتيرو باران يې پرې وکړ فتح په لوړ اواز وويل : اى خلکو ! ماويل زړه به مې وچوبې کله چې په دوی په ښځې تيږي وارول ما به مخ بلې خاته واړوله ځانه سره به مې ويل _ [اى دانسانانو ربه ! دا څه ځناور د دانسان په شکل پيدا کړې دي . جسمنا انسان کړنه يې دليونانو] په هر وار به مې مخ بلې خواته واړولو څه به مې کړی وای چاره نه وه کنې ما به هلته ددې ظالمانو ستونی پريک کړی وای خو زو ر راکې نه و چې دا وحشت مې په سترگو وليد ما ويل داسې کړنه به چا په نړۍ

يو گام د سولې پر خوا

کې نه وي کړې په هيڅ قانون کې په داسې حکم نه وي شوي چې بې له محاکمې د څوک سنگسار شي. صحرايې محاکمه يانې دوخشي انسانانو قتل گاه. بنځه د تيرو او سپيرو خاورو لا ندې شوه څپورو ياغيان ترې تاويدل چا به خنډل ، چابه د پريې تارونه کنبول. څنگه مې ځان رپرديده او څنگه ويريديم. مشر ياغي چې يو جام اوبه په سرواړول شونډې يې دلاس په موتي پاکې کړې بيا دښې لاس په ورغوي پريره موتي کړه نور و ته په سرو او قاتلو سترگو وکتل لکه چې کومه جگړه يې فتح کړې وي ، لکه څوک چې دهيواد په باتورانو کې راشي. ، لکه څوک چې ميري وي . داسې به يې اوږې پورته اچولې کشران ياغيان به ترې چاپيرو لکه څوک چې خپل پير ته په کونډ و شي. ددوی په وجود کې دخوښۍ څپې وي خو زما په وجود کې داور لمبې فتح شاوخوا خلکو ته وکتل دا وخت يې سترگې له اوبښکو ډنډې وې خوله يې بنده شوه لږ ځنډ چې پاتې شو خو چې اوبښکې دلاس په ورغوي پاکې کړې دوام يې ورکو: ياره ! له انسان نه مې کرکه راغله. ما ويل چې انسان خو ددې لپاره پيدا ده چې کار وکړي طبيعت په ټولنه بدله کړي دنور انسانانو لپاره انساني ژوند جوړ کړي ، نه دا چې ديوې بې گناه ښځې اندامونه يه تيرو ميده کا. زه لا دې سوچو نه نه وم خلاص چې مې ليده پنځه ياغيان ديو چا تر شا روان و کله به يې په کنډاغ وهلو کله به يې په لغتو. هغه ځوان به په ځمکه ولويد بيا پورته شو په يو ځای کې دا ځوان ولويد پنځو واړو پرې وارونه کول په خاورو ، گردو پټ و مشر ياغي ته يې ودرولو ښکاره شو چې دا ځوان سر بازو عسکري پطلون يې په تن و خو چمپر يې په همغه اول کې ترې ويستلی و دچمپر لاندې خمتايې کميس يې خيرې خيرې و په وينو ککړ ، دوهلو شنه دغو نه يې په بدن کې معلوميده. ښه مې ليده چې دپنځه واړو ياغيانو لنگوتي تورې څنې يې په څټ سرونه غزولي و. څه خيرينه پريره ! څه بدې خيرې ! هو دقاتلانو خيرې همداسې وي خو چې سرباز يې دمشر ياغي مخې ته ودروامشر ورته وکتل لکه ليوه چې دپسه خوړو ته شخوند وهي . او غاښونه سره وسولاوي ، بریتونه يې وخوږيږي . دمشر ياغي بریتونه کاره واړه شول په

يو گام د سولې پر خوا

سترگو کې يې دغضب خپې وخوزيدې سرباز ته نږدې ورغی پرمخ يې يوه سپيره ورکړه سر باز څوکامه شا ته شو بيا په دواړو پښو ودرید دسر باز په شونډو کې مروړه مسکا وه دروند دورند ستره يې حرکت ورکړ هغه چې مشر ياغي ته نږدې شو ددر زوی يوه جانانه لغته دمشر په خوله ورکړه مشر په ځمکه ولويد همدلته و چې دفتح خوله له خدا ډکه شوه لکه څوک چې دقا ضي په محاکمه کې خپل ځان ته وخاندي مشر ياغي داسې تور شو ، سور شو لکه غويه چې مچۍ په کوناتي وچيچي او غويه لکۍ پورته کړي په قرتکو شي. مشر ياغي همداسې په قرتکو شو دتوپک دمیل دپاکولو سيخ يې واخست سرباز ته يې تاو کړ وهي يې سرباز به ويل [عدالت به تاسو محاکمه کړي خلک به تاسو ونه ښيي] بيا به يې په سرباز حمله وکړه سوکانو به يې واهه همدا وخت و چې سرباز دياغي ملا ږيرې ته لاس واچولو ږيره يې په موتي کې ونيوه کش يې کړدسر باز په موتي کې دملا مشر ږيره پا تې شودهغه سپيره مخ ټولو وليدنور ياغيانو له ځانه سره خندل چا څه ويل او چا بل څه خو دمشر له ډاره يې غږ نه پورته کيدسرباز په داسې حال کې دياغي ږيره يې په موتي کې نيولی و ولاړو کسانو ته يې وښوده ددر زوی سرباز به همدا ويل [وکړئ ! دا پنجابی چې دافغانانو په وینو يې لاسو نه سره دي او تاسو غولان دهغه دامر لاندې خپلو ورونه وژنۍ خپلې خویندې بې پته کوی ، خپل هیواد وړانوی ، سرباز به وینو لږل شوی کمیښ تولوته وښودو ويل يې : دا دکوم جرم قصور دی ؟ چې زما په وینو زما دتن جامو سور رنگ اخستی ؟ سرباز په جرات خپل غږ ټولو ته ورساو : _ دوطن خدمت گناه ده ؟ دهيواد دابادۍ لپاره توپک اوږې ته اچول جرم ده ؟ په ډاگه يې وويل :

زه سربازددې وطن یم زه بچی ددې وطن

زما وینه د وطن ده زما مینه د وطن

مشر ياغي په خجالتو سترگو کتل ددې لپاره چې خپل ځان ته برات ورکړي امر يې وکړ : په تاريخي حلال کړئ فتح سروخوزاو وويل : په يو کې نارينتوب نه و چې دمشر

يو گام د سولې پر خوا

سر يې له تنې جدا کړې وای په ډاکه يې ورته ويلي وای [ته افغان نه يې ته پنجابی يې غواړې پر مور خپل افغانان مړه کړې] فتح ناسو کسانو ته سترگې نيغې کړې: څوک چې دچا ډوډۍ خورشي دهغه سترگې ټيټې وي. کورۍ! سپی چې دکوروالا په ډوډۍ کيده مړه وي څنگه دخپل دخيښتن پښو لاندې ارغړي بې غيرت مزدور همداسې وبولی هغه وويل: ما کتل چې سرباز يې په خر ځمکه ځملاوډموچي په تار يې حلال کړ. دسرباز له خولې دا غږ پورته کيده [بې هيومتو، دپردو مزدورانو! خلک به تا سو ونه بښي، عدالت به تاسو محاکمه کړي، زه په خلکو باور لرم چې زما انتقام به له تاسو واخلي] له داسې ويلو سره يې سترگې پټې شوې خوله يې وازه پاتې وه لکه چې تر اخره يې همدا ويل [خلک به زما انتقام له تاسو واخلي] دسر باز يو لاس په مخ پاتې شو بڼی لاس يې په خاورو کې په داسې حال کې و لکه څوک چې دښمن پسې ډبره پورته کوي او يا خاوره موتي کړي دښمن په سترگو کې بې واچوي. غاړه يې دقبلې په خوا کړه شوه نور يې پښې سستې شوې په ځمکه يې ارام وکړ هم هلته مې ديو چا اواز تر غوږو شو [لکه چې خنتي به ومخ يې دقبلې خوا ته واړو]. مشر ياغي وغمبيده: څه جنتي ده؟ ددې حکومت سر بازان کله جنت ته ځي! جنت خو زمورځای دی چې جهاد کوو. هر چا توپک اوږې ته کړه دهغه کمره تر خوا کيناستل چې ده به نور ياغيانو ته دنده سپارله مشر ياغي چې کله يوه پښه په بله واړه وله: ها! چيرې فدايان؟ څلور تنه ور مخکې کړل شول فتح چې په مخکې يې سوروالی لیده کيده وويل: ښه مې لیده! ددولس يا شپاړسو کالو په عمر به وڅرې خولې، څر واسکتونه يې په تن و او دواسکت لاندې يې انفجاري واسکت پټ کړی و دانفجار سره ټنۍ يې په مت ورته پلستر کړ بيا يې لستونی پرې کش کړورته يې وويل [کله چې هدف ته ورسيدئ سره ټنۍ ته فشاروکړئ انفجاري مواد به دښمن [کافر] ووژني تاسو به سلامت ولاړ يې] دخلورواړو څيرې بل ډول شوې وې دا چې دجنت په تمه ځان وژنې ته آماده کړل شوي و خو معلومیده چې ژامې يې گرپيدې. ټول بدن يې په لرزه و ژر ژر به يې ليارې له وچې

يو گام د سولې پر خوا

مری تیره ولې، خولې يې وچې وې، رنگونه يې تبتيډلي . مشر ياغي څلور واړه ښکل کړل بيا يې پرملا وډباو: ځی! د دنیا له غمو به بې غمه شی په جنت کې حوري دي. د ټولو مومنانو ځای جنت دی . خو څوک چې د دین په لار کې ځان فدا کوي هغه کس اول جنت ته ځي. حورې ، غلمان به يې په خدمت کې وي. زړه مې د: تش او ډک کیده له ځانه سره مې ويل: دا د پردو نوکران ، دا دمذهب ټيکداران ، او دا خرڅ شوي ! څو تنه پاک ماشومان دخلکودوينو بهولو لپاره په شادپوي ، څنگه دابې شعوره ماشومانو ته دجنت وعدې ورکوي او وينې يې ورته تويوي ؟ راته خدا راغله. خو خوله مې په خپل ورغوي پټ کړ: لکه چې دجنت ویش له ده سره وي . په همدې خيالو کې وم چې طاهر په په څت چکوندي کړم چې څت مې تاو کړ يو چا راته وخنډل مخ يې په تورو ويښتانو پټ و څنې يې په اوږو پرتې وې که ږيره مې ورته نه وای ليدلی دپيغلې کمان مې پرې کاو. ما نه و پيژندلی خو هغه پيژندلی وم ان دمکتب دوخت ملگری مې و په لسم ټولگي کې په يوه چوکي کيناستو. په شوق به مو سبق ويل دا چې څه بلا پرې ولکيد چا فريب ورکړماته يې ونه ويل . خو چې دتفريح زنگ ووهل شو دهغه گلاب بوټي تر خوا کيتاسوتو چې دويالې تر غاړې يې څنې اوږدې کړي وې همدومره يې را ته وويل [زه دڅو ورځو لپاره چيرې ځم زما په کتابو پام لره] دا يې هم وويل [زما په چوکي له ځانه سر بل کس کينه نوې !] . دهمدا يې وويل بيا مې ونه ليد . هغه وخت کې يې سپين مخ يې دپخن قاق سره ښه ښکاريده. لکه گلاب چې دسهار په محل دشنه ډنډر سره غاړه هسکه کړې وي دهر چا مينه پرې راشي. دهمدې لپاره مې دطاهر سره مينه وه چې ښکلی و او اخلاق يې ښه و. خوږې خبرې يې کولې . دا اوس چې مې وليد بدرنگه څيره، هغه سپين مخ څومره بدرنگه ښکاريده. چې مې ورته وکتل حيران شوم ما ويل چې اوس نو زما نوبت دحللولو ده خو چې وې خنډل همغه مينه ناکه خندا يې وه زه يې اشتباهيې کړم له ځانه سره مې ويل [دياغيانو خوله کې خو خدا نه وي دا به څوک وي چې په وچه يې راته وخنډل] په سترگو کې يې مينه وه بيا يې اوږه راکړه په

يو گام د سولې پر خوا

غیر کې یې پچق کړم غیر یې هم خوړ و لکه چې موږ به دمکتب په وخت کې یوبل ته اوږه ورکوله ښه به سره لکیده همغسې راباندې خوړ ولکید. لا تر اوسه مې نه و پیژندلی ده راباندې غږ کړ: فتح! ته له کومه خوا را پیدا شوې؟ په غږ یې نور هم اشتباهي شوم خو څه تغیر یې په غږ کې هم پیدا شوی و. لکه څوک چې په خارو، دورو کې ډیر وگرځي غږ یې خراب شي بیا هم دده پیژندنې ته ورنزدې کیدم په غوږ کې راته اهسته وویل [زه طاهر یم. ستا دمکتب ملگری] په ولا چې اوبښکې مې په سترگو کې ډنډې شوې، ستونی مې ونيول شو، ما ویل چیغه کړم، خو له ویرې مې ژړا په ستونی کې خفه کړ ځان مې تینک کړ چیغه مې له خولې ونه وته. په ټول زور مې طاهر له خپل سینې سره پچق کړ اهسته اهسته لاړوهلته چې یوه ونه وه دهغې لاندې کیناستو دتلو په وخت کې به مې شاوخوا ته کتل چې کوم یاغي مې ونه کوري. خو چې دطاهر سره روان وم په خیر دیاغیانو له ډلې لري شو و هلته مې له طاهر سره زړه خالي کړ: ته بیا لارې پسې لارې دادی اوس مې په دې حال ولیدې. دا ولې داسې شو؟ طاهر چې توپک دوران لاندې کړ چرپريره یې دلاس په کوتو رمنځ کړ خپله کیسه یې داسې بیان کړ: څوک چې دخپل عقل نه کار وا نه خلي دا به یې حال وي لکه زما چې ده. طاهر څټ وکړاو دوام یې ورکړ: هو! عربو چې ویل [عقل دعقل نه اخستل شوی دی او عقل بیا داوښتو جلوته وایي] ښه یې ویلي. دا څومره ښه خبره ده باید هر څوک پرې پوه شي. اوبښ په همغه غټه تنه دخپل دجلو څوکه نیولی روان دی لار نه غلطه وي. که انسان دخپل دعقل دجلو لاندې حرکت وکړي په سمه لار به روان وي. ما دخپل دعقل نه کار وانه خسته، دعقل جلو مې ونه نیوه بې لارې لاړم. طاهر په ملامتو سترگو راته وکتل کاش چې مې له تاسره مشوره کړی وای انسان باید په کارو کې خپل ښه ملگري سره مشوره وکړي. هغه زیاته کړه: دما ما ځوی مې دخدای ونه ښي هغه خو مړ شو زه یې په جبه زار کې بند کړم. دطاهر تندۍ تروش غوندې شو هو! هغه مړ شو. په یو جگړه کې دحکومت سره په ککړه یې گولی وخوړه مړ شو. زه همغه بې لارې

يو گام د سولې پر خوا

کړی وم راته به یې ویل [خه چې خو ورځې جهاد وکړو د جهاد خوند به هم وکورو، پاکستان، امریکا، سعودي عرب او نور ستمن هیوادونه هم پیسې ورکوي او هم ډوډی. هو! پخه ډوډی په پلستیکو خلطو کې تیار امانده وي پسې به هم پیدا کړو] زموږ دکلي ملا ویل [هر څوک چې له کفر سره جهاد کوي هغه کس به له دژاو ډوز نه جنت ته ځي] خو لنډه یې کړم ماما زوی مې فریب راکړو ورسره لارم. یو ملا چې هغو ورته قومندان ویل ورته وې پیژندم توپک یې راکړ یوه ډله شوو کله په دې کلي سم شه ډوډی په خلکو خوره کله په هغه کلي خلک له موږ ډیر په عذاب کې و یوه میاشت چې مې تیره شوه ږیره اوږده شوه جامې خیرن. ما به ویل چې خدایه دا چیرې ومنځم. په هغمه وخت مې خپله ادی رایاده شوه. چې جامې په مې په تن خیرن شو راته به یې ومنځه. لاس به مې پورته کړ خپلې مور دژوند اوږوالی مې غوښته. پلار به مې په زړه شو. چې په څه تکلیف به یې راته قلمونه، کتابچې راوړې په ما به تعلیم کاو خو تر ټولو به مې وړه خوږ [مینه] رایاده شوه مخ به مې اوشکو پوښلی و. پکې راغلی وم چاره نه وه ما چې ددې دروغجنو مسلمانانو کارونه ولیدل نه په اسلام برابر و نه په انساني اصولو. طاهر وویل: هی! څه درته ووايم؟ چې حکومتي سړی به یې په لاس راغی ژوندی به یې له پوسته کړ. هغه به فریاد کاو دوی به ورته خندل. ویل به یې [دا خو جهاد دی] طاهر دلاس اشاره وکړه: هغه خړه غونډۍ کورې! دډیرو کسانو جسدونه هلته پراته دي. شپه او ورځ ټپوسان پرې میلی کوي. چې مې دلاس سپک دسترگو له پاسه کیښود رښتیا لکه دټپوسانو، کارغانو واده چې وي. داسې تاویدل. بیا به یې دبنیادمانو په جسدو غوټې وهلې دطاهراخړه خبردا وه: [لار څارم چې وتښتم خو چاره نشته]. هغه چې خپلې خبرې سرته ورسولې له مانه یې پوښتنه وکړه: څنگه وشو چې ته دلته راغلې؟ تاته خو به چا فریب نه وي درکړي؟ _ نه! زه یې په زور راوستی يم خپله کیسه مې ورته پیل کړه لامې مې ټوله کیسه نه وه خلاصه کړې چې دگرس اواز مې تر غوږو شو. دواړه دکمره نه ښکته وغورزیدو. گردونه پورته شوداسمان مخ نه ښکاریده. گرد

يو گام د سولې پر خوا

او خاورې دوریځو پشان اسمان ته پورته کیده. بیا مې په غوږو دالوتکې اواز شو پوه شوم چې الوتکې څه کړي وزرونه یې ټپول څو ځله دهمغه گردو له پاسه تاو شو را تاو شو. لکه چې یې کتل چې نښه یې په ځای لکیدلی که څنگه؟ خو چې مطمین شو چې غونډارۍ په هدف لکیدلی بیا یې لگۍ تاوه کړه سینه یې پورته ونيوه له سترگو مې پناه شوه زه او طاهر په داسې حال کې چې په خاورو، گردو پټ ووسترگې مو دلأس په موټې ومښل هغه ځای ته لاړو چې الوتکې نښه ویشتلې و ومې لیده ټول یاغیان گډ وډ پراته و دچا پښه نه وه دچا لاس دچا سر په تنه کې نه و دچا سینه سوری شوی و. وینې بهیدې اندامونه نه پیژندل کیده. دمسر یاغي نیم مخ په خاورو ککړ پروت و دا چې ږیره یې سرباز ورته په موټي کش کړی و ومې پیژنده. چې دا همغه پنجابی دی چې داسلام په جامه کې زموږ هیواد ته دتخریب لپاره راغلی و او دځان وژنې واسکتونه به یې را وړل. او افغانان به یې پرې وژل. تف مې پرې وکړ بلې خاته لاړم. زه او طاهر جوړه گرځیدو دیو چا اندام هم روغ نه و ماویل چې بد گرځې بد به پرزي. دخلکو ځامن چې دوژل ، له ماشومانو نه دچې پلارونه اخستل ، میندې چې دپه ویر کینول ، دا دی اوس دهغو انتقام درنه واخستل شو. فتح خلکو ته وکتل دوام یې ورکړ: محترمو! هغه چې وایې [خلک به زموږ انتقام له تاسونه واخلي دا خبره روغه وخته] هغه سر باز چې ویلي و[زما انتقام به خلک له تاسو نه واخلي ، عدالت به تاسو محاکمه کړي] ټیکه وخته. فتح وویل: زه وایم چې ددې یاغیانو مخه په هر مشکل چې وي باید ونیول شي فتح وویل: دروف کا کا خبره په ځای دی چې ټول خلک دسولې له کاروان سره یو ځای شي ترڅو زموږ هیواد دسولې په هیواد بدل شي. زه او طاهر چې شپه شوه لار یې لار راغلو هغه مې دخپل کور ته وسپاره زه خپل کور ته راغلم. چې په کور ننوتم مور مې گریوان ته لاس بند کړشکر یې وویسته همدا به یې ویل [څنگه دې ادم خورو نه خلاص شوې؟ ژوندی کور ته راغلې] چې ماښام شو ادې مې یو دیک حلوا پخه کړه دکلي په ماشومانو یې وویشله. خو جومات ته یې دملا برخه له قصد ته ورنه کړه. فتح

يو گام د سولې پر خوا

شرمناکه وغوندې وخنډل په ځای کیناسته. روف ته دخبرو نوبت پاتې شوروف په داسې حال کې چې څادر يې له اوږو تاو ولاسونه يې ښورول ويل يې : اى خلکو! دفتح خبرې خو تاسو په خلاصو غوږو واوريدې چې ياغيانو او زموږ په هيواد کې څه جنايتو نه تر سره کړي دي. دا بلا چې زموږ په هيواد کې دخلکو لمنو ته اور اچوي دا به زموږ لمن ته هم ورسېږي. ښه خبردا ده چې دبلا مخه ونيول شي. تور ذهن خاوندان پرينږد و چې خپل تور منکولې زموږ په هيواد کې ښخې کړي هغه پخوانيو خلکو به چې ويل [دبلا مخه په اول کې ونيسئ که بلا کلي ته ننوت ويستل يې سخت دی] روف سترگې برکې کړې : دا اوس زموږ خلک داوړونو په کوڅو کې ژوند کوي خو چې داوړونو په کوڅه کې څوک ژوند کوې جامې او تن يې هم سوزي. خو ښه داده چې په دې لعنتي اور يخې اوبه واچوو چې کلي ، ښارونه په امان کې شي. خلک په سوله کې ژوند وکړي . بزگران په ارامه زړه په کروندو کې کار وکړي. انځر کا کا دخلک له منځه پورته شو په داسې حال کې چې څادر يې په هوا کې ښوراو وې ويل: دا څه ما نا لري؟ څو کسه لغږيان پيدا شوي دخلکو ژوند خرابوي. يو ته وايې ته دحکومت مليشه يې ، بل ته وايې ته دحکومت جاسوس يې ، لاسونه يې له بدن نه جدا کړي بل ته وايې ته ددولت مامور يې ، معلم يې ، سينه يې په کولو سوری کړي ښځه په کور حصاره کړي ، هله چې دا کافره ده، بله ښځه سنگساره کړي هله چې تا په خپل خوښه واده کړی ، دبلي پوزه پريک کړي ، دانځر کاکا دخبرو سره له خولې يې ليارې شندل کيدې خوله يې له سپين ځک نه ډک و لکه په پسرلي کې چې دسيند څپې په مستی راشي، انځر کاکا چې تسبي دواسکت په جيب ومند ه دزړتيا په اواز يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ: روف کاکا ښه وويل. او ښه زيری موږ ته راوړی دی [سوله] انځر کاکاته خندا راغله : څوک چې دسولې نوم په خوله اخلي هغه خوله ورسره ښه ښکاري. سوله خودهر چا لپاره ښه زيری دی هو! دښه ژوند لپاره، دانسانانو تر منځ مينه زيا توي. په لوړ غږ يې وويل: په جنگ لعنت.] انځر کاکا دلاس امسا په هوا کې ښوراو په وړو او روښانو سترگو يې کليوال له

يو گام د سولې پر خوا

نظره تير کړ. اول زه دسولې بيرغ پورته کوم. ددې کاروان مخکې به روان يم. دانځر کاکا سر له قهر په لرزه و هغه زياته کړه: اڅه مانا! څو گيدړان له ځنگل نه راوتلي په چيغو اوناړو خلک ويږه وي. ماسره چې دسولې بيرغ وي په هسکه غاړه به دکاروان مخکې روان يم. ټول ځوانان به راپسې راځي انځر کاکا غاړه صافه کړه: په ځوانانو کې په دومره غيرت پاتې وي هغه افغاني غرور به خو ورته دپلار نه په ياد وي کوري به چې يو سپين ږيري بوډا دسولې بيرغ په لاسو وړي نو دا به کوم ځوان وي چې راپسې به رانشي؟ او زما له اواز سره به خپل اواز شريک نه کړي؟ [سوله راولئ په سوله کې ژوند وکړئ له دښمن نه لاس واخلي ددښمن په لمسون خپل هيواد مه وړانؤئ] انځر کاکا په خندا شو چې ټولو خلکو ورسره وخنډل. دانځر کاکا په خبرو ټول امانا وکړو چې دسولې له کاروان سره به يو ځای کيږو په گډه به دا کاروان هدف ته رسوو. يانې چې په هيواد کې به سوله راولو، نواب په احساساتو راغلی و ودرديد په بريتو يې کوتې تيرې کړې موتي يې پورته کړ وويل: که څوک زموږ دسولې دکاروان مخه نيسي په دې موتي به يې ژامه ماته کړم. که دا داخلي دښمن وي او خارجي. نواب شونډې په موتي پاکړ شعار يې ورکړ: [موږ سوله غواړو، موږ دوي جنگ، موږ دوي هغه کسان چې زموږ هيوادته جنگ کونکي راليري.] ټولودا شعار په يو غږ ورسره بدرکه کړ روف چې دلنکوټي په شمله يې کوتې ووهلې وې ويل: پوه شوم چې افغانان دخپل هيواد او خلکو سره مينه لري بيا تر ټولو کليوال بزگران، په مينه مينه دخپل دهيواد دابادۍ لپاره لاسونه پورته کوي دښمن ته اجازه نه ورکوي چې په هيواد دورانولو گزار وکړي. لکه څنگ چې زموږ ميړنو نيکانو، پلارو يرغلگرو ته په سوک خوله ماتونکي ځواب ورکړي او خپله خاوره يې له پردو نه ساتلی دی موږ به هم هغه خاوره دباتورانو په متو ازاد، اباده ساتو، هغه خاوره چې دښمن په زور او غير قانوني او غير حقوقي توکه اخستی اوپرې حکومت کوي دا به خپله وو. پردې هيوادونه دپه دې پوه شي چې افغانان خپله خاوره چا ته نه پرېږدي دا جنگ دهمدې په خاطر ده.

يو گام د سولې پر خوا

(٦)

معلم صاحب دسولې فعاليتونه په ښوونځۍ کې پيل کړوهاب ښوونکی په هغه ورځ ښايسته ښکارېد ه دهغه تر غاړې سره نکتايې چاپيرو. په سترگو کې يې دخوښۍ ښې وې لکه څوک چې ديو ښه زيری په اوريدوخوشاله شي. وهاب چې له تورې دريشي سره دښوونځۍ په انگر نوت ښاگردانو ته يې څيره ښه ښکاره شوه. دا ورځ دپخوا پشان نه و په شونډوکې يې مسکا وه دخبرو لحجه يې خوره او نرمه وه کله چې دښوونځۍ په انگر کې وليده شو شاگردان ترې چاپير شول. وهاب به اول سلام ورکاو او دشاگردانو په سر به يې لاس تيرکړنجيب خپل ملگري ته په غوږ کې وويل: استاد نن خوشاله ده. نجيب مسک شو: شپه به يې خپل ميرمنې سره ښه تيره شوي وي دواړو وخنډل غاړه يې بلې خوا تاوه په چې داستاد بې احترامي ونشي. ڏاهد سر ته حرکت ورکړ: ځيې وخت ميرمنې خپل ميرو ته ښې خبرې کوي ڏاهد قلم دکوتو په منځ کې ښوراودښونکو سره په اخلاص خبرې ، دمشرانو احترام، دخلکو عزت داسې خبرې چې هر انسان واوري بې تاثره نه وي نجيب نوبت واخست: مخکې ورځو کې چې په ښونکۍ دښوونځۍ په انگر نوت لښته به يې په لاس وشاگردانو ته به يې ښوراو. نن يې کتابونه په تخرک کې نيولي . ڏاهد وويل: دکتا بو تر خوا يې بل څه هم نيولی دی دا به څه وي ؟نجيب وويل : پوښتنه به ځينې وکړو. مه يې کوه . ښونکۍ په قهر نشي. [ڏاهد وويل] _ نه . نن يې څيره دقهر نه ده. [نجيب دوويل] خو چې بې احترامي ونشي په احترام به پوښتنه وکړم [نجيب وويل] نجيب يو کام مخکې شو کتابونه يې دتخرک لاندې ونيول خوله يې خبرو ته جوړ کړخو دا ځل يې څه ونه ويل. شونډې يې سره ومښلې سرې گلابې شونډو يې دزلميتوب دوخت نازکې ښکاريدې _ ښونکۍ صاحب ! دکتا بو تر خوا خودې ۰۰۰ چپ شو. ښونکې ځان ته متوجه شو دتخرک نه يې دسولې پيغام وويست _ نن ستاسو دسبق عنوان سوله ده. شاگردانو يوبل ته وکتل هر يو به دا

يو گام د سولې پر خوا

کلمه تکرار وېل [سوله] يانې څه ؟ په ټولگي کې به يې تشرېح کړم دادی کورئ دوه کوترې په خلاصو وزرو پرواز کوي . شاگرد پوښتنه وکړه - ښونکی صاحب ! دا کوترې چا رسم کړې دي ؟ - ستا پشان يو شاگرد [ښونکی ځواب ورکړ] هغه زياته کړه - زده کړه خو د شاگردانو کار دی هر څه خاوال شاگردان زده کوي بيا يې نورو ته زده کوي . نقاشي هم يو هنر ده دانسان ماغزه چې په کارو اچول شي هنرونه زده کوي . وهاب کوترې شاگردانو ته وښوده - څومره ښايسته وزرونه لري . څومره ښه په ازاده هوا الوزي . دده لپاره يې وزرونه خلاص کړي چې انسانان يې دکوترو له وزرو زده کړي چې والوزئ دچا په پنجره کې خپل ماغزه بندي ونه ساتي . هو ! که څوک خپل ماغزه دچا په پنجره کې بندي کړي هغه کس بيا دبل چا په واک کې وي ځکه چې دهغه ماغزه بندي کړل شوي دي . په خپلواک نه وي او نه ښه فکر کولی شي . وهاب چې قلم شاگردانو ته ښوراو وويل : وکورئ ! دا جکره ماران چې جنگونه کوي انسانان وژني ، کورونه سوزوي ، ښوونځۍ ته اور اچوي ، تمدن په ډبرو وهي . علت يې دادی چې دهغو ماغز بندي کړل شوي دي . په کار يې نه اچوي ځان يې دپردو په لومو کې نښلولی دی او که څوک له قلم نه کار واخلي ښه خبرې ليکلی شي . هغه چې وايي [قلم دلاس ژبه ده] څومره ښه خبره يې کړی دکوترو خلاص وزرونه تاسو ته نښي چې ماغزو ته مو پرواز ورکړئ ، والوزئ ، دنيا وکورئ ، ازاده هوا واخلي ، يانې دا چې په سوله کې ژوند وکړئ . وهاب وويل : راځئ نورې خبرې به په ټولگي کې وکړو . وهاب په قدم وهلو دټولگي په لور روان شو شاگردان پسې تلو وهاب چې په پلي سرگ تيریده دگلانو خوبښوی يې ماغزه تازه کړه . دسرک دواړو خواته شنه ، سره ، زړه گلانو څنې اوږدې کړې وې گلانو په ښوونځۍ کې عطررونه پاشل دښوونځۍ انگر ته يې ښايست ورکړی و وهاب په دواړو پښو ودرید : وکورئ ! څومره چې گلان کينوی ځای ورسره ښايسته ښکاري ، انسان ورسره ښايسته ښکاري ، ټولنه ورسره ښايسته شي . که څوک اغزي کړي اول يې په خپلو پښو تنوزي . زخمي يې کړې ، ټولنه بدرنگه کړئ انسان هم زخمي کړې

يو گام د سولې پر خوا

او ټولنه بدرنگه شي. په داسې حال کې چې دوهاب په خوله کې خندا و وويل: سوله هغه گل دی چې انسانانو ته ښه ژوند ښيي سوله هغه گل دی چې مېرني يې په ميرانه ياده وي ، سوله هغه گل ده چې پيغلې يې په وړيل او ځوانان يې په شمله ټمبي .جنگ هغه اغزی دی چې دانسانانو زړونه سوری کوي له داسې خبرو سره وهاب ښوونکی په ټولگي ننوت.دتورې تختې په خوا کې يې دسولې پيغام وځړاو. وهاب په جکه غاړه شاگردانو ته وکتل _ وپوهيدې ؟ ! دنن سبق مو سوله ده. اول بايد سوله مانا کړو او وپوهيږو چې سوله يانې څه ؟ او بيا دسولې په ضد باندې خبرې وکړو هغه زياته کړ: تاسو خو پوهيږي چې په نړۍ کې چې کوم شيان تر سترگو کيږي ورته ماده وايي.دا ماده په خپل منځ کې تضاد لري دسولې ضد جنگ دی دجنگ نتيجه وړانول ، وژل ، نابودول دی جنگ دجکه مارنوکاردي چې په دې کار يې په زرهاو خلک ووژل يا غيان نه يوازې جسما خلک وژني بلکه روحا يې هم وژني ځکه هغه ژوندي کسان چې پاتې دي دا فاجع ويني روحا متاثره کيږي.دخپلې عقيدې نه هم خفه وي ځکه چې ددې عقيدې خاوندان چې په جنايت لاس پورې کوي دا عقیده ورته سپکه ښکاري. هر چاته سوال پيدا شي چې ولې دې عقيدې ونشواي کولی انسانان مهارکړي ؟هره عقیده دهمدې لپاره په انسانانو کې سر وچت کړی چې انسانان مهار او ټولنه اصلاح کړي خو چې څوک دخپلې عقيدې په مقابل کې سرگشي کوي جنايت زيږه وي هغه نور انسانان چې ددې عقيدې تابع وي ترې مخ اړه وي . ښونکي په ډاکه وويل: دا جنايت کاران به دروح او انسانانو قاتلان او دښمنان وي .دسولې غوښتونکو او جنگ غوښتونکو تر منځ ډير فرق شته که موږ په يو چا محص لاس پورته کړو نو نارامه او شرمنده به اووسو .خو ياغيان چې وژنه ، زور ، ظلمونه کوي له دې کارونه دوی خپل روح خوشاله ساتي ددې کړو نه دياغيانو او دپيسو خاوندانو دليل دادی چې دخپلو دپيسو نه دفاع وکړي . او نور پليت کسان دځان غلامان کړي . دځان دسا تلو لپاره يې وساتي .سرور چې دماغ يې ښه کار کولو ، ټولنه يې ښه تحليلولی شو وويل: صاحبه!

يو گام د سولې پر خوا

دا چې د پيسو خاوندان خلک وژني او روح يې خپل حکم لاندې را ولي دا ددوی د ژوند دساتنې تقاضا نه ده بلکه ددوی مال دا تقاضا لري. وهاب وويل: رښتيا ده که تاسو پوه شئ! دا عملونه چې دوی يې کوي ژومره له شرمه ډک او پليت دي. هغه چې موږ يې د سولې لپاره کوو ژومره ښه او عالي کار دی دا به ياغيانو ته اخر کې معلوم شي چې موږ د ژومره ښايست او ښه کار پسې روان يوو. وهاب د ټولگي له يو سر نه لابل ته په قدم قدم تلو زياته يې کړه: ژوند دهر انسان حق دی هيچا ته اجازه نشته چې دبل چا ژوند تحديد کړي او ياي ترې واخلي څه په کار ده؟ [چپتيا] دخو شيبو چپتيا وروسته وهاب ددې سوال ځواب په خپله وويل: دخلکو يوالی، وحدت، اتفاق، دهيواد نه دفاع، دانسان ژوند او حق ته احترام. ميرزا گل دخپل دڅنگ ملگري سره وېرنگيده په داسې حال کې چې اواز يې نورو کسانو نه اوریده وويل: استاد ډير پوهه انسان دی. لکه چې چيرې يې د فلسفې درس لوستې وي داسې تحليل عادي او ساده کسان نشي کولی. ياغيان خو بيخي پرې نه پوهيږي.. عجب وويل: رښتيا دوويل ياغيان يوازې دخپلو عينکو په اندازه ليدنه کوي. هغوی نړۍ په پراخو او روښانو سترگو نشي ليدی. همدا دليل دی چې جهان بينې يې غير علمي ده دچا چې جهانيښي غير علمي وي هغوی د پردو په لمسون کار کوي دخپلو ماغزونه کار نه اخلي. ژر دبل چا په لمن کې ځان اچوي دهغو نوکر او مزدور شي. بيانو جنايت کوي، ځان وژنه او انسان وژنه يې کسب شي ځکه چې هغه خپل وجدان خرڅ کړی وي. د عجب او ميرزا گل خبرې لا خلاصې نه وې چې دوهاب اواز پورته شو: اتحاد دی چې سمون منح ته راوړي انسان ته قوت ورکوي د قوت له کبله حرکت پيدا شي هغه حرکت چې په سمه لار ران وي نړۍ اباده ولی شي، انساني ژوند سمبالولی شي اتحاد ته يو زور هم نشي دریدی، اتحاد غرونه لرزوي، له اتحاد ته سمندر جوړ شي. ناصر د ټولگي له منځه په دواړو پښو نيغ ودرید په داسې حال کې چې ښی لاس يې ښوراو وويل: ښونکی صاحب! که موږ ټول يوځای شو او لاسونه مو تش وي يانې توپک دبل چا په لاس کې وي نوموړ څه

يو گام د سولې پر خوا

کولی شو؟ ناصر نور هم مخکې لاړ : وکورئ ! ياغيانو ته زمور دهيواد دښمنان [پاکستان ، امريکا ، انور شتمن هيوادونه] توپک او پيسې ورکوي بيا يې دجنگ لپاره ليږي موږ توپک له چا واخلو؟ وهاب مسک شوپه داسې حال کې چې دواړه لاسونه يې تر شا نيوالي وودتولگې په منځ کې په قدم قدم لاړبيړته په ځای ودرید لاسونه يې خوشي کړل يوه کوته يې نيغه کړه وويل : توپک سوله منځ ته نه راوړي د. توپک نه بل زور هم شته [قلم] وهاب له جيبه قلم وويست وکورئ ! دا قلم و چې توپک يې منځ ته راوړو که قلم نه وای توپک نه جوړیده. نور يې هم اوږده کړه: چې پلار نه وي زوی څنگه پيدا شي؟ ماشوم کوچنی وي پلار عقلمند په قلم کې عقل ده ، په قلم کې پوه نغښتی ، . وهاب په جدي توګه وويل : راځئ چې قلمونه سره پورته کړو . راځي چې دتوپک خولې دځمکې خواته واړووهاب چپ شو شاگردانو ته يې کتل خو چې دتختې پر مخ دقلم تصوير وکښل وويل _بل شي چې دتوپک نه ډير قوي ده دانسان ماغزه دي . که انسان خپل ماغزه په کارواچوي دژوند لپاره ښه شيان را منځ ته کولی شي. دجنگ په عوص سوله دانسانو په برخه کيږي. ناصر بل سوال ته پښې اړم کړې : دسولې دښمنان ددولت په منځ کې هم شتون لري خو چې دولت فاسد شو نو سوله به څوک راولي؟ وهاب بيا مسکي شو دناصر سوال ته ځواب لټوي دتورې تختې مخې ته لاړ ، راغی : ښه سوال دې وکړ ! دا هم دانسانانو دماغزو او قلم پورې تړلی دی که انسان له خپلو ماغزو نه کار واخلې او دقلم په ژبه پوه شي فاسد دولت منځ ته نه راځي . وهاب زياته کړه: خلک دي چې دولت جوړه وي که خلک ښه کسان دولت ته ؛ وړاندې کړې بيا نو هغه دولت به په فساد ککړ نه وي، او دياغيانو ځای به په دولت کې هم نه وي. ښه دولت خلکو ته کار کوي اوسولې ته به کار کوي بيا هم اتحاد په کار ده او پوهه. که دا دواړه سره يوځای شي هم سوله منځ ته راځي او هم ښه ژوند. نو په کار ده چې موږ ټولو دسولې له کاروان سره يو ځای شوچې سوله مو ټولنې ته راوړو نو روغه ټولنه به جوړه شي. ، انسان به له ژوند څخه شکايت نه کوي . ځکه چې سالمه ټولنه سالمه روغتيا ده. ناصر خپلې

يو گام د سولې پر خوا

پوښتنې اوږدې کړې: ښونکی صاحب! ما د داکتر انور الحق جبار خیل په کتاب کې [روغتیا او اسلام] کې لوستي هغه ویلي [هغوی چې کافران دي روغتیا نه لري] دهمدې کتاب په [۳۰] مخکې لیکلي [دروغتیا لپاره پوره اصل اسلام ده] تاسو په دې اړه څه ځواب لرئ؟ ښونکی اول وخنډل بیا یې شاگردان له نظره تیر کړ په شاگردانو یې غږ وکړ: تاسو دې سوال ته څه ځواب لرئ؟ [چیتیا] ښونکي ښی لاس دپتلون په جیب کې ومانده شونډې یې دغابڼو په منځ کې نیولي وې دټولګي ددوه قطارو په منځ کې یې قدم وواهه خو چې دتورې تختې تر څنګ ودرید په تباشیر یې دتورې تختې مخ سپین کړ وویل: داکتر انور الحق جبار خیل په ادیالیزم کې غرق دی. څوک چې په ادیالیزم کې غرق شي بیا همداسې خبرې کوي ښونکي دوام ورکړ: که چیرې نړۍ دعلمي جهانیني له نظره مطالعه کړو پوهیدۍ شو چې ناروغۍ بل شی دی او اسلام دخلکو دین او عقیده ده. عقیده دناروغۍ دوا نشي کیدۍ دروغتیا تعریف خو تاسو ته معلوم ده یانې [جسمي، روحي، او اجتماعي روغتیا ته صحت وایې] که چیرې دیوانسان زړه سوری وي یا د ځیګر سرطان ولري یا په ملریا، او محرقې باندې اخته وي عقیده او مذهب څه کولی شي؟ ایا دزړه سوری بنده ولی شي؟ دسرطان دوا کولی شي؟ دملریا، محرقې، توبرکولوز دوا کولی شي؟ ځواب منفي ده. دا چې وایې کافران روغتیا نه لري په دې نظر چلیبا وگاړئ. ځکه یې غلط وگڼئ چیرې که داروپا انسانان دي او که دنور غیر مسلمان هیوادو انسانان تر ټول ښه صحت لري. دا چې داکتر انور الحق جبار خیل ویلي دي [چې دخوک په غوښه کې ناروغي، آنتان شته] دا هم بې ځایه خبره ده اسلام دین چې دخوک غوښه په مسلمانانو منع کړ شوی دی کوم دلیل به وي خو دخوک غوښه له نوروحیواناتو غوښوونه انسان ته په گټه ده ځکه چې دنور و حیواناتو په غوښه کې [۳۰] دیرش آمینوآسید شته دخوک غوښه [۳۱] آمینو آسید لري یانې پروتيني مقدار دخوک په غوښه کې زیات دی نو ځکه یې غیر مسلمان خلک ډیر استعمالوي چې پروتيني مواد پکې ډیر موجود دي. او انسان چاغوي همدآ رنگه په چین

یو گام د سولې پر خوا

کې دسپو غوښه خوړل کيږي خو یو چينايې دسپو دغوښې خوړونه ناروغه نه شو. زیاتر ناروغۍ چې دانتان نه منځ ته راځي که دروحي او اجتماعي له کبله دا ټول په مسلمان هیوادو کې زیات دي ځکه چې اکثر مسلمان هیوادونه غریب دي ، د فقر سره مخامخ دي ، په خپلو کې په جنگ اخته دي ، که چیرې د مذهب او عقیدې له کبله انسان ته روغتیا په برخه کیدای نو ورغتونو ته به حاجت نه و دوا ته به ضرورت نه و. مذهبي کسانو به کف ، چف کاو ناروغ به جوړ و ، دتوبرکلوز او ملریا ناروغان به جوړ و پس ویلی شو چې داکتر جباي خیل غلط کړی دی او په آدیالیزم کې غرق تللی دی آدیالیزم دناروغ دوا نه ده . دهر دین او مذهب پیروان ځان ته اصول لري هغوی په خپلو اصولو عقیده لري . دهغو عقیدې باید توهین او تحدید نشي . ښونکي اوږد نفس وویست زیاته هوايې سږو ته داخله کړه په نیغو سترگوې کتل لکه څوک چې په مسابقه کې بریالی شي بیا په زړورو سترگو خلکو ته وکوري . وهاب ښونکي چې دمحمد [ص] نوم دتختې پر مخ ولیکه دوام یې ورکړ: هغه وخت چې محمد[ص] مدینه ته ورسید له انصارو ، مهاجرو سره یې داسلامي دولت اصول یو تړون لاس لیک کړ په دې اصول کې ویل شوي [تاسو دبل چا دین مه تخریبوئ ، تاسو دیهودو دین او مال وساتئ پرې حملې مه کوئ] وکوری دمحمد [ص] سیرت نبي نامه [دانور الحق په دې کتاب[روغتیا او اسلام] غیر مسلمان دین او مذهب ته توهین کړی دی چې دا دمحمد [ص] دهدایت او بیان نه مخالف خبره ده زما توصیه داکتر انورالحق جبارخیل ته داده چې ځان له آدیالیزم نه وباسي ترڅو هر څه په روغو سترگو او ورښانه ذهن وکوري او علمي جهان یې په غور او دقت مطالعه کړي تر څو چې اشتباه ونه کړي او دبل چا دین توهین نه کړي په بل ځای کې یې ویلي دي [الله چې داکينات پیدا کړي دي دانسان دروغتیا لپاره یې پیدا کړي دي] زه داکتر انور الحق جبار خیل ته داسې وایم_الله چې دا لیوان ، ځمریان ، لپمان ، ماران اتانات پیدا کړي دي ایا د ایې انسان دعذاب لپاره پیدا کړي که دانسان دگټې لپاره ؟ کله چې دداکتر جبار خیل دا کتاب لولی له دې سوال سره مخامخ کيږي

يو گام د سولې پر خوا

ځواب به يې پيدا کړئ . او که ځينې کسان دانورالحق له نظري سره موافق وي هغه دې ددې سوال ځواب هم پيدا کړي . ښونکي له ډير تشرېح او خبرو ستومانه شو يوگلبلاس اوبه يې په سرواړول . خو چې شونډې يې په موتي پاک کړ وويل : شاگردانو ! کوم سوال لرئ؟ [چپتيا] ښونکي دوباره دسولې خبرو ته را وگرځيد . خبره اوږده شوه او بلې خواته وغزیده. بيا هم وایم چې موږ ټول بايد دسولې له کاروان سره ملگري شوو. تر څو چې زموږ هیواد دسولې هیوادشي . ښونکي کوټې یوځای کړ یوموتی ځینې جوړ شو : یو اتحاد دکار د انجام لپاره دانسانانو یوالی ښونکي دتختې په مخ ولیکه [دا [۳] تنه یوازې درې دي او دا اته [۸] یوازې اته تنه دي یانې درې ، درې شو او اته ، اته شو خو که داسره خوا په خوا ولیکو [۸۳] ترې جوړ شو نو ۸۳ د دوه عادتو له یوالی نه منځ ته راغی چې قوت یې له یوازی ۳ او ۸ تنه زیات ده ځکه چې ۳ او ۸ اتحاد وکړ معلومه خبره ده چې ۸۳ تنه غټه قوه شوه چې زیات کار کولی شي . ښونکي لا خپلې خبرې نه وې خلاصې کړي چې دښوونځي دتفریح زنگ ووهل شو دښوونځي په انگر کې گڼه کونه جوړه شوه ښونکي وويل : دسولې پیغام دښوونځي په دیوال ، وڅړه وئ ښونکي اول له ټولگي نه ووت بیا پسې شاگردان روان و . حیدر دسولې پیغام په دواړو لاسو جک نیولی و حیدر چې دښوونځي په انگر کې ښکاره شو شاگردانو را چاپیر کړ _ حیدره ! دا څه شی دی ؟ او هو ! کوترې په هوا الوزي . جبار وويل : حیدره ! په دې څه کوې ؟ _ څړه وم یې [حیدر وويل] زه به درسره مرسته وکړم [جبار وويل] _ وکړه ! له هغې بلې څوکې یې ونیسه ! : دادی دلته یې وڅړه وه . _ همدا ښه ځای دی ټول شاگردانو ته معلومېږي . ښونکي ستار لښته په لاس نږدی شو _ هلکو څه کوی ؟ دا دشیطاني پانې دلته مه څړه وئ _ ښونکي صاحب ! وهاب ښونکي وويل دسولې پیغام وڅړه وئ چې شاگردان او ښونکي یې وکوري . دا کوري دا دوه کوترې په خلاصو وزرو پروازونه کوي . وایې چې جنگ مه کوئ سوله وکړئ . ستار چې دیاغانو پشان بمبلۍ برېره لرله عینې خواص او کره وړه یې دیاغانو پشان و . دهغه ځنې په غوږ ، چپه و سترگې به

يو گام د سولې پر خوا

يې دانجنو پشان دشپې له خوا په رنجو توره ولې . په خبرو کې يې زشت او قهر زيات و .
 خشن برخورد يې درلود لښته يې دجبار داوړو په منځ کې حواله کړ . ستار وويل : وهاب
 خوتل داسې پانې ښونځۍ ته راوړي چې شاگردان پرې وغلوي . ستار چې قهرجنې
 سترگې دسولې پيغام خوا ته واړلوې وويل : داڅه ؟ سوله څه ؟ چې جنگ وي ښه ده . دا
 دکفر حکومت چې په جنگ نابود نشي په بل څه نه نابودېږي . ستار هم ډاږيده او هم
 يې خبرې کولې رباني چې هوښيار او بيدار هلك و پلار يې دديموکرات ځوانانو غړی
 و لفظي حمله يې په ستار وکړ : ښونکی صاحب ! ته په جنگ کې خوشاله يې ؟ جنگ
 ښه ده که سوله ؟ په جنگ کې ښه ژوند کيږي که په سوله کې ؟ رباني جدي شو لکه
 څوک چې له چاسره په جنگ کې وي له قهر ورته شونډې وچيچي . : دا دددې هيواد
 اولادونه ، پلارو نه او ميندې چې مري ستا زړه پرې نه خوږېږي ؟ رباني زياته کړ : هغه
 څوک چې وجدان نه لري هغه چا چې خپل وجدان خرڅ کړی وي دهغه وجدان به نه
 خوږېږي . دهغه وجدان به نه شرميږي په ورځکې ۲۰_۳۰ تنه افغانان وژل کيږي ،
 دوينو سيندونه روانيږي ، دښتو دانسان په وينو سور کفن په تن کړی ، دغرو تيږي
 دانسان په وينو ککړې دي دکليو باغچې وينو په سر اخستی دښارو په سرکو دانسان
 دوينو خاپونه له لري ښکاري . هر ماشوم دپلار په مړي ژاړي هرښځه دخپل مېړه او
 زوی په مړي سينه لکوي فرياد کوي ، دهر چا سترگې له ژړا سرې دي ، دهر چا
 گريوان اوبښکو لوند کړی . خوهغه کسان چې وجدان يې خرڅ کړې وي وايې [پريږده
 چې جنگ وي] يانې پريږدئ چې دانسانانو وينې وبهيږي . ، پريږدي چې ښځې کونډې
 شي ، پريږدي چې له ماشومانو پلارو واخستل شي ، پريږدي چې خلک وږي او لوڅ
 وگرځي او دپيسو خاوندان يې په سپيرو ووهي رباني په ستار ښونکي تيز لاړ خو ستار
 چې ملامت و سترگې يې ټيټې واچولې دشاگردانو له ډلې بيرون شو خو
 شاگردانو شعارونه ورکول : موږ سوله غواړوږ دوي هغوی چې جنگ غواړي شاگردانو
 په چوش او خروش نارې وهلې همدا وخت و چې دمکتب مدير هک پک له خپل دفتر

يو گام د سولې پر خوا

نه ووت په داسې حال کې چې دکورتۍ اوږده څنډه يې په کوناتي وزير واهه دشاگردنو په خوا روان شو دهغه وتلی تندي ، کوبه ملا ، او اوږده غاښونه دخندا وړ و په هغه وخت ک به شاگردانو په ده خندل چې دی دمکتب په انگرې داخل شو دلاس جرمني بکس يې دده دقد په اندازه وپه تندو سترگو يې شاگردانو ته وکتل: دا دغم تاويز چا دې ښوونځۍ ته راوړی دی ؟ او هو ! غم به جوړ کړي . دمدير له خبرو سره ليارې يې له خلې باديدې . لاسونه يې ښورول و ويل يې : همدا ټيوسان په دې ټيکې انخور شوی و [کوټرې] چې ياغيانو دانجنو ښوونځۍ ته اور واچولو . هغه وويل : غواړئ چې دا مکتب هم په ياغيانو بر باد کړئ ؟ شاګر چې ددولسم ټولګې ممتاز شاګرد و په عقل پوخ هلک و وويل : مدير صاحب ! وهاب ښونکي دا دسولې پيغام ښوونځۍ ته راوکړی دی هغه وايي [په سوله کې ښه زده کړه کيږي .. په سوله کې دخلکو ژوندښه تيرېږي . مدير په وتلې تندي لاس کش کړ : ژوند که په سوله کې وي او که په جنگ کې خو تيرېږي نه کورئ لمر او سپوږمۍ هم په سوله کې خپله لار وهي او هم په جنگ کې مدير په لوړ اواز په چپراسي غږ وکړ : ميرګله ! وشکوه دا دغم تاويز ، اوس به اوږو نه په مکتب کې لمبې پورته کړي ميرګل چپراسي چې په ږيره لاس تير کړ خو کامه مخې لار خو چې په خټ يې شاگردانو ته وکتل په څيره کې يې دخفگان نښې معلوميدې دميرګل زړه نه وچې دسولې پيغام وشکوي . ځکه چې دهغه زوی [گل محمد] هم دديموکراتانو غړی و گل محمد به هره شپه خپل پلار ته دسولې په باب خبرې کولې پلار ته به يې زيری ورکاو [که په هيواد کې سوله راشي خلک به ارام ژوند ولري . دشپې له خوا به په ډاډه زړه ويده کيږي] نو ځکه ميرګل دسولې طرفدار و . خو چې دشاگردانو په خوا يې وکتل شاګردان وپوهيدل چې دميرګل کا زړه نه دی چې دا دخلکو لپاره دسولې زيری وشکوي . شاګردانو په لوړ اواز وويل : هيڅوک : حق نه لري چې دا دسولې پيغام وشکوي . دا پيغام دخلکو دزړونو اواز ده . دا هغه ځلانده ستوری ده چې خلک دتیارونه را وباسي . روښانه نړۍ خلکو ته ښکاره کوي ، دولس دزړونه حال په دې پيغام کې

يو گام د سولې پر خوا

نښتې دى په غبرو اوازو ويل كېده: موږ سوله غواړو ، نفرت له جنگ نه. شاگر په لوړ
 ځاى كې ودرېد وويل وهاب ښونكى - دا يو مېړنى ښونكى دى ، دا دسولې طرفدار
 ښونكى دى دده ماغزه دسقرات پشان دي . دا ښونكى سوله غواړي ، ارامي غواړي ،
 رښتيا وايي ، دانصاف او دعدالت طرفدار سړى دى ، رښتيا ويونكى دى . څوك چې
 رښتيا وايي هغه سوله غوښتونكى وي ، جنگ گونكي او جنگ غوښتونكي پردي كسان
 دي يو دورند اواز پورته شو : راځئ دسولې له كاروان سره يو ځاى شو شاگر په طمطراق
 اواز وويل: هر څوك چې دسولې په خوا نه وي سر به يې پريك وي دشاگر له دې
 خبرې سره وهاب ښونكى وړاندې شو - گرانو شاگردانو! استادانو! سوله دچا غاړه نه
 پريكوي . بلكه دټول خلكو ژوند سلامت غواړي . هغو چې دپردو هيوادو توپك په اوږه
 كړى دى ودغورزوي . دتوپك په ځاى دقلم واخلي زده كړه دوکړي دراكت په ځاى بيل
 ، كولنگ واخلي خپل هيواد داباد كړي هغه پيسې چې ياغيان له پردو نه اخلي خپل
 سيندونه د په خړو دښتو پورته كړئ غلې دانې دپكې وكړي . خپله كېده دپه خپو متو مړه
 كړي . وهاب گرد چاپير سترگې وغړولې دشاگر دانو خبرې يې له سترگو تيرې كړې :
 زه واييم اى دوطن خلكو! سره يو شئ ، اى هغه كسانو! تاسو چې دبل هيواد توپك په
 اوږه ايښى دى ورته اور واچوئ خپل هيواد ته راشئ خپلو ورونو سره متې وركړئ خپل
 وطن اباد كړئ تاسو چې داسلام ، دين او مذهب تر نامه لاندې غلوي هغوى كاملا
 مسلمانان نه دي . دلته دپردو هيواد ولاس شته دين ، اسلام ، مذهب دتوپك پشان
 استعمالوي ، تاسو پرې وژني ، په خپله سلامت گرځي . پوهه په كار ده ، دسليم عقل نه
 كار واخلي دا چې دوى داسلام ددين نقاب پرمخ اچولى ، دا چې اوږدې ږيرې پر مخ
 لري ، داچې څنې يې په خټ اړولې په دې چل خلك غلوي . گڼ اوازپورته شو [مرک
 په دروغجنو نقاب پوښانو، مرک په هغه چا چې له دين نه بده استفاده کوي او خلک
 وژني] دشاگردانو خبرې په خپلو کې روانې وې : ښونکې ښې خبرې وکړې رښتيا وايي
 که سوله راشي وطن اباديږي ، ټول خلک به کار کوي ، موږ به ښه په ارامه سبقونه

یو گام د سولې پر خوا

وايوو. جانان وويل: ياره حنانه ! په ولا چې ته ښه پوه شوی يې، هغه بله ورځ چې له ښونځۍ را تلم ددوکان په مخکې انفجار وشوڅوکسان مړه اوڅو زخميان شول. په تيزه له هغه ځايه لارم زړه مې په درزاو دښې چې مې کتاب لوستو دانفجار غږ به مې تر غوږ شو ماغزه به مې خراب شو کتاب مې پند کړ خوب هم ورک و ټوله شپه مې دافجار له غږ سره تيره شوه. بدن به مې په لرزه شو همدا وخت وچې وهاب ښونکي په مدير غږ وکړ. يوازې ته يې چې جنگ غواړې، ځکه چې په جنگ کې ستا چوکۍ ستا دکوناتو لپاره په ځای ناست ده وهاب زياته کړه: زه پوهيږم چې په دولت کې جنگ غوښتونکي شته. چې په جنگ کې ځانونه چاغوي. ځکه چې هغوی جنایت کړی دی په جنگ کې خپل ژوند ته دوام ورکوي جنایت کاران پوهيږي که نن په هيواد کې سوله راشي عدالت تطبيق کيږي ښه حکومت به منح ته راشي بيا به جنایت کاران په دار وځړه وي. خلک به له جنایت کارانو، غلو او انسان وژونکو نه انتقام واخلي دا سرې وينې چې بهيدلي دا بې انتقام نه پاتې کيږي. نو هغه کسان چې دنقاب لاندې په حکومت کې ځای نيولی هغوی جنگ غواړي.، نه سوله. چې يو دهغه جملې نه ته دمکتب مدير يې. [غلامير]. ټولو شاگردانو په چيچکو دوهاب ښونکي خبرې بد رکه کړې ناربي يې وهلې [سوله، سوله، سوله، موږ سوله غواړو دسولې له کاروان سره يو ځای کيږو.

(۷)

واحد په جلال ابا د کې دنارنجو ونې لاندې خلک را غونډ کړي و. دا دېسرلي وخت و. دنارنجو گلانو عطرونه پاشل. دشو پانو په منځ کې دنارنج گل خومره ښايسته ښکاریده لکه پيغله چې شنه جامې په تن کړي او دنرکس گل په پيکي وټمي دسپين مخ سره دځوانانو په منځ کې ولاړه وي، زلفې يې دسنبل دلېبتو پشان په اوږو را ماتې وي. باغ خوشبوی په سر اخستی و خلک له جکو شملو سره په جرکه بوخت وو. چا دياغيانو نه سر ټکاو، چا دحکومت له کمزورۍ نه. رحمان اکا په ياغيانو خوله خلاصه کړه: موږ ته ښه معلوم شو چې دا ددې وطن سړي نه دي. او که ځينې يې دي خو دېرو په غېږ کې لوی شوي دي. خپل ايمان يې خرڅ کړی رحمان اکا دوام ورکړ: هغه به پښتون اوافغان نه وي چې ځان په پردوخرڅ کړي دپښتنو جکې شملې خو ټولو نړۍ ته معلوم دی کله چې زموږ دهيواد درې رنگه بيرغ په نړۍ کې په رڼا وي نړې افغانان پيژني رحمان اکا سر ته حرکت ورکړ: هو! دنا مه يې څرگند ده [افغان ، پښتون يانې پهلوان ، زړه ور ، تور زن] بيا چې ديو تورزن زوی دومره بې هيمنه شي چې ځان په پيسو خرڅ کړي ژوند يې نه ده په کار احمد جان درحمان اکا له خبرو سره خپلې خبرې غبرکې کړې: په ولا چې زما دزړه خبرې دوکړې احمد جان دوام ورکړ: که دتاريخ پانې را وړول شي ټولې پانې يې دافغانانو تورو ، او ميرانې کيسې دي دا چې څنگه له مغلو سره مو موتي وارول ، دا چې څنگه مو له انگرېزانو سر پهلواني کولو بيا چې غلام حکومت دپاکستان زموږ په خاوره يې لنگته واړه وله افغانان بيا تر ټولو دپښتون قوم دازادۍ او خپلې خاورې ددفاع لپاره وينې ورکړې خو يرغلگرو ته يې سر تپت نه کړو نو دا اوس په ځينو کسانو څه بلا لکيدلی ده ځانونه يې دبل چا غلامان کړي دي خپل هيواد وړانوي ، خپل افغان وژني ، سليم چې يو ځوان هلک و تعليم پافته هم و دخپل دبريتو څوکې سمې کړې درحمان اکا او احمد جان په خبرو کې ولويد : ستا سو خبرې مې په خلاصو

يو گام د سولې پر خوا

غوږو واوريدې خوږې خبرې مو وکړې ښه تاريخ مو مخې ته خلاص کړی و څه به زه هم روښانه کړم : چيرې چې نالوستي کسان ډير وي يانې په هيواد کې چې دې سوادۍ کچه لوړه وي يانې دتمن نه خلک لري وي . هلته دين او مذهب خپلې ريشې ډيرې غزوي . دخلکو ذهنونه په مذهبي تارو کې بند پاتې داسې کسان ژر تحريک کيږي . بې له دې نه چې فکر وړي او يا تحليل وکړي حملې کوي پردي هيوادو نه ، دپسو خاوندان له همدغو مذهبي کسانونه دوسلې په توپک کار اخلي دجنت دپيغام سره يې ځان وژنې ، انسان وژنې ته اړم کړي . سليم دوام ورکړ : دا چې نن زموږ په هيواد کې جنگ دی دپيسوخواوندانو بيا تر ټولو همسايه هيوادو خپل دگټو په خاطر دا مذهبي کسان په پيسو اخستي زموږ دهيواد تمدن په اور سوزوي . دجکو شملو خاوندان ، بنايست مخور افغانان ، او پښتانه وژني . سليم پوره معلومات ورکړ : دا چې نن موږ راغونډ شوي يوو او دنارنجو گلان موږ ته دسولې زيری راکوي خلک به پريکړه وکړي چې څنگه دجنگ مخه ونيول شي؟ څنگه هغه افغانان چې دپردو په غير کې پراته دي او دښمن يې زموږ په ضد استعمالوي پوه کړل شي تر څو له جنگ نه لاس واخلي اودسولې له کاروان سره يو ځای شي . دحلقة حلقة خلکو په منځ کې همدا خبرې روانې وې يو سپين ږيری چې دامسا په زور به گرځيده سترگې يې ښې نه ښکاريدي تردې ځايه يې ځان رسولی و په لوړ اواز يې وويل : انسان وژنه گناه ده ، دسپين ږيری [سرور اکا] شونډې مری مری شوې خبره يې په ستوني کې غوټه شو سرور اکا دجک اندام خاوند و ډيرې پخواني خبرې يې په زړه را يادې وې بيرې وروځې يې لا دځوانۍ دوخت نښې وې . خو ډيرې سپين تارونه يې په نقد دځوانۍ په بيه اخستی و وويل : څنگه دوی ته مسلمانان وويل شي؟ يو ماشوم چې دڅو ورځو و له لاسو او پښو يې ونيو دوه چيرې يې کړسپين ږيرې دلأس امسا ښوروله همدا يې ويل : تاسو دې ته اسلام وايې؟ نه! انسان ته په سپکه کتل دي ، انساني کرامت تر پښو لاندې کول دي هغه سر وښورا دسپين ږيري توب په جزيه يې وويل : دا کار په شينوارو کې وشو. هو ! دنگرهار په شينواروکې

يو گام د سولې پر خوا

سپين ږيرى په خبرو کې دمه شو سترى سترى نفس يې ويسته خو چې په ږيره يې لاش کش کړ وې ويل: په همدې شينوارو کې لس تنه سپين ږيري په بمو والوزول شول دې ته اسلامي عمل وايي او نوم پرې دجهاد کيږدي. دخلکو خبرې دوام درلود چې واحد ښکاره شو دواحد چې زيره شتري خوله په سر و تور بريټو نه يې دشونډو له پاسه لکه پسرلي کې چې ځمکه له خپلې کيدې واښه را وباسي. همدا نن يې ږيره خريلي وه هغه چې په خپل ځای کې ودرید خلکو لاسو نه وپړقول. لکه يو سياسي رهبر ته چې څوک لاسونه وپړقوي او داحترام لپاره ورته پورته شي. ټول ناست خلک په پښو ودریدل واحد په ښار کې دښاريانود اتحادي مشروپه انصاف او عدل کې دښو کسانو په قطار کې يادیده. هغه به دخلکو معاملې په جرکو فيصله کولې. په ښاريانو کې منلی سړی و. بيرې وروځې يې دسترگو له پاسه لکه غشي داسې نيغې وې واحد چې ناست کسان له نظره تيرکړغړ يې پورته شو _ سوله غاړی که جنگ؟ په چپه خوله يې دخلکو ننداره کولو دې ته منتظر و چې خلک څه وايي. نبي کاکا چې تور واسکت يې په تن و له دريم قطار نه پورته شو: په کوم کې چې دانسان نیک مرغی وي خلک هغه غواړي گڼ اواز پورته شو: [نیک مرغی خو په سوله کې ده] بيا غبرک اواز واوریدل شو: [سوله غواړ له جنگ نه نفرت کوو] نصير کوته ښوروله ويل: جنگ دياغيانو لپاره ښه ده. ځکه چې هغوی نالوستي کسان دي څوک غل دی او څوک ترياکي. يا به خلک وژني او يابه ماشومان تبنتوي. نوځکه د هغو لپاره جنگ پوره نعمت دی که سوله وي نو ياغيان په بل چا لاس نشي پورته کولی. [چيچکي] تر ږيره يې دوام وکړ. خو چې دواحد غږ دخلکو په منځ کې ولولې جوړې کړې چيتيا حکمفرما شودا وخت کې تندباد لکيده چې دواحد اواز سره به يوځای شو دخلکو په غوروبه ننوت. واحد په ډاکه وويل: دسولې لپاره دخلکو يوالي په کار دی ياغيان په دې نه دي را ضي چې سوله راشي. او دياغيانو باداران دا هم نه غواړي. زموږ په هيواد کې سوله وي. اوس سولې وزرونه غوږه ولي خو چې سوله خپل وزرونه په هيواد کې وغوږه وي هيواد ورسره غوږيري ،

يو گام د سولې پر خوا

زرغونپري ، ابادپري ، خلک په کيده مړپري ، په مټو کې قوت پيدا کيږي ، بيا دښمن هيوادونه موږ ته په بدو سترگو نشي ليدای . زموږ حق چې چا تر پښو لاندې کړی دمتو په زوې يې ځينې اخلو . له دې خبرو سره دگل محمد په وجود کې چوش پيدا شو په رکو کې يې وينې څپې وهلې هو ! دوطن دازادۍ دمينې څپې . هغه دواړه لاسونه پورته کړ په نڅا يې پيل وکړ چې دناستو خلکو په چيچکو ، شپيلاقو بدرکه شو . واحد لا خپلو خبرو ته دوام نه و ورکړی يو سړی پورته شو دهغه لوړ قد ، لاغر اندام ، غټې سترگې ، جزابه خيره خلکو وليددهغه خبرو ته ټول په يو غوږو . هغه خال محمد و چې دښار په يوه تنگه کوڅه کې يې دوکان درلود خال محمد کوته ښوراوله ويل يې : سړی په وطن کې پاتې نشو . چا چې دسولې لپاره خوله وازه کړه خوله يې ماته شوه ، چا چې يو کام دوطن دابادۍ لپاره پوته کړه پښه يې ماته شوه ، ښځې کونډې شوې ، ماشومان بې پلاره شول ، دتعليم ځای داور په لمبو وسوزول شو ، ښځې له کوره دوتلو په تور سنگسارې شوې ، دا نوڅه غيرت او عزت موږ ته پاتې دی . هغه په لوړ اواز وويل چې سره يوځای نشو او دسولې لپاره کامونه پورته نه کړو بله لار نشته . هغه کسان چې له موږ سره دسولې په کاروان کې برخه اخلي زموږ سينه ورته خلاصه ده . او که څوک دسولې په عوص جنگ کوي زموږ سوک ورته تيارده [چيچکې] غبرک اواز پرته شو [مرک دوي په جنگ غوښتونکو ، مرک دوي په هغو چې موږ ته ياغيان دجنگ لپاره ليري] دواحد غږ بيا دخلکو په منځ کې پورته شو : همتاک هغه څوک دی چې سوله غواړي . افرين او شاباس په هغه چا چې دخلکو دارام ژوند لپاره مبارزه کوي ، هغه کس په ټولنه کې دپاد وړدی چې دنور دگټو دساتلو لپاره له ځانه تېريږي ، باتور هغه څوک دی چې خپل وطن اباده وي ، خپلې خاورې ساتنه کوي ، زرغون جنت جنت گلان دهغو په شملو او پيکي چې دانسان کرامت ته احترام کوي . : راځئ ! لاسونه سر يوځای کړو دسولې کاروان پر مخ بوزو ترڅو وطن زرغون شي دياغيانو او دښمن مخ تور شي .

يو گام د سولې پر خوا

...

واحد هسې ساده سړی نه و هغه تعلیم کړی و خو چې په حکومت کې فساد و ډیر تعلیم یافته کسان وزگار پاتې و. څه به یې کاو دوکانداري. دحکومت په چوکيو کې خو دچارواکو دوستان، خپلوان او اشنايان نيغ ناست وو. پوهیږي یا نه پوهیږي کوټه خو یې ښه رنگ کړی و میز، چوکۍ یې په منظم ایښي و دمیزو له پاسه سپین کاغذونه یوېر بل پراته ووو خو قلم چا پرې نه وکښ کړی، او نه یې دکاغذ مخ تور کړی و، ځکه چې څه یې نه و زده. واحد چې له پوهنځۍ نه فارغ شوی و دا چې دیو بزگر زوی و او په حکومت کې یې کوم نزدې نفر نه پیژندخکه بې کاره پاتې و احدهم متې بدې وهلې دژوند دوام په خاطر یې په ښار کې څه واخله او څه خرڅ کا همدا کار یې مخکې اچولی و واحد هم له دیموکراتانو سره یو ځای شوی و. دسولې له کاروان سره یې مرسته کولو. له واحد سره لس تنه و چې غواړي له یاغیانو سره دسولې په باب خبرې وکړي هغوی سولې ته را وبولي. دښار دناحیه مشران [فیص محمد، انار گل، فتح، سهر گل، میرمحمد، سید رحیم، حنان، ۰۰۰] ورسره و دښار نه کلي ته شول دکلي نه په دښته کې ښکاري، لویه دښته بې اوبو. انارگل ځای په ځای ودرید امسايې په لاس تاو شو. دا یوه دښته او هغه یو مست سیند او زموږ خلک په جنگ اخته، په نس وړي، دې ته وایې بدبختي هغه چې په ږیره لاس کش کړ جدي شو: هلکه! کوره وطن له نعمتو ډک ته پکې وړی دپردو توپک په اوږه، ږیره اوږده کړه، گرځه انسان وژنه. وطن وران کړ،. فیص محمد ورسره خبره تاید کړه. په وطن چې جهل، ناپوهې وزرونه وغوړه وي دهغه وطن خلک به له داسې ناخوالو سره مخامخ وي خپل هیوادپه سینه سوری کا دپردي خبره منه فیص محمد زیاته کړ: زموږ دحکومت چار واکي لا تر اوسه نه پوهیږي.. میر محمد خبره واخسته: ښه پوهیږي، دځان لپاره پوهیږي. په خپلو اولادو په خارج کې تعلیم کوي دنور اولادونه دپاده پیايې. خې روان و دښته یې له پوښو تیره کړه دغره په لمن پورته کیدل. حنان ډیر ستومانه شو دتدي خولې یې په سپرې پاک

يو گام د سولې پر خوا

کړ پوښتنه يې وکړه: هلکو! روان ياست فکر مو وي چې ياغيان په لار ماينونه ښخ کړي نه چې بې ځايه دسولې قرباني شو. رحيم وخنډل [هغه چې وايي نعمت د نه دی خوږلی شکر وباسې] موږ به سوله نه وي راوړی پښې به مو له لاسه ورکړې وي. فتح په لاس اشاره وکړ: هغه وينې؟ دهغه کنډونه چې تير شوو هلته په غره کې سورې دي دسوريو په خوا څو ونې خدايې شته دي دغره له څوکو داوبو دارې همدې ونوته رسيږي. دياغيانو ځاله همدلته ده. دونو مخکې يو ميدان شته ياغيان ځان وژونکي همدلته تربيه کوي. بيا ښارزوته دځان وژنې، سړي وژنې لپاره ليري. واحدغږ کړ: سترې خو نه ياست؟ دهغه ډنډوکې تر خوا لږه دمه شئ بيا به دياغيانو له مشر سره دسولې خبرو ته ځانونه آماده کړو انار گل خوله فتح ته خلاصه کړه: هلکه! اول به ته خبرې پيل کړې ځکه په خبرو کې چالاکه يې. خو پام لږه چې دخبرو په خت کې خولې ته نسوار وانه چوې. بيا يې وخنډل: ياره! ډير کسان مې ليدلي کې يې نسوار وي خبرې کوي لپارې يې دشو نسوارو سره له خولې بهيري. دسړي زړه بد شي. سهار کل وويل: ياره انار گله! په فتح دڅه کمان وکړ؟ څه دا خوليونی نه دی يا دکو دکلي کوم ساده سړی دی فتح جرکه مار سړی دی کورې به چې ياغيانو ته قناعت ورکړي سولې ته يې وبولي خپل منځي خبرې لا خلاصې نه وې هغه ځای ته ورسيدل چې ونې شنې پانې غوږه ولي وې. دونو مخکې ميدانې و ياغيانو دمدرسې هلکانو ته دځان وژنې تربيه ورکوله لس واړه ديوې اوارې تير ي له پاسه کينتاستل کوري او تماشا کوي. هلته يو تور رنگه سړی دياغيانو مخې ته ولاړ دی دځان وژنې واسکت يې په لاس خوله يې خوزيږي څه وايي. کله يې په منډه کړي او کله دپروټ امر ورکړي. واحد چې ستونی صاف کړ وويل: کورۍ دا پاکستاني منصبدار دی ياغيانو ته دځان وژنې او انفجار تربيه ورکوي دا چې مو ويل [ځينې افغانان خرڅ کړل شوي دي رښتيا خبره ده دا چې مو ويل پردي هيوادونه زموږ په هواد کې لاس وهنه کوي په رښتياده. دادی اوس يې په سترگو کورو. واحد په کوته اشاره وکړه: هغه ده کورۍ تندۍ يې لمر ته ځليږي پنجابی دی

يو گام د سولې پر خوا

دواحد لا خبرې نه وې خلاصې يو بمبل ږيره سړی را ووت واحد او ملگرو سره يې روغېر وکړ دياغيانو دمشر ږيره ږيره اوږده وه تورې تسبې يې چې ددوه سو [۲۰۰] دانونه به زيات و په يوتار کې زيل و په غاړه يې خورند و. غټه تنه اوله غوښوډک غمبورې يې لرل. لکه ليوه چې دمرداخړه په غوښې ځان چاغ کړې وي. يا لکه سپره چې دچا په کنډه کې ځای نيولي وي دانسان په وينو ځان وپرسوي داسې ښکاريده. کيده يې يو لوشت له دننه مخکې تله. په غاړه يې دتومانچې تسمې پرتې وې دوه کسان به له توپک سره دده تر شا روان و. عجب انسان و! يا ورته بنيادم ووايم. دانسان نوم ته خو هر څوک احترام کوي ځکه چې دمحبت او انس نه اخستل شوی دی دانسان کلمه هغه چا ته استعمالېږي چې دبل انسان سره محبت ولري. او له ياغي سره انسان کلمه استعمالول ښه نه ښکاري. يوازې دبنیادم استعمال ورته بس ده. هغه چې خپله ږيره په موټې ونيوه په تندو سترگو يې ولاړ کسانو ته وکتل. تاسو دجهاد لپاره راغلي ياست؟ - هو! موږ دسولې لپاره جهاد کوو.، دانسان دصفا ژوند لپاره. اوتا سو ۰۰۰ نو څه غواړئ؟ دياغيانو مشر چې چا به ورته مولوي صاحب ويل او چابل ورته ملا صاحب. په وتلي کيده يې لاس تيرکړ: هاو! پوه شوم! دسولې لپاره. دياغيانو مشر په لاس اشاره وکړ: دهغه کنډو تر شا ستاسو پشان سوله غوښتونکې ږير پراته دي. هغه په زور زور وخندل - لکه چې له ژونده په تنگ راغلي ياست که څنگه؟ مشر ياغي تند شو - دکافر حکومت سره دامريکا غلام حکومت سره سوله؟ له دوی سره جهاد په کار ده. که غواړئ چې جهاد وکړي داده توپک مشر په اوږدو ځنو لاس تيرکړ په څټ يې وغورزول فتح چې خپلې سترگې توپک ته ځير کړې په کنډاغ يې ليکل شوي و[دامريکا مرستې] فتح يې له ډاره وويل: تاسو خو وايې چې موږ دامريکا سره جهاد کوو خو دا ماشينداره امريکا درکړی دی. ياغي په برکو سترگو وکتل - چاره چې دهر چا وي ددښمن په کيده يې منډه. فتح خبره اوږده کړ: تاسو په چرو جهاد کوئ خو موږ يې دسولې په خولې کوو. موږ دانسان دوينو بهولو دريدل غواړو.. خو تاسو چې جهاد کوئ دانسان وينې

يو گام د سولې پر خوا

بھوی. فتح زیاته کړه: موږ انسان ته انساني نړۍ جوړه ووو خو تاسو انسانانوته دجنگ نړۍ جوړه وی. یاغي موتی په هوا کې ښوراو له قهر سور او شین ښکاریده هغه چې په خټ وکتل باډیکاردانو یې ماشې ته کوټې وړاندې کړو. خو یاغي ملا موتی خلاص کړ دنه په مانايې کوټې وښورولې دیاغیانو دمشر همدا دقهر علامې وې چې پنجه به یې موتی کړکسانو به یې په دښمن حملې کولې چې موتی په یې ازاد کړ دنه په مانا به ومشر له ځانه سره زوجمبیده _ که له سرونه یې کولی تیرې کړم بیا به وایې میلمانه یې ووژل. فتح بیا په خبرو کې ولوید _ دانسان وژنه گناه ده. _ دکافر وژنه روا ده [مشر یاغي وویل] _ تاسو په اسلام کې کم معلومات لرئ [فتح وویل] فتح نور هم مخکې لاړ _ تاسو داسلام دپیغمبر هغه پریکړه نه ده لوستی چې ویلې یې و[دیهودو دین او ماله باندې تجاوز مه کوئ بلکه وې ساتئ] فتح واصیح کړ: هرکله چې داسلام پیغمبر مدینې ته ورسید انصار او مهاجر یې را غونډ کړ داسلام دحکومت اول اسلامي اصول تېرون یې لاس لیک کړ چې یوه ماده یې همدا دته [دیهودو دین او مال وساتئ] په بله ماده کې ویل شوي [نامسلمان په زور او جبر اسلام ته مه مجبوره وئ] فتح دوام ورکړ: انسان که دهر دین پیرو وي داسلام په دین کې وژل یې منع ده. یاغي تورې عینکې سترگو ته کړې ښکاره شو چې په یوه سترگه وړوند دی فتح په کلي کې له خلکو اوریدلي و [څوک چې په یو سترگه وړوند وي هغه بې حیا سړی وي] دا یاغي ورته سړی و دفتح خبر انارگل به دسر په اشاره تایدولې خو واحد په شونډو کې مسیده. دخبرو نوبت ته تیارو یاغي چې پاتې شو په فکر لاړ، څو شیبې یې شونډې خوزولې څه یې له ځانه سره ویل خو چې سترگو ته یې رپ ورکو وویل: _ څه به ووايم! موږ خو جهاد اعلان کړی دی موږ خو خپلواک هم نه لرو. یاغي پاکستانی منصبدار ته اشاره وکړ. هغه کورئ! هغه ته دنده ورکړل شوی چې ځان وژونکي وروزي. هغه چې په لاس کې نیولی هغه دځان وژنې واسکت ده دهغه داستعمال چل وربښې. یاغي زیاته کړه: له ده نه مخکې بل منصبدار دنده تر سره کوله دروزنې په میدان کې

يو گام د سولې پر خوا

امريکايې ، عربي ، پاکستاني ، مشاورين هم ولاړ و ټول دمدرسې هلکانو چې ورته يې دانفجار بنودنه کوله .زه هغه وخت په پاکستان کې وم بې پيلوته الوتکه راغله بمونه يې وغوړ زو يو هم ژوندی پاتې نشو دا دی اوس ددې ځای مسول زه يم او هغه منصبدار هلکان دانتھاري لپاره روزي ياغي زياته کړه : که څوک دسولې لپاره دلته خوله وازه کړي سبا به مړ وي څوک له ډاره څه نشي ويلى ستاسو خبرې پر ما خوږې ولکيدې هغه وويل _ غرمه ده ډوډۍ به وخوړو بيا به خبر ې کوو .

دغرمې ډوډۍ لپاره ټول قومندانان را ټول شوي وو دچا بېره توره ، دچا سپينه ، دچا لنډه ، دچا اوږده دچا بېره وه دهر قومندان تر شا دوه يادې ساتونکي روان وو. راکت ، ماشيندارې دهر يو په اوږه تا به ويل چې دپاني پټ جنگ ته روان دي دواحد په زړه دا خبره وگرځيده [دا راکت او ماشيندارې دافغانانو دوژلو لپاه گرځوي . له ماشومانو نه پلارونه اخلي له پلارو اومور نه اولادونه . واحد سترگې بلې خاته واړه ولې نفرت يې ځينې وکړ . ډوډۍ په هغه کوټه کې چې دغره په سينه کې جوړه شوې وه دخوړو لپاره تياره وه په کوټه کې پلستیکي سطرنجې اواره وه دواحد ډله په يو خوا دقومندانو ډله بلې خواته کيناستل . هريو ته په پلستکې خلطه کې ډوډۍ ورکړل شو غوښه ، کچالو ترکاري او ميوه هم و . دياغيانو دمشر غږ پورته شو : موږ ته همداسې پخه ډوډۍ راځي هغه وړه خدا وکړه : دجنگ په جبهه کې همداسې تياره ډوډۍ راځي . په هر خلطه ليکل شوي و [دامريکا مرسته] مشر يوه خلطه پورته کړه وويل : په دې کې دخرس غوښه ده واحد سر وښور او . خو دواحد ملگرو يو بل ته سترگه په سترگه شول يانې په اسلام کې خو دخرس غوښه خوړل حرام دی دوی خو ځانونه مسلمانان هم وايي بيا نو دخرس غوښه خوړل ؟ مشر دخبرو جلو اوږد کړ : دخرس غوښه په هغه چا خوړل کيږي چې ځان وژني ته تيار يږي ځکه چې قوت پکې ډير ده . هغه وروځې پورته وغورزولې : موږ يې نه خوړو . نور نو چپ پاتې شو . لکه څوک چې په کوم شي ملامت وي سترگې ښکته واچوي . په څو شيبو کې ډوډۍ وخوړه شوه . مشر لاس په زنگون کښنود اول يې دواحد

يو گام د سولې پر خوا

ډلې ته وکتل بيا يې قومندانانو ته. هام! دوی راغلي چې سوله وکړو. هغه مسک شو بيا غلی شو. د قومندانانو خبرې يې له نظره تير کړې يوه چې ږبره يې سره کړې وه او سترگو ته يې تور رانجه ورکړي و دمخ په کاسه کې يې سترگې کډې وږدې شوې په ځای ونبوريد هغه چې په کړو سترگو دواحد ملگروته وکتل ماشيندارې ته يې لاس تير کړ خو چې مشر ته يې سترگې واړه لې لاس يې سست شو بدن يې په لرزه شو. له چاسره سوله؟ دکافرو سره سوله؟ واحد په مشر غږ وکړ: داسلامي دحکومت لمړنی اوصل ورته بيان کړه! مشر دروند سر ونبوراو. که هغه تړون رښتيا وي نو صحيح خبره ده بيا يې سور ږيرې ته وويل. دوی سره هم پوخ منطق شته. سور ږيرې وويل. د کمونستانو منطق ډير قوي وي. له دوی سره استدلال کول دسړي ملا ماتوي ځکه چې کمونستان په لږو خبرو سړي ته قناعت ورکوي. واحد غږ کړ. واوره! موږ کمونستان نه يو. ته پوهيږي چې کمونستي نظام يا حکومت چې تاسو ورته وايې په نړۍ کې وجود نه لري کمونيزم دچا له دين او مذهب سره کار نه لري هغه تر اوسه دکاغذ پر مخ يو تيوري يا ليکنه ده. په هغه ليکنه کې داسې راغلی دی [څنگه انسانان په کډه کار وکړي او څنگه يې په خپلو منځو کې سره وويشي]. افغانستان چې يو څوار هيواددی دلته نه کمونست شته نه کمونيستي حکومت. هغه مخکې يو ديموکراتيک دولت و [دافغانستان ديموکراتيک جمهوري دولت] دنهضت او ترقي دښمنانو هغه هم په کولو ووايه له منځه يې يوړو. يانې د کمونيزم نوم يې پرې کيښود خلک يې په ضد وپارول په خوا کې هغه کس چې تور بریتونه يې له ږيرې سره يوځای ودهغه مخ يې پټ کړی و په کونډو شو. موږ له هيچا سره سوله نه کوو موږ په جنگ کې ښه يوو چې شهيدان شوو له هر چا به زر جنت ته ځو. واحد په بریتو کې وخنډل اوملگرو ته يې وکتل هغه چې دکوک بوتل په سرواړو شونډې يې په لاس پاک کړ. هغه کورئ! ټول متوجه شول واحد دلاس اشاره وکړه. هغه خو ټول دمدرسې ماشومان دي پلارو يې ددين زده کړې لپاره ليرلي تاسو يې دتوپ خولې ته برابرؤی. واحد زياته کړ: زه چې پوهيږم په افغان حکومت

يو گام د سولې پر خوا

ستاسو زور نه رسيږي واحد بې له ډاره په جرات خبرې کولې. هغه مخکې کالو کې خوهم تاسو په هيواد حجوم راوړو هيوادمو لکه هديره داسې کړ دولت چوکات مو له منځ يوړو. دښځو، نارينه و سره ستاسو بد چلند دټول افغانانو په ماغزو کې پاتې او دا به تل پاتې وي خلک تاسو نه غواړي. څوک چې دخلکو په منځ کې منفور شي هغه په خلکو حکومت نشي کولی. په زور څوک په يو ازاد ملت حکومت نشي کولی واحد دتاريخ پانې مخې ته خلاصې کړې دمغلو، انگرزانو دوخت جکړې اودافغانانو تورې، او مبارزې يې ورته يو په يو وويل. و مغلو هم مخ توري لاپل، انگريزان هم. اوس پاکستان دانگريزانو کانې کوي تاسو اوس هم دپاکستان [isi] په شا دبولي ياست واحد پلستيکي خلطه په کوټو وينووويل: دا ډوډۍ چې خورۍ دا له کومه راوړل کيږي؟ واحد په بريټو کوټې ووهلې: څوک چې دچا ډوډۍ خور شي بيا دهغه کس غلام وي. دانسان لپاره دغلامۍ نه مرک ښه ده ولې يو انسان ازاده مفکوره ونه لري؟، ولې يو انسان له خپلو ماغزو کار و انه خلي؟ دا چې دبل تر شا روان يې اخر لغتې خورې. هغه متل ده چې وايي [داس شاته مه ځه، دزوره ور مخې ته] تاسو داس تر شا روان ياست. بيا هغه قرټکي اس چې دبل چا په وربشو لوی شوی وي. واحد زياته کړه: ښه دادی چې دخپل عقل نه کار واخلي، د عقل ازادي حاصله کړۍ، دا ستاسو لپاره يو چانس ده. گنې دهمدې غرو، ځنگلو، دښتوپه منځ کې به مې پراته ياست. کارغان به ستاسو غوښې خوري پاکستانی منصبدار په ستاسو ننداره کوي. واحد دوام ورکړ: بيا چې تاسو وايې چې ژر به جنت ته ځو تاسو خو په خپله په کورو ناست ياست ژوند کوي دا واړه ماشومان غلوۍ جنگ ته يې ليږي او دجنت زيری ورته ورکوي يو قومندان خو ځان دجنت لپاره مړ نه کړ دخلکو اولادونه وژنۍ واحد سوال وکړ: ايا تاسو جنت نه غواړۍ؟ که په جنت ايمان لرۍ خو نواول تاسو خپل ځانونه جنتيان کړۍ تاسو خو واړه ماشومان دجنت په وعدو مړه کوي دا دشرم ځای دی. راځي توپک په ځمکه کيږدي دسولې له کاروان سره يووځای شۍ. دواحد له خبرو سره لنډۍ قومندان په کونه تاو شو

يو گام د سولې پر خوا

شونډې يې چيچلې. دوى ته چا اجازه وركړ چې تر دې ځا يه راشي. هغه خپله بېره ږيره په موتي كې ونيو پورته شو په داسې حال كې چې په كوټه كې يې قدم واهه دواحد ملگرو ته يې په بركو سترگو كتل ويل يې : زه به تر اخره جهاد كوم، يو كافر چې په افغانستان كې پاتې وې زما توپك به په اوږه وي . سوله وكړئ ها! سوله وكړئ لنډى ملا دكوټې په كونج كې ودرېد . ستاسو پشان ډيرو ويلي [سوله وكړئ] خو هغوى روغ خپل كورو ته نه دي تللي. لنډي ملا خپل مشر ته وكتل _ هيرد شو! ملا تور به همدا ويل [سوله ښه ده] سبا يې مړى په ځنگل كې وموندل شو. لنډي ملا وويل : ته خپلواك لرې؟ څه چې پاكستاني جنرال وايي هغه كوى كه نن در باندې ډوډى بنده كړي له ولږې مړ كيږي . بيا به دنه هلته ځاى وي نه دلته. دواحد ملگرو په خپلو كې وپړنكيدل _ دا خو په رښتيا دبل چا نوكران دي . رحيم كاكا له واسكت نه تسې وويستل واحد ته يې وكتل : ستا خبره روغه ده. هغه څوك چې دبل ډوډى خور وي هغه خپلواك نه لري. غلام مجبوره ده چې دبادار دامر لاندې منډې ووهي. واحد خوشيې غلى و په كره يې سر ته حركت وركو: اخر څه غواړئ ؟ دانسان وينې تويه وئ يا دانسان لپاره روغه دنيا دجوره وئ ؟ لنډى ملا دقهر په څپو كې غرق و لكه ترياكي چې په نيشه كې خپل اوري دبل نه. هغه په طمطراق ډول وويل : _ دا تويك به سوله راوړي. رحيم كاكا ته دخبرو نوبت پياتې شو: سوله په قلم ، په كتاب منځ ته راځي . نه په توپك. دا څوكاله شو چې توپك په اوږه گرځوى كوم ځاى مو جوړ كړ ؟ دكوم يتم اوښكې مو پاكي كړې ؟ دكومې كونډې په سر مو ټكرى واچولو؟ رحيم كاكا په جزيه كې راغلى و _ كوم كلى مو ودان كړ ؟ ، كومه دښته مو دسيند په اوبو خړوبه كړه؟ كوم ښوونځى دجوره كړه؟ رحيم كاكا دسپين ږيرتوب په زور خپله سپيره په ځمكه ووهله دوام يې وركړ: ښوونځيو ته مو اور واچولو ، ښونكي مو ووژل ، په شاگردانو مو دتعليم دروازې بندې كړې ، روغتونونه مو ويجاړ كړل ، دروغتيا كاركونكي مو ووژل ، په ښارو مو انفجار وكړ ، اخر كوم جنايت چې ستاسو زده و هغه مو په خپلو خلكو تطبيق كړاوس هم وايي توپك كړځوم

يو گام د سولې پر خوا

جهاد کوم، رحيم کاکا په غوسه شو وويل: جهاد دخلکودگتو لپاره کيږي که دخلو دوزلو لپاره ؟ جهاد دهيواد دابدولو لپاره کيږي که دهيواددورانولو لپاره؟ ټول يا غيان چپه خوله ناست و له چا سره ځواب نه و. ډټول قومندانانو سترگې دځمکې خواته وې لکه قاضي چې دجنایت کار جرم ثابت کړي په سزايې محکوم کړي او مجرم ددقاضي په مخکې چپه خوله پاتې شي دځمکې خوا ته يې سترگې وي او دکوتو پواسطه رد بدل په ځمکه خطونه وکاري . مشر يا غي لاس پورته کړ ناست کسان يې ځان ته متوجه کړ. لنډی ملا دا وخت داحساساتو له څپو سوږشوی و دمشر غږ پورته شو ددې خلکو منطق قوي دی هرهنه څوک چې حق وايي منطق يې قوي وي . په منطق او داستدلال انسان ته لار ښونه کوي مشر عينکې سترگو ته کړې دوام يې وکړ: زموږ ژو ند خو په غرو، دښتو کې تير شو کوم کسان چې له موږه سره دي هغوی دومره په علم مجهز نه دي په پنج کتاب کې په څومره قوت وي خو بس دومره کوې چې په کلي کې په خلکو ځان وتپي او نس موږ کړي . دنور علمونه وروسته پاتې هغه څوک چې په نور علمو اکاهي ونه لري بې لارې کيږي لکه څوک چې په سيند کې بې کودره ننوځي غرق شي. زموږ حال اوس داسې دی لکه مسافر چې بې لارې لاړ شي. او دکلي سپيان تر چاپير شي جامې يې پرې وشکوي ، بدن يې په سرو وينو ککړ شي. مشر وويل : همداسې نه ده؟ لنډی ملا او څو تنه پلويان يې تور شول سره شول هغو خپل توپک اوږو ته کړه له کوتې ووتل . پاتې شو دمشر ياغي پلويان او دواحد ملگري. مشر واحد ته وويل: زه به خپلو پلويانو سره مشوره وکړم ځان ته به غټ کروپ جوړکړم که موږ دسولې پيغام نور ته رسوو چې isi پر موږ پرغل ونه کړي . مشر ياغي اعتراف وکړ [دا ټول جنگ د isi] له خوا رهبري کيږي که څوک دافغان دولت سره دسولې خبرې وکړي بيا يې سر له تنې نه جدا ده ډير مخور او غټ غټ کسان له منځه لاړل] هغه دوام ورکړ: زه پوهيږم چې دانسان وينه بهول لويه گناه ده هغه زياته کړ: هيڅوک حق نه لري چې ديو ژوندي جسم نه دهغه ژوند واخلي که دچرک په غاړه تيغ کش کړي

يو گام د سولې پر خوا

که دحيوان، يا مرغه دا په قتل کې راځي انسان دهغه عقل په استفاده چې له ده سره شته حيوان يا مرغه په ستوني تيغ کش کا مړي کا. دا هم جرم دی ځکه چې انسان دخپل دژوند دبقا لپاره بل ژوندي وينې تويه وي. بيا له انسان نه ژوند اخستل دا لويه گناه ده. مشر په اخر کې زياته کړ: موږ به په هوښياري سره خپل کارونه دقومندانو په منځ کې پرمخ بوزو، تاسو ته به خپل پيغام واستوو، .

له ډيره لرې نه مې دي چا غږ تر غوږو شو. همدابه يې ويل [په سوله کې ژوند خوند کا ، سوله ابادي ده ، جنگ نابودي دی] غږمې له غوږ، سره اشناو بيا مې له ځانه سره ويل [دا توپاني ، انقلابي غږ دکوم خوږمن له سينې را پورته کيږي ؟] پښې مې اچول دغږ په خوا تلم. دسلو [۱۰۰] مترو په فاصله کې مې يو دغټې تنې سپرې له جک قد او بيرې ږيرې سره تر سترگو شو کله به يې دواړه لاشونه خوزول کله به يې موتي په هوا کې پورته کړ عجب شانې سپرې را ته معلوم شو . پيکداره خوله يې په سر اړه ولې وه په ځای ولاړ وخو بدن يې په حرکت کې و. يو کام به مخکې لاړ بيا به دوباره خپل ځای ته راغی دده اواز به دسيندداوبو له اواز سره نور هم توپاني او خوندور شو هلته ددرونټې دپل لاندې سيند څپې غورزوي په مسنۍ پر مخ تلو . دسيند داوبو په څپو کې عجب شان ته کيف پروت و دده څپو مستۍ او حرکت دانسان دوجود وينې په رکو کې په مسنۍ راوستې دژوند دهدف لپاره يې انسان ته دحرکت چل خوده ښه ورنزدې شوم معلوم شو چې ستار کارگر دی دکارگرانو په منځ کې په چوش اوخروش وينا کوي هغه به دسولې نړۍ کاگرانو ته ښه ژوند پيغام ورکاو دخو جملو ويلو وروسته به چيچکې شوې په لوړ اواز به وويل شو: [سوله زموږ ارمان ده ، په سوله کې ژوند خوندور وي ، په سوله کې کارونه ښه تر سره کيږي] ، خو چې په چيچکو کې به دخلکو غږ ورک شو ستار به خوله وازه کړه: څه به کوو؟ هغه چې وايي [بله لار نشته بې له خيبره] اوس موږ ته بله لار نه ده پاتې . جنگونه خوموډيروکړياغيان هم ستري شوي خلک هم . حکومت خو له اوله دجنگ طرفدار نه واوس سوله غواړي يو تعداد کسانو چې دحکومت په چوکيو

يو گام د سولې پر خوا

ځانونه ټينک کړي دي او ځانونه يې په کپسول کې پټ کړي دي په ياغيانو کې همداسې وېوله يو تعداد يې چې ځانونه په پردو خرڅ کړي دي دهغو ډوډۍ خواړه دي دهغو په لاسو دپاکو زړونو افغانانو وينې بهوي هغوی په جنگ کې خپل ژوند ته دوام ورکوي . خو شته يو زيات تعداد چې دخپلې عقيدې لپاره خوزيدلې او لا شعوره ډېردو په منکولو کې پراته دي هغوی سوله غواړي . ستار خوله له سره پورته کړ په هوا کې يې ښور او چيچکو بيا فضا ښايسته کړه ستار دوام ورکړ: خلک سوله غواړي ، ملت سوله غواړي ، کار سوله غواړي ، ژوند سوله غواړي ، موږ سوله غواړو . داسې اواز ددرونښې فضا توده ساتلې وه . رحمان کارگر دکارگرانو په منځ کې پورته شو دلاس موټی يې ښوراو ويل يې: که دښمن سوله ونه کړي سوک هم شته . . ټولو کارگرانو موټي پورته نيولي وو [دا سوک او دياغيانو تندۍ] دښمن زموږ په جنگ کې خپل اسان چاغوي رحمان دلغمان ، کابل دسيند اوبو ته لاس وخوړاو : پاکستان غواړي زموږ اوبه دهمشه لپاره ددوی کام تازه وساتي . هغوی غواړي زموږ اقتصاد کمزوری کړي تر څو دتللي خاورې غوښتنه ونشو کولی رحيم په هيچاني اواز وويل: [نه يې موږ ډيورن پيژنو ، نه يې پاکستان] زموږ دهيواد حد معلوم دی څوک نشي کولی لمر په دوه کوټو پټ کړي ! دا دافغانانو حق دی که ياغيان هر څو ډېردو پر ميخ خيز ووهي اخرميخ به کنده شي ، مات به شي ، دښمن به نابود شي ، حق به دحقدار شي . ستار لاس پورته کړ اوږې يې وښورولې: موږ دسولې کاروان مخکې اچولی دی دا کاروان به پر مخ ځي له دې کاروان سره دسولې زنگونه هم شته په خلکو غږ کوي ، راپوته شي ، روان شی ، دسولې له کاروان سره يو ځای شی دا زنگ خلک وينه وي ، بيداره وي يې ، په پښو يې دروي ، په حرکت ي راولي . ستار دوام ورکړ: دخلکو حرکت ، پاڅون هغه سمندر دی چې هيڅوک يې مخه نشي نيولی ، دخلکو زور هغه زور دی چې غرونه لرزوي ، سيندونه مهاروي ، ښه داده چې دتوپک خولې دځمکې خواته ښکته کړئ قلم په لاس واخلي چکش په موټي کې ونيسئ دهيواد دابادولو لپاره کامونه پورته کړئ . لاسونه يوځای کړئ هيچاته اجازه

يو گام د سولې پر خوا

مه ورکوي چې زموږ دهيواد په خوا دتوپک خوله وازه کړي. انځرگل په دواړو پښو نيغ ودریدپه داسې حال کې چې چپ لاس دکارگري پطلون په جيب کې و ښی لاس يې ښوراوـ صاحبانو ! واورئ! که زموږ جنگ له داخلي ياغيانو سره وای نو کوم مشکل نه و سره به مو خبرې کولې ياته ملامت يا زه سره غاړه غړۍ کيدو دجنگ لمن زموږ له هيواد نه ټولي ده. انځر گل ټولو ته وکتل اوږې يې پورته واچولې: زموږ په هيواد کې دپردو لاس اوږد شوی دی دا جنگ اوس نړيوال شکل نيولی دی دا هيوادو نه نه غواړي چې جنگ ته خاتمه ورکړي ځکه چې په جنگ کې دهغو گټې نغښتې دي... انځر گل چې يو پوه انسان و په کارگري نهضت کې شامل سړی و او هم دکارگرانو داتحادي مشروهغه به تل په منطق برابر استدلال کولو دکارگرانو غوښتنې به يې په فابريکه کې ديسو خاوندانو سره حل فصل کولو هغه جدي سړی و خو په نرمو خبرو هم پوهيده هغه دوام ورکړ: اول امريکا تاسو ته يادوم! هغو ديو غرض لپاره افغانستان ته خپل لښکرې سمې کړې انځر گل په لوړ اواز وويل: پوهيږي! زموږ دهيواد په کيده کې تر څلورو زرو[۴۰۰] زيات قيمتي معدنونه شتون لري په هر معدن کې قيمتي مواد په خوررو پراته دي چې دالوتکو او بمو په جوړه ولو کې ترې کار اخستل کيږي دامريکا هدف همدا دی چې جنگ اوږد شي تر څو خپل هدف په دې قاره کې تر لاسه کړي او زموږ قيمتي دانې خپل هيواد ته انتقال کړي انځر گل په واصيح توکه وويل: تاسو که دجنوبي کوريا له حال نه خبر شئ ټول قيمتي دانې يې هر ورځ دالوتکو پواسطه امريکا ته انتقالوي انگرېزان همداسې وبولئ انگرېزانو ته خو ښه وخت په لاس راغلی دی تر څو دمکناټن او کيوناږي انتقام واخلي . دهغو انگرېزانو انتقام ته راوتلي چې افغاني غازيانو له ديرش زرو [۳۰۰] لښکرونه يو ډاکتر برايډن او ۲۰ تنه ماشومان او ښځې جلال ابادته ژوندي ورسيدل دا نور يې دغازيانو په تور ټوټې ټوټې شول دانگرېزانو هغه پيښه کله له ياده وځي همدا رنگه پاکستان ، او ايران يې وبولئ دانځر گل خبرې په چيچکو او شعارو بدرکه شول ستار لاس پورته کړ: دانځرگل خبرې په واقعيت برابرې

يو گام د سولې پر خوا

وې ښه استدلال يې وکړ. رښتيا همداسې دی که پردي زموږ په هيواد کې لاس وهنه ونه کړي؟ ژر به سوله زموږ د هيواد ځمکه مچ کړي. ستار زياته کړ: په هر صورت! که انسان خپل لاس وخوږوي، حرکت وکړي کار تر سره کيدای شي ستار د درونټې پل ته اشاره وکړ: داپل کورئ! له ده نه مخکې دلته يو کييلي پل و چې امير حبيب الله جوړ کړی وهغه وخت چې دلغمان په خوا سرک وغزید دا کييلي پل جوړ شو له دې نه مخکې ويل کيده چې خلک به دغره له پاسه لغمان او خوې ته تلو اسان، قجرو به دغره له پاسه بارونه وړل. دا چې څنگه غر سوری شو اوبو جريان پيدا کړ بله کيسه داسې وايي [شیرنی دنوشیروان عادل میرمنه په هغې فرهاد مين وفرهاد ته شرط کيښودل شو چې د درونټې غرسوری کا تر څو شیرينه ستا شي فرهاد دکولنگ پواسطه دا کار وکړ] دا دخلکو دخلوې کيسه ده. خو چې دشوروي مشاورين افغانستان ته راغلل دافغاني کارگرانو دمټو په قوت دا اوسینی پل جوړ کړل شو چې اوس يې تاسو داوبو دفوارو خوند اخلی ستار وويل: زما هدف له داسې اوږدو خبرونه دادو چې حرکت وکړئ دافغانانو په کړو هيوادته سوله راتلی شي. هغه غولیدلي افغانان به پوه شي دسولې له کاروان سره به يوځای شي. اوکه چا ځان په پردو خرڅ کړې وي او جنگ ته دوام ورکوي دهغو ځواب به په جنگ ورکوو په سوک به يې ورکوو. ستار اوږد نفس وويست زياته يې کړه: زموږ لار دسولې لارده نه دجنگ، که څوک پر موږ جنگ ټپي موږ له ځانه دفاع کولی شو په چيچکو او شعارو ويلو غونډه پای ته ورسیده ټولودا ومنله چې دسولې کاروان به پر مخ وړو.

(۸)

عزیز دسولې په ارمان په حویلی کې قدم وهلو. کله به یې دفرشي گلانو څنې سمولې، کله به یې په خیال کې دسولې کوترې الوزولې. دا ورځ چې دجمع ورځ و لس بجه دسولې کمیټه غوښتل شوی و چې دکار راپور کمیټې ته وړاندې کړي. دسپیدار ونې لاندې لس چوکۍ ایښودل شوي و. دچوکيو په منځ کې یو گردی میزه هم په خپلو پښودرول شوی و. دمیز په څنډه کې دگللاب گل دنورسي پیغلې پشان یې شونډې غوړیدلي وې. دگللاب گل دحویلی منظره ته ښکلا ورکړی و مور له عزیز نه ډیره ترپیده کله به دروازې ته شوه کله به یې سر له دیواله پورته کړه شا وخوا به یې له نظره تیرکړ دمور په څیره کې تغیر راغلی و، دمخ په کونځو یې سره رکونه په حرکت کې و هغه چې څو ځله لاره راغله بیا دعزیز تر خوا دچوکۍ له پاسه کیناسته _ څو کسان زموږ ددیوال سیوري لاندې تیر شول. لکه چې یاغیان دکمیټې نه خبر شوي وي. هو زویه! انسان هر څه ته باید په ساده توګه ونه کوري.. مور چې دلاس سپیږه دمیز پر مخ کیښوده وې ویل: خدای انسان ته عقل دهمدې لپاره ورکړی دی چې په کارو کې فکر وکړي. مور ورځپا غوندې وه لاسونه لرزیدل هوزویه! هغه بله ورځ هم څوکسان په دې لار تیریدل په خپلو کې یې څه ویل بیابه یې زموږ دکور دیوالوته وکتل لکه چې یاغیان خبر دي زموږ کور یې په نښه کړی وي چې له همدې کورنه دسولې پیغام ځړول کیږي. عزیز په ویښتانو کوتې تیرې کړې: مور! مېا رزان باید دفولاد پشان کلک زړه ولري. نه دا چې دپشو له میوسره په لرزه شي. دا دمبارزې میدان دی کله به غورزو، کله به پرزو، کله به جکیږو، کله به حرکت کوواو کله به په خپل ځای ناست یوو. داسیاسي کسان چې دهیواد دابادی، دخلکو دښه ژوند او داستبداد دنسکورولو، دتورې ارتجاع له منځه وړلو، دظالم دولت دچپه کولو، دسولې دراوستلو لپاره را پورته کیږي مبارزه کوي دا مني

يو گام د سولې پر خوا

چې مخکې يې زندان شته، ددار رسی ددوی دځوړندولو لپاره اماده ده، خو پرې پورته کيږي هغه چې وايي [دمردانو يا بری وي يا خو دار] کله مبارزين بريالی شي، کله غاړه يې په دار کې ځوړند وي ددار حلقه له اول نه استبدادي حکومتو دمبارزانو لپاره اماده کړې ده مور غنجه شوه، ولرزیده. څو ځله يې همدا کلمه ويل [[دار، دار]] بيا مسکه شوه. اوږه يې پورته واچوله له ځانه سره برنکیده ويل يې [دمردانو يا بری وي يا خودار] له چوکيه پورته شوه :- زه به چای دم کرم له خبرو وروسته خو حتما چای څښل شته. ځکه په کميته کې خوږيرې خبرې کيږي هو! هسې ساده دپولو، پتو خبرې خو نه دي! ښې او بدې سره کډې وډې کيږي. عزيز سر وخوزاو: نوره په خپله ښه پوهيږي عزيز دکاغذ پر مخ څه ليکل مور په پخلنځي ننوته اور مړو پخلنځی دود په سر اخستی و - تياره دشي لمده لرگي دي اور نه اخلي [موروويل] مور ته په زړه شو: لمده لرگي سخت سري دي. هغې ته خدا راغله: لکه مبارزان چې په سختو کې چا ته نه تسليميږي. چې دحکومت په زندانو کې وي هم لاس وپښې خوزوي. خوله يې دهر وخت لپاره وازه وي او ژبه يې په خوزيدو وي. مور دتيلو دبی واخست په لرگو يې تيل واچولو سره لمبه ترې پورته شوه مور په مسکا ورته کتل: لکه فيودال پشان دونه سوزوم نه دپريږدم. [موروويل] عزيز څه وليکل بيا لاسونه تر شا نيولي و دفرشي گلانو په خوايې قدم واهه، عزيز دفطرت ښکلا زړه وړونکی وباله عزيز وليده چې دفطرت په منکولو کې څومره قدرت پورت دی کله دځمکې له سينې نه گلان را وباسي او کله له سمندر نه وريځې را پورته کړي دسمندر په سينه چتر شي وريځې اوبښکې توي کړي څاڅکي دځمکې مخ لوند کړي نباتاتو ته اوبه ورکوي چې دنباتاتو ژبې لمدې او تازه شي بيا نو دځمکې له سينې سر را پورته کړي همدا دوريځو اوبښکې دڅانگو په رکو کې لار وهي گلونه شي، ميوه شي، او بيا دميوې په ديننه کې دونې زړه په خوزيدو شي بيا ونه شي بيا زړی شي عزيز له ځانه سره همدا فکر کاو - دادی دفطرت دمټو قوت. چې کله نړۍ په ښکلا سڼا رگړي او کله نړۍ ته داسې سپيره ورکړي چې مخ يې زير شي

يو گام د سولې پر خوا

دا وخت دخفگان داوښکو په توپان کې هغه ښکلا له سترگو پناه شوه عزيز په سوچو کې و چې دموږ غږ يې تر غوږو شوموږ په ډارن اواز وويل: زويه! دغفارکي زوی جانان دکلي په باغچه کې دهلکانو په منځ کې ويل [هغه دسولې پيغامونه چې چا په ښوونځۍ، کليو، ښار کې خړولي و ياغيانو دشپې له خوا وشکولې] موږ ږږديده خبرې يې کولې کله به يې خبره په ستوني کې ونښته زبه به يې وچه شوه دا به څنگه شي؟ عزيز يوه پښه په بل واړوله - حقيقت څوک نشي څيرې کولی، پدې پانو کې هغه حقيقت پروت دی چې دزړه په منځ کې يې ځای نيولی، دخلکو زړونه څيرې کول کوم اسانه کار نه دی حقيقت پټول لاس غوسول دي او په بد ورته کتل سترگې ږنده وي .. ته مه ويريږه! خلک زموږ په خوا دي. حقيقت پيژني او په هغه لار روانيږي، دباغيانو لاسونه پښې به ماتې شي. خودخلکو زړونه به ژوندي وي، دزړه په حرکت کې دانسان مينه خوزيږي، داخوځښت او دا حرکت دانسان په اراده کې نه ده چې زړه څه غواړي هغه کيږي دزړه له چوش نه توپان را وچتيري ماغزه هغه لار ښه پيژني چې دسولې په خوا تللی دی. عزيز دموږ لمن ونيوه خوا ته يې نږدې کړه: دموږ په لمن کې ډير توريالي، ميړني لوی شوي دي. دموږ لمن پاکه ده. ځامن به يې په پاک لار کامونه پورته کوي. دپاکې لار په منځ کې اغزي سرونه نشي پورته کولی ځکه چې داغزو لپاره انسانانو په خپلو بوتانو کې ميخونه ټکوهلي دي که اغزي سروجت کړي ميخ يې په ځمکه نښاسي. عزيزخندل: بيا نو دکاروان لپاره لار خلاصه ده. غوټی په منډه راغله - انا! تا څه ويل؟ - ويل چې يا غيانو ښوونځۍ وسيزله؟ ها! زموږ کتابونه، دقران مجيد، دنيات، دحساب کتاب، دا ټول سوي دي؟ زموږ دټولگي توره تخته، هغه چې ما او شابو به پرې حساب ليکه، ايرې ايرې به وي! غوټی دعزيز په بريټو کوټې ووهلې - ای پلاره! موږ به چيرې سبق وايو؟ عزيز غوټی يې ښکل کړه په خوا کې يې کينوله دغوټی په غمبوري سپينه اوښکه روانه وه په غټې کوټې يې پاک کړ - ويريدلې يې لوړې! وې خندل - پلار يې زمري په موټي نيسي لور يې له موږک نه ډاريږي: دزمري

يو گام د سولې پر خوا

بچی زمری وي . دمبارز سړي لور مبارزه وي . او دډارن لور ډارنه . پوه شوې ! عزيز دوام ورکړ: مبارزان چې په هيواد کې وي هيڅوک نشي کولی دهيواد دځامنو ځای په اور وسوزوي . غوټی يې په شا وږېوله : ډيرې ښوونځۍ به جوړې شي، هو لورې ! هغه انجنې چې دياغيانو له ويرې په کورو کې بندې دي او دښوونځۍ دروازې پرې تړل شوي هغوی به دوباره خپلو زده کړو ته دوام ورکوي انجنوته به دزده کړې حق ورکړل شي. که موله خلکوسره په کچه دسولې کاروان په حرکت راوستو بيا به اسمان شين ځليري تورې وريځې په دسپورمې مخ پتولی ونشي، هو لورې ! ستوري په دسپورمې مخکې په گډا وي دځمکې مخ به شين وي پسرلی به پرې غوړيږي .، گلان به خولې خلاصې کړې ، ها ! دغوټی جانې لور په پيکي به گلان ټمبم .، زه به ورته دسولې سندرې واييم دا به راته نڅا کوي . غوټی په خدا شوه . بابا ته به دسولې مبارکي واييم . مور دچای پطنوس راړو دعزيز مخې ته يې کيښودو. مور لا پيال له چای نه ډکه کړې چې دروازه وټکيده. مور عزيز ته وکتل ورخطا شوه . ياغيان نه وي ؟ مورې ! ياغيان په توره شپه دخلکو په کورو ننوځي دا خو ورځ ده. عزيز زياته کړه : ته پوهيري چې غله په کو وخت کې غلا کوي ؟ مور وويل : چې سپورمې په وريځو کې ډوبه شي دځمکې مخ تياره وپوښوي .، عزيز وويل : افرين مورې ! کاميابه شوې . رښتيا چې همداسې ده . غله په رڼا ورځ غلا نه کوي ياغيان همداسې وېوله . څوک خو به وي چې دروازه يې وټکوله؟ مور دروازې ته نژدې شوه _ څوک ياست؟ _ مور يوو. مور دستار له دروند او غور اواز سره اشناوه په څټ يې وکتل په کراره يې وويل : _ فکر کوم ملگري وي ! غږ خودستار کارگر غوندې و _ ورخلاص کړه ! [عزيز وويل] مور ددروازې ځنځير له کوڼدې وغورزاو ددروازې پټ يې نيمکله شانې کړه اول يې سترگې په ستار ولکيدې دهغه مخ چې ږيرې پوښلی و ښه وپيژندل شو ها ! تاسو ؟ [مور وويل] اول ستار له بېرې ږيرې سره په کور ننوت ، دستار په ليدو غوټی ووریده، _ ها پلاره ! دا ياغي سړی دی ؟ غوټی دمیز لاندې پټه شوه. په غور يې ستار ته کتل. په سر يې دکار گري پفاکه وه زړه يې

يو گام د سولې پر خوا

ډاډه شو سر يې پورته کړ دستار مخې ته لاړه - کاکا ودې ډاره کړم. ستار غوټۍ غبر ته پورته کړه لورې ! هغه چې ماشومان ډاره وي هغه ياغيان دي موږ کارگران يوو. له ماشومانو سره مينه لرو، ماشومانو ته ښوونځۍ جوړه وو، او هم دلوبو شيان ورله جوړه وو، دخلکو لپاره کتونه چې خوبونه پرې وکړي . لا ځنډ نه وتير چې دسولې دکميټې غږو ځانونه ورسول په خپلو ځايو کيناستل . له هر يوه سره ډيرې خبرې وې له چاسره خوږې له چا سره ترخې . موږ خو ترټولو له ترڅو خاطرو سره دعزيز تر خوا ځای ونيوه. موږ چې ټکری په سر کش کړه مسکه شوه. لکه خوک چې په خپل کار بريالی شوي وي او دغورور يوه مسکاوکړي عزيز چې دکميټې غږې له سترگو تير کړ ستونی يې صاف کړ په داسې حال چې په څيره کې ي دخوښۍ علامه بريښيده په خبرو يې پيل وکړ: وروسته له دوه مياشتو زموږ دکار کميته په خپلو کې کوري ، دکارونو ياداشت سره پرتله کوي . موږ ژر ژر نفس ويسته ، دزړه حرکت يې زيات شوی و. لکه چې يو نطق داول ځل لپاره ستيج ته پورته شي موږ عزيز ته وکتل لياږې يې تيرې کړې په خبرويې پيل وکړ: په هر کار کې سختي شته هيڅ شی په ارامه لاس ته نه راځي . چې په کار کې بدن خولې نه کړي کار نه کيږي ، په کار کې خوښۍ هم شته سختۍ هم . خو چې څومره انسان ستړی کيږي خوند او مزه يې زيات وي موږ په غرور سرته حرکت ورکړ: دښځو لښکرې به وکورۍ ټولې ښځې دې ته اماده دي چې دسولې له کاروان سره يوځای شي، بيا تر ټولو دښوونځۍ انجنې . دسولې له لښکر سره به روانيږي نارې به وهي چې وشرميږي پردې توپک له اوږو وغورزوئ سولې ته غاړه کيږدئ . موږ شونډې وختلې وينستان يې په موتي سره يووځای کړه : انجنې ، ښځې به داسې سره يوځای شي لکه ما چې داتيت وينستان سره يوځای کړل. موږ وخنډل : هغه وخت چې ما دسولې پيغام دانجنو ، ښځو مخې ته وغوروانجنو ، ښځو دسولې شعارونه ورکول تا به ويل چې دښوونځۍ انکړ په لرزه ده خو دښوونځۍ مديره په غم ناسته وه. ډيره ډارانه رانښکاره شوه. هغې غوښته چې دسولې پيغام ونه ځړه وي خو بيدارو انجنو په شوق او

يو گام د سولې پر خوا

جرء ت پيغام وځړاؤ. مور مسكه شوه: كه زما غږ پورته شي دانجنو لښكر راپسې روان ده. خو... ٠٠٠ ټولو مور ته وكتل دخومانا ته منتظر و مور چې شونډې دغابڼو په منځ كې ونيوې وروځې يې پورته واچولې: رښتيا چې په ښو كارو كې مشكل شته. هغې دوام وركړ: په نور يې خفه نه يم چې په لښتو، لغتو، سوكانو يې ووهلم دومره خفه شوې نه يم خو چې دياغيانو مشر ته يې يوړم هغه مې له بدرنگې څيرې او اوږدې ږيرې سره وليد كركه مې ځينې راغله بيا چې كنځلي او سپكې يې راته وكړې ډيره خفه شوم. په زړه كې مې ويل: يو انسان چې دومره اوږده ږيره لري يوې مور ته په سپكه سترگه كوري دا خو ښه كار نه ده ځكه چې ښځه دټولو موره. هر انسان دمور له كيډې پيدا ده بيا چې يې په ځنگل كې له پښو ځوړنده كړم دا عمل يې نه ښم. هغه بهادر خان نارينه سړى و چې په اس يې واچولم روغتون ته يې يوړم. افرين پرې. مور دمخ په تپ كوته كښوده: دا تپ به دښځو لپاره بل پيغام وي هغوى به وهڅوي دسولې لپاره به كامونه پورته كړي. عزيز خدا كې وويل: ښه چې مړه نه يې اوس به زموږ كميتۀ بې له تا خالي واى ټولو وخندل خو مور غنجه شوه. ما ستاسو حال اخستو چې څنگه دناهيډ پوزه ياغيانو پريكه كړه او نيكه چې دياغيانو په كولو سوري شو مړ شو، ټول به په تاريخ كې وليكل شي. دنيكه ځلى به جوړ شي، دا به دسولې په لار كې ديو باتور شهيد په توكه دخلكو په زړونو كې ياد پاتې وي [عزيز وويل]. مور خوله خلاصه كړه: په خپل ځان دومره خفه نه يم خو په ناهيد او نيكه مې زړه بريښي. روف شمله سمه كړه لږ وړاندې شودخپل دكار رپورت يې كميتې ته بيان كړ عزيز په دقت خبرې اوږيدې چې روف دبزرگرانو غيرت او وحدت په هكله خبرې كولې روف په اطمنان كميتې ته وعده وركړه چې كليوال سوله غواړي. خلك سوله غواړې، له جنگ نه نفرت كوي. دروف كار ښه ارزيايي شويې وهاب ځان وښوراؤ شاگردان لكه داور لمبه داسې سره راغلي وچې مې پيغام وغوړاؤ لكه په شرينې چې مچان را غونډ شي. په هيجان او ولولو راغلي وو. ښه پرې پوه شوم چې شاگردانو سياسي شعور موندلى دى

يو گام د سولې پر خوا

او احساس پکې موجود دی. پاڅه سوالو نه يې کول اوما دنر زوی پوره ځوابو نه ويل. ټول اماده شول چې دسولې له کاروان سره يوځای شي. واحد چې په بریتو کوتې تیرې کړې تندي ته يې ټپ ورکړ. په خپلو سترگو مې وليد چې دپردو په ډوډۍ نس مړه وي. او دپردو توپک گرځوي. يو پنجابی منصبدار دمدرسې هلکانو ته دانتهاري تربيه ورکولو. واحد دوام ورکړ: ما چې نتيجه واخسته داسې و [يو تعداد يا غيان غواړي دسولې له کاروان سره يو ځای شي خو ډير کم کسان شته چې خپل ژوند په جنگ کې کوري. هغوی تر نابودۍ پورې نه غواړي سوله وکړي] ستار سوک وښوراو: دهغو لپاره سوک په کار ده. ستار خبرې اوږدې کړې: دا معلومه خبره ده چې په ټولنه کې ټول خلک په يو لار نه ځي، څوک په سمه لار ځي څوک په کندو او ژورو پورته کيږي او دچا لار بيا داغزو او ځنگلو په منځ کې وي هغه کسان چې په سمه لار نه ځي په غرو او ځنگلو کې روان وي هغوی دليونو دخوراک شي.. مور به کله خفه شوه، کله خوشاله. چې سخت به يې زړه شوه غنجه به شوه خو چې به يې په زړه راغله ټول خلک به په سوله کې ژوند کوي خوشاله به شوه. عزيز خبرې په خلاصو غوږو واوريدې خپلې خبرې يې داسې پيل کړې: څوک چې په غرمو کې دغنمو لو کوي حتما دلمر له وړانگو نه متا ثره کيږي، څوک چې ځان له نوی کور جوړه وي لاسونه يې ټنکې کيږي، څوک چې له شاپو دښتو نه دښکلو باغ سيل ته روان وي ستړيا ورسره مل وي، هر څه په زحمت لاس ته راځي. که څوک غواړي دخپل دجانان سر دځنځلو دسيوريو لاندې خوبونه وکړي اول بايد دځنځلو ونې کينوي، که څوک غواړي دجانان په سرو شونډو ځان نيشه کړي اول بايد ځان ته جانان پيدا کړي. دجانان پيدا کول دلار په سر نه کيږي اول به ددې جل زده کوي چې څنگه دجانان سره خبرې وکړي؟ خو چې دخبرو جل يې زده کړ بيا يې خپلولی شي. او دجانان په پلنگ پورت کيدای شي.. عزيز په غرور خپلې خبرې کولې: موږ دسولې دراوستو جل زده کړی ده اوس يې پلې کوو. هغه جل دادی چې ولس خپل کړو، خلک دځان پسې روان کړو، خلکو ته پوه ورکړو، او

يو گام د سولې پر خوا

دسولې ددنيا مزې ورته په کوټه کې، بيانو دخلکو زور ته ياغيان نشي دريدی . عزيز اصافه کې: دخلکو زور به دکارگرو دپيوستون په ورځ چې دمی دمياشتې اول او د ثور دمياشتې له يولسم [۱۱] سره برابره ده په خپلو سترگو وکورو، چې څومره خلک دسولې له کاروان سره برخه اخلي دا به اخره ورځ وي که څوک دسولې له کاروان سره يو ځای کيږي هغه به په مينه خپلو وطنوالو سره ژوند کوي او که څوک له دې کاروان نه پاتې شو هغو و ته به داسې دسوک گزار ورکو چې ياغيان او دهغوو پلويان بيا زمور هيوادپه خوا سترگې وانه پوي .

ه ه ه

دکارگردپيوستون دورځې چشن پيل ودا ورځ په ټولنه نړۍ کې لما نخل کيږي له کارگرانو سره ديوالي اعلان کوي دجلال اباد ښار دغازي امان الله خان پاچا په باغ کې دکارگرانو سور بيرغ او دسولې سپين بيرغ چې دوه کوترې په خلاصو وزرو دپرواز په حال کې وي کښل شوي وي له هرې خوا نه خلک په چوپوچوپراتل بيرغو نه رييدل ، نارې يې وهل [سوله، سوله سوله ، ژوندي دوي کارگران، مور دکارگرانو ددفاع په خاطر دسولې له پيغام سره را وتلي يوو] دهريو په لاس بيرغ لیده کیده چې پکې ليکل شوي و [زمور وطن سوله غواړي ، زمور خلک سوله غواړي] په ځينو بيرغو کې داسې ليکل شويو [راشي دسولې بيرغ لاندې حرکت وکړئ تر څو چې هيواد مو ارام او زرغون شي]، دښځو لښکر دنارينه و کم نه و پخې ښځې ، انجنې په احساساتي څپو کې روانې وې بيرغونه يې رپول . په باغ کې داسې شور او زوږ جوړ و چې تابه ويل هيواد همدا اوس له انگريزانو نه ازاد کړل شوی دی دسولې کميته چې مور دعزیز خوا ته روانه وه دچشن ځای ته راتلل . مور دسولې بيرغ په خلاصو وزرو نيولې وه تله . دکور ښځې څوک په بامو پورته شوي وو هغو لیده چې [نارينه ، زنانه] څومره په هيجان روان دي مور وچت وچت کامونه پورته کول بدن يې له غروره ډک و کله چې په کوڅه تيریده ديو کور دانکړ دروازه نيم کښه وه يوې ښځې ددروازې له قاته وکتل خو چې په مور يې

يو گام د سولې پر خوا

سترگې ولکيدې غږ يې کړ: اى ښځې! ته شرم نه لرې دسړو سره روانه يې؟ که ياغيان خبر شي غوښې به دپه سپو وخورې. مور چې خوله يې له خدا ډکه وه بدن يې له خوشالۍ نه لرزيد په دواړو پښو ودریده ويل يې: [دا وطن هم دسړو ده هم دښځو] داسې نه کيږي چې سړي به وينه ورکوي او ښځې په ځانونه چاغوي. په کور کې پتيدل د کيدو کار ده. مور روانه شوه خو ددروازې ښځې خجالته شوې مور چې له بلې کوڅې تاوه شوه نورو ښځو پرې غږ کړ: اى تاسو نه ويرېږي؟ چې ياغيان به په تاسو بمونه واچوي؟ عزيز مسکى شو وويل: مبارزان له چا ويره نه لري. چې وينه ور نه کړې گلان نه غوږ يې! مور دلاس پنجه ښورولو په مستۍ مستۍ روانه وه دکوڅو ښځو په خپلو کې ويل: څومره زړه وړه ښځه ده! نه له ياغيانو ډارېږي نه له پوليسو. نادري پرې غږ کړ: پوليس هم سوله غواړي. شمالي پيکى سم کړ: رښتيا وايي، په جنگ کې خوله ټولوپوليس ډير مړه کيږي دډيرو پوليسو ښځې کونډې شوې ورمې په کوټه اشاره وکړه: هغه ښځې وينې! ټولې کونډې دي ميړونه يې پوليسان و اوس دوى دهغو لباس په تن کړي دخپلو ميړونو سنگرونه ساتي. کوثر غاړه تاوه کړه: وى څومره شرم دى ښځې دسړو سره يوځاى روانې دي. لاجيرو وويل: څه شرم دي؟ ته نه غواړې په هيواد کې سوله وي لونگې وويل: داسې چې ده راځي چې ټولې په چشن کې برخه واخلو. دلونگې خبره په نور ښځو ښه تاثر وکړلکه دتوپک ډز چې په ښځو ولکيږي ټولې ښځې روانې شوې دسولې بيرغونه يې په لاسو نارې يې وهلې: مور ښځې دسړو سره يوځاى دسولې کاروان پر مخه بيا يوو. ورمې په لاس دسولې بيرغ نيولى و چې سپين مړوند يې دبيرغ له لرگي سره ښه ښکاریده. هغه چې دييغلتنوب په کالو کې مسته پيغله وه لکه مست اس به يې پښې غورزولې تله. دکميتې غږي چې دچشن ځاى ته ورسيدل په چيچکو بدرکه شول. دسولې په نارو کې دچا غږ نه پيژندل کيده. فضا داسې ښايسته وه چې دبل هر وخت نه ښه ښکاریده دا چې تول خلک دحقيقت موندلو لپاره راغونډ شوي و خوشاله ښکاريدل مور داسې ښکلې شوې وه چې تابه ويل دځوانۍ وخت او

يو گام د سولې پر خوا

دواډه شپه يې ده. عزيز دچيچکو په خپو کې په ستيچ پورته شو مور په خوا يې ودرېده. او خنډل يې. عزيز چې ټولوته وگتل موتي يې پورته کړمور دسولې بيرغ په هوا کې رپاوه دټولو خلکو موتي په هوا کې خوزېده عزيز په لوړ اواز وويل: [سوله غواړئ که جنگ ؟] شور ماشور جوړ شو همدا اواز اورېدل کيده [سوله غواړو، سوله غواړو] عزيز چې و هغه چې لکه باز سترگې شاوخوا وغوړه ولې دا چپتيا يې ماته کړه : ژوند په سوله کې ښه ده که په جنگ کې ؟ لکه تندر اوازونه اورېدل کيده : نفرت له جنگه . مور دسولې بيرغ په هوا رپاوه ، په عزيز نازېده چې دده زوی دی او د ټولو خلکو په مخ کې ولاړدی او دسولې پيغام خلکو ته رسوي. ستار کارگر موتي يې خوزاول ناري يې وهلې : ژوندي دوي کار گران، مور دټول سوله غوښتونکو سره کړ ژوند غواړدو. [غواړو يې] داسې ناري به پسې واورېدې شوې . خبرروانې وي عزيز داحساساتو په خپو کې و چې وليده شو خو ډلې چې هره ډله به يا ۳۰۰ يا ۲۰۰ تنه و دسولې له بيرغو سره دچشن ميدان ته راغلل دهغو جامې دجنگ جامې وې چې په غرو او ځنگلو کې يې په تن وې . هغوو چې دتوپک خولې دځمکې خوا ته نيولې و په بل لاس کې يې دسولې بيرغ و دسولې له کاروان سره يوځای شول لس کامه به دچشن کړونکونکوته نژدې شوي وو چې توپک يې په ځمکه کيښودل بيرغونه يې پورته کړل په چشن کې يې برخه واخسته. هر يو ته به يې غيږ ورکاو دسولې مبارکي به يې ويل. جان داد دټول مشر عزيز ته غيږ ورکړ ورته يې وويل [سوله دمبارک شه!] جانداد دمور لاسونه ښکل کړل بيا په ستيچ پورته شو: _ مور وښئ ! : مور لويه گناه کړې ده دبل چا په لمسون مو دخپل هيوادسره جنگ کاو، دخپلو خلکو سره مو جنگ کاو، دا چې دسولې کميټې دسولې پيغامو نه هر ې خواته خپاره کړل او تر مور ورسيدل بيا نو پوه شوو چې دوطن ورانول گناه ده . دا دې غيږتو کسانو کار دی . ، جانداد چې بيره ږيره په موتي ونيوه په ملامتو سترگو يې خلکو ته کتل همدا به يې ويل [بې علمي لويه بلا ده مور کې علم نه و دپردو په خبرو ژر وغوليدو. او خپل وطن سره مو جنگ پيل کړ] جانداد زياته کړه : هر

يو گام د سولې پر خوا

چاته لازم دی چې علم زده کړي . زه يې په ډاکه وایم چې په جنگ کې دېږدو لاس شته . لکه امریکا، سعودي عرب ، انگریز، پاکستان ، ایران، ۰۰۰ دا هیوادونه افغانان لمسوي پیسې ، توپک وړکوي جنگ ته یې لیږي . او که څوک له جنگ نه سر غږونه وکړي سر یې غوسېږي . موږ هم دپاکستان [isi] دتعقیب لاندې وو. خو هوښیاري مو وکړ خپل هیواد ته مو ځانونه ورسول دسولې له کاروان سره یو ځای شوو. جانداد چې عزیز ته وکتل وویل: ډیرې ډلې به نور هم راشي دسولې له کاروان سره په یوځای شي. خو ډیر کم کسان به تر ډیره د[isi] په قید کې وي یا به مړه کیږي یا به خپل هیواد ته راځي . جانداد دموږ له فعا لیتونه مننه وکړه هغه یې په ښو الفاظو وستایله، وې ویل: هر زوی د داسې مبارزه موږ ولري چې زوی پرې افتخار وکړي داسې موږ چې دهر ډول شکنجو نه ونه ډاره شوه . موږ لیده چې دسولې پیغام یې په کلیو گرځولو. دحق په ژبه به یې نارې وهلې [سوله دانسان لپاره ښایته ژوند راولي] جاندان یو گل دعزیز په اوږه وټمبه، او بل گل یې دموږ په لاس ورکړ، هغه چې خپله سینه دعزیز له سینې سره یوځای کړ ویل یې [سوله ددټولو افغانانو مبارک وي ، موږ ته دهم مبارک وي] جانداد دموږ لاسونه ښکل کړ ستيچ یې عزیز ته پریښودو. عزیز په ټولو غږ وکړ: _ [سوله ددټول مبارک وي] موږ لاسونه ښورول ویل یې [سوله مو مبتارک] دچشن کېونکو دسولې په کمیتې گلان وپاشل همدا به یې ویل [سوله مو مبارک] عزیز ، موږ او دسولې کمیتې ته یې دغازي امان الله خان دسولې مډال په ټټر وټمبه [عزیز او موږ لاسونه پورته کړ چې نور خلکو هم ورسره لاسونه پورته کړي ووپه کې او غبرک اواز وویل شو [سوله ددټولو افغانانو مبارک وي]

پای

۴_۱_ ۱۳۹۵ [ډاکټر موج په خپل کور کې]

موندلو
خپرونکوي ته ټولنه

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English